

**JMG – INSTITUTIONEN FÖR
JOURNALISTIK, MEDIER
OCH KOMMUNIKATION**

(MAR)DRÖMMARNAS MONUMENT?

En kvalitativ argumentations- och retorikanalys av kulturdebatten kring konstverket *Drömmarnas monument*.

Christoffer Vikström

Kandidatuppsats: 15 hp

Kurs: MK1501, Medie- och kommunikationsvetenskap, fördjupningskurs

Nivå: Grundnivå

Termin/år: Höstterminen 2023

Handledare: Theo Röhle

Kursansvarig: Malin Sveningsson

Abstract

Uppsats/Examensarbete: 15 hp

Program och/eller kurs: MK1501, Medie och kommunikationsvetenskap, fördjupningskurs

Nivå: Grundnivå

Termin/år: Hötterminen 2023

Handledare: Theo Röhle

Kursansvarig: Malin Sveningsson

Sidantal: 81 (inkl. bilagor, exkl. abstract, executive summary och referenslista)

Antal ord: 19993

Nyckelord: Argumentation, retorik, offentlig konst, kulturdebatt, diskurs

Syfte: Att genom en kvalitativ textanalys undersöka argumentativa och retoriska strategier i argumenterande texter kring konstverket *Drömmarnas monument* i Göteborgs-Posten under perioden juni-oktober 2023, och hur denna argumentation och retorik kan förstås i relation till diskurser, ideal och normer.

Teori: Kritisk retorikanalys, socialkonstruktionism, diskursbegreppet.

Metod: Kvalitativ textanalys med Toulmins argumentationsmodell och retoriska appellformer och doxa som metodologiska verktyg.

Material: Sex argumenterande texter (fyra debattartiklar, en ledare och en insändare) från Göteborgs-Posten, publicerade under perioden juni-oktober 2023.

Resultat: Studiens resultat visar att det finns en stor bredd i argumentationen i den mediedebatten kring *Drömmarnas monument*, och att argumentationen och retoriken till stor del grundar sig i den doxa och världsbild som avsändaren bygger sitt budskap på. Resultatet visar även hur argumentationen kring *Drömmarnas monument* styrs av tre huvudsakliga diskurser; den estetiska, den samhällskritiska och den kulturpolitiska. Den diskurs man befinner sig i är avgörande för vilka av konstverkets dimensioner som argumentationen synliggör. Sammanfattningsvis belyser undersökningen det offentliga konstverkets komplexitet, och hur det förstås och tolkas utifrån olika diskurser och doxor som styr de argumentativa och retoriska strategierna därefter.

Tack till...

Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Theo Röhle för dina kloka råd, ditt stora engagemang, och din uppmuntran i stunder av osäkerhet!

Tack också till konstnärerna bakom *Drömmarnas monument* för att ni skapade ett så pass kontroversiellt och omdebatterat konstverk att denna uppsats blev möjlig att skriva.

Executive summary

When the public artwork *Drömmarnas monument* was installed at Götaplatsen in Gothenburg in the summer of 2023, it became the starting point for one of Gothenburg's most talked about and controversial cultural events. Politicians, journalists, artists and the public made their voices heard, either criticizing the art installation or defending it. The local newspaper Göteborgs-Posten became a central arena for this cultural debate. Using social constructionism and critical rhetorical analysis as its main theoretical framework, the purpose of this essay is to better understand the cultural debate regarding *Drömmarnas monument* by analyzing a strategic selection of six argumentative texts published in Göteborgs-Posten and how the authors use argumentative and rhetorical strategies to convey and contend their feelings, ideas and positions regarding the debated artwork. Furthermore, this essay also aspires to examine the discourses which the argumentative texts about *Drömmarnas monument* may put to the foreground, and how these discourses can be understood in relation to argumentative and rhetorical strategies.

Using a qualitative approach, the essay's methodological framework consists of Toulmin's argumentation model (which makes it possible to examine how the argumentation is constructed and motivated), ethos, logos pathos (which highlight the rhetorical strategies that characterize the argumentation), and doxa (which examines the world views and accepted 'truths' upon which the argumentation is constructed). Together, these analytical tools allow for a broader and deeper examination and understanding of the argumentation and debate surrounding *Drömmarnas monument*.

The result shows that there is a great width of arguments regarding *Drömmarnas monument*, and also a difference of how the arguments are constructed. The argumentation is found to be generally more implicit than explicit, and the artwork's role in the argument can be understood either as active or passive. The analysis also makes it clear that doxa is fundamental in understanding the argumentation and that the senders' rhetorical strategies are usually characterized by logos. The result also shows that the argumentation around *Drömmarnas monument* is mainly based on three discourses; the aesthetic discourse, the social criticism discourse and the cultural policy discourse. In the aesthetic discourse, arguments are made based on the artwork's artistic expression and visual embodiment, and the argumentation can to a great extent be compared to art criticism. In the social criticism discourse, the argumentation revolves around the artworks' role as a social critic, opinion maker and activist, while the arm's length principle and the public space define the argumentation in the cultural policy discourse. The result finds that the discourse through which one argues about *Drömmarnas monument* is completely decisive for which dimension of the artwork the argumentation puts in the foreground.

The essay has contributed to a better understanding of media debates about controversial art events and how argumentative and rhetorical strategies within these debates can reveal underlying worldviews, ideals and norms. The essay has also shown how different discourses highlight different dimensions of the complex and multifaceted nature of the public artwork, and that one can draw attention to hidden social ideals and political opinions by examining how different actors construct their argumentation and rhetoric.

Key words: Argumentation, rhetoric, public art, cultural debate, discourse

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Disposition	3
2. Bakgrund	4
2.1 Det offentliga rummet	4
2.2 Offentlig konst	5
2.3 Göteborgs Stads kulturpolitik	6
2.4 Götaplatsen	6
2.5 <i>Drömmarnas monument</i> (2023)	7
3. Tidigare forskning	9
3.1 Konst och det offentliga rummet	9
3.2 Konst, skandal och kontrovers	10
3.3 Konst, aktivism och motstånd	11
3.4 Inom- och utomvetenskaplig relevans	12
4. Teoretiskt ramverk	14
4.1 Hermeneutik	14
4.2 Socialkonstruktionism	14
4.3 Diskursbegreppet	15
4.4 Kritisk retorikanalys	16
5. Metod och urval	18
5.1 Urval och avgränsning	18
5.2 Den retoriska situationen	19
5.3 Toulmins argumentationsmodell	20
5.4 Appellformer (ethos, pathos, logos)	22
5.5 Doxa	24
5.6 Tillvägagångssätt	25
5.7 Metoddiskussion	26
6. Analys av argumentation och retorik	27
6.1 " <i>Drömmarnas monument</i> " behövs i Göteborg	27
6.1.1 Den retoriska situationen	27
6.1.2 Argumentationsanalys	28
6.1.3 Retorikanalys	32

6.2 <i>Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson</i>	33
6.2.1 Den retoriska situationen	33
6.2.2 Argumentationsanalys	33
6.2.3 Retorikanalys	38
6.3 <i>Du håller inte armlängds avstånd själv, Alex Bergström</i>	39
6.3.1 Den retoriska situationen	39
6.3.2 Argumentationsanalys	39
6.3.3 Retorikanalys	43
6.4 <i>Hycklande försvar för konstverket på Götaplatsen</i>	43
6.4.1 Den retoriska situationen	43
6.4.2 Argumentationsanalys	44
6.4.3 Retorikanalys	47
6.5 <i>Fantasin till makten på Götaplatsen</i>	48
6.5.1 Den retoriska situationen	48
6.5.2 Argumentationsanalys	49
6.5.3 Retorikanalys	51
6.6 <i>Spara oss pengar och ett nytt Drömmarnas monument</i>	52
6.6.1 Den retoriska situationen	52
6.6.2 Argumentationsanalys	52
6.6.3 Retorikanalys	55
7. Resultatdiskussion	57
7.1 Det estetiska konstverket	57
7.2 Det samhällskritiska konstverket	59
7.3 Det kulturpolitiska konstverket	60
8. Sammanfattande diskussion	62
8.1 Förslag för vidare forskning	64
9. Referenslista	65
10. Bilagor	70
Bilaga 1. Bild på <i>Drömmarnas monument</i> och skärmdump från Göteborgs-Posten	70
Bilaga 2. Debattartikel: " <i>Drömmarnas monument</i> " behövs i Göteborg	71
Bilaga 3. Debattartikel: <i>Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson</i>	73
Bilaga 4. Debattartikel: <i>Du håller inte armlängds avstånd själv, Alex Bergström</i>	75
Bilaga 5. Ledare: <i>Hycklande försvar för konstverket på Götaplatsen</i>	77
Bilaga 6. Debattartikel: <i>Fantasin till makten på Götaplatsen</i>	79
Bilaga 7. Insändare: <i>Spara oss pengar och ett nytt Drömmarnas monument</i>	81

1. Inledning

“M, L och KD vill få bort Drömmarnas monument från Götaplatsen”

(GP, 2023-06-19)

“Internstrid blev avföringsattack mot ”Drömmarnas monument”

(GP, 2023-08-23)

“Nu har Drömmarnas monument ballat ur totalt”

(GP, 2023-08-25)

“När Drömmarnas monument tog över Göteborg”

(GP, 2023-08-31)

”Drömmarnas monument” har visat vilka platser i staden som räknas”

(GP, 2023-09-03)

Under den tidiga sommaren 2023 växte det fram ett konstverk på Götaplatsen i Göteborg som tog staden, dess invånare och medier med storm; *Drömmarnas monument*. Konstverket var 264 kvadratmeter stort där en grupp konstnärer, med Sebastian Rudolph Jensen och Stefan Karlsson som huvudansvarige initiativtagare, ämnade att undersöka konstens värde och plats i staden. Konstverket var ett slags interaktivt allkonstverk som hela tiden förändrades, byggdes på, revs, där det hela tiden pågick olika evenemang. Verket tog en stor del av Götaplatsen, en historiskt symboliskt laddad plats i staden, i anspråk med sitt icke-konventionella uttryck och skapade stora reaktioner hos förbipasserande, politiker, konstintresserade och framför allt i media. Under sommaren stod *Drömmarnas monument* i centrum för en intensiv kulturdebatt i nyhetsmedier där konstvetare, politiker och allmänheten antingen kritiserade eller tog konstverket i försvar. Vissa hatade det, andra älskade det. Somliga tyckte att det uppmärksammade kritiska och viktiga frågor om stadens kulturpolitik, medan andra ansåg att konstverket mest var skräp och stök som snabbt borde städas undan. Oavsett hur man positionerade sig i relation till *Drömmarnas monument* var det tydligt att konstverket väckte ovanligt mycket känslor och åsikter samtidigt som det fick ett stort nyhetsvärde. Bara i Göteborgs-Posten omnämns *Drömmarnas monument* i nära fyrtio artiklar under perioden juni till oktober. Att ett konstverk får ett så pass stort utrymme i nyhetsmedier är mycket ovanligt, och den kulturdebatt som konstverket drog igång var exceptionell. Hur kommer det sig?

Utöver de många nyhetsartiklar i Göteborgs-Posten som informerade om händelserna kring *Drömmarnas monument* uppstod även en aktiv kulturdebatt på tidningens debatt-, ledar- och insändarsidor. Politiker, konstvetare, privatpersoner och konstnärerna själva argumenterade för konstverkets värde (eller värdelöshet) där deras åsikter och känslor förmedlades i olika typer av argumenterande texter. Det är denna debatt i relation till *Drömmarnas monument* som denna uppsats strävar efter att undersöka. Varför väcker konstverket så starka känslor? Vilka argument används för att argumentera för eller emot konstverket? Hur bygger man sin argumentation kring ett fenomen som i grunden bottnar i subjektiva upplevelser, det vill säga konst? Och vilka samhälleliga normer, förutfattade meningar och diskurser kan argumentationen och retoriken avslöja?

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka den retorik och argumentation som används i argumenterande texter om konstverket *Drömmarnas monument* som publicerades i Göteborgs-Posten under perioden juni till oktober 2023. Genom en kvalitativ textanalys av ett strategiskt urval av olika argumenterande texter är uppsatsens strävan att få en djupare förståelse för den argumentation och retorik de olika aktörerna använder sig av för att förmedla sina känslor, åsikter och ståndpunkter kring konstverket. Uppsatsens syfte är fortsatt att undersöka vilka normer, ideal och diskurser de argumenterande texterna om *Drömmarnas monument* belyser, och hur dessa kan förstås.

Mina frågeställningar lyder således som följande:

1. *Vilka argument i relation till Drömmarnas monument går att finna i de argumenterande texterna om konstverket i Göteborgs-Posten?*
2. *Hur är dessa argument uppbyggda och hur kan argumentationen förstås retoriskt?*
3. *Hur kan argumentationen och retoriken i mediedebatten kring Drömmarnas monument förstås i relation till diskurser, ideal och normer?*

Min förväntan är att de två första frågeställningarna kan besvaras genom en retorik- och argumentationsanalys av de argumenterande texterna, medan den tredje frågeställningen kan besvaras utifrån en tolkning och diskussion av det resultat som analysen visar.

1.2 Disposition

Uppsatsens disposition ser ut som följande:

Först redogörs det för ämnesvalets bakgrund. Här ligger fokus på hur begrepp som offentligt rum och offentlig konst används i denna uppsats. Därefter redogörs det för Göteborgs Stads kulturpolitiska riktlinjer innan konstverket *Drömmarnas monument* och Götaplatsen presenteras och placeras i ett sammanhang. Kapitlet om tidigare forskning uppdelad i tre huvudsakliga teman; *Konst och det offentliga rummet*, *Konst, skandal och kontrovers*, samt *Konst, aktivism och motstånd*. Forskningsöversikten avslutas med en diskussion kring uppsatsens inom- och utomvetenskapliga relevans och positionering.

I nästkommande kapitel presenteras uppsatsens teoretiska ramverk. Ramverket består av hermeneutik, socialkonstruktionism, diskursbegreppet och kritisk retorikanalys och i denna del kommer dessa teoretiska val, definitioner och avgränsningar presenteras och argumenteras för i relation till uppsatsens syfte. I metoddelen ligger fokus på att presentera och argumentera för uppsatsens metodologiska verktyg, med grund i retorik- och argumentationsanalysen, samt urval, tillvägagångssätt och diskussion kring giltighet och tillförlitlighet. Resultatdelen börjar med analyser av de texter som utgör uppsatsens undersökningsmaterial. Därefter tolkas och diskuteras analysens resultat i relation till diskurser innan uppsatsens huvudsakliga insikter sammanfattas och diskuteras i en slutdiskussion, där förslag till vidare forskning ges.

2. Bakgrund

I den följande delen kommer uppsatsens bakgrund att presenteras. Uppdelad i fem delar – *Det offentliga rummet*, *Offentlig konst*, *Göteborgs Stads kulturpolitik*, *Götaplatsen* och *Drömmarnas monument (2023)* – är syftet att ge läsaren nödvändig bakgrundsinformation för att förstå de argumenterande texternas sammanhang, bakgrund och motivation.

2.1 Det offentliga rummet

Nationalencyklopedin beskriver det offentliga rummet som en “del av bebyggelsemiljö som är tillgänglig för allmänheten, till exempel gator, passager, gallerior, torg och parker” (Nationalencyklopedin, 2023). Begreppet “offentligt rum” innehåller dock betydligt fler komplexa dimensioner än så. Jürgen Habermas, en central teoretiker i relation till offentlighet och det offentliga rummet, undersöker i *Borgerlig offentlighet* (1962/2003) hur “offentlighet” kan förstås ur ett sociohistoriskt perspektiv och hur denna förståelsen för det offentliga har förändrats över tid. Vad som är offentligt kan endast förstås i förhållande till vad som är privat, och förståelsen av dessa begrepp skiftar konstant i relation till samhälle, kultur, politik, plats och tid. Habermas menar att begrepp som “privat” och “offentligt” både är “begrepp i vårt medvetande och samtidigt företeelser i vår samhällsliga verklighet” (Habermas, 1962/2004: ii). För att smalna av definitionen av det offentliga rummet ytterligare och hur begreppet används i relation till denna uppsats har jag utgått från Stephen Carr (1992) och Teresa Hoskyns (2016) som båda har utfört utförliga studier om det offentliga rummet och vilken betydelse det har för samhälle, allmänhet, politik, kultur, sociala relationer och demokrati.

Carr definierar det offentliga rummet som en plats där allmänheten, som individ eller som grupp, kan utföra funktionella och ritualistiska aktiviteter som kan vara såväl vardagliga som högtidliga och symboliskt laddade, genom till exempel festligheter (Carr, 1992: xi). En viktig egenskap för det offentliga rummet är enligt Carr dess förmåga att knyta samman samhället. Viktigt att belysa är dock att det offentliga rummet även är en plattform för individuella och kollektiva handlingar som utmanar samhällslig norm och konsensus (Carr, 1992: xi). Exempel på denna typ av offentliga aktiviteter är kriminella handlingar, protester och politiska demonstrationer. Offentliga platser som torg, gator och parker måste förstås som “the stage upon which the drama of communal life unfolds”, där denna “scen” hela tiden transformeras och rekonstrueras i relation till ekonomiska, politiska, sociala och kulturella diskurser, normer och värderingar (Carr, 1992: 3). Sammanfattningsvis menar Carr att det offentliga rummet bör sträva efter att vara demokratisk, stödjande och meningsfull (Carr, 1992: xi).

Hoskyns definition av det offentliga rummet skiljer sig inte markant från Carrs, men hon belyser än mer det offentliga rummets relation till demokrati och politik. Hon menar att det offentliga rummet bör förstås som alla de platser som allmänheten har tillgång till och inkluderar här även digitala rum (Hoskyns, 2016: 4). En viktig egenskap för Hoskyns är hur det offentliga rummet är nära förankrat i den "publika sfären" som hon beskriver som "the political realm of social life" (Hoskyns, 2016: 4). Genom denna koppling belyser hon hur det offentliga rummet har en viktig roll för hur medborgare i demokratiska samhällen kan påverka de värderingar, normer och ideal som samhället i sig grundar sig på. Offentliga rum bör enligt hennes definition fortfarande förstås som konkreta platser för allmänheten, men även som viktiga spelplaner för demokratiska processer och medborgerligt deltagande i samhällelig beslutsfattning och utveckling (Hoskyns, 2016: 57).

2.2 Offentlig konst

För att förstå bakgrunden till uppståndelsen och debatten kring *Drömmarnas monument* behöver vi även förtydliga hur offentlig konst kan förstås och definieras i relation till denna uppsats. Enligt Statens konstråd kan offentlig konst förstås som den typ av konstverk som är offentlig i den bemärkelse att den är nära knuten till det offentliga rummet (Statens konstråd, 2023). Offentliga konstverk har därmed andra egenskaper än de verk som befinner sig i konsthallar, museum och gallerier. Samtidigt har den offentliga konstens formmässiga uttryck inga begränsningar och kan vara alltifrån skulpturer och väggmålningar till installationer och performance.

Offentlig konst behöver oundvikligen förhålla sig till platsens historia, värderingar och förutsättningar samtidigt som den också behöver förhålla sig till en publik som inte aktivt har valt att besöka just detta konstverk (Statens konstråd, 2023). Konstverk som är placerade i museum och konsthallar får en publik som aktivt har tagit ett beslut att ta sig till konstverket och interagera med det. Offentliga konstverk behöver däremot förhålla sig till en publik som även består av människor som inte alls är intresserade av det. Konstvetaren Håkan Nilsson (2021: 33) menar att "för konsten i det offentliga rummet uppstår detta möte potentiellt sett med en betydligt mer heterogen grupp betraktare än vad som sker inom museets, konsthallarnas och galleriernas väggar." Detta faktum, att det offentliga konstverkets publik är betydligt bredare och mer mångfacetterad än publiken för ett konstverk som hänger på ett konstmuseum, resulterar ofta till att offentlig konst väcker känslor, engagemang och debatt hos stadens medborgare. Denna debatt kan vara präglad av såväl estetiska, politiska och ideologiska diskurser och grundar sig i idén att det som sker i våra offentliga rum berör och påverkar människorna i staden (Statens konstråd, 2023).

2.3 Göteborgs Stads kulturpolitik

Myndigheten för Kulturanalys arbetar med utredningar och analyser utifrån nationella kulturpolitiska mål. Myndigheten ansvarar även för att bevaka utvecklingen av de samhällsområden som har en effekt på kulturlivet i Sverige (Myndigheten för Kulturanalys). Enligt dem finns det två begrepp som är särskilt centrala i deras utredningar av kulturpolitik; konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd. Konstnärlig frihet definieras som “ett ideal som bygger på tanken att den konst och kultur som produceras i samhället så långt som möjligt ska reflektera fria kreativa processer och värderas utifrån sina konstnärliga kvaliteter” (Myndigheten för kulturanalys, 2021: 8). Det handlar således om vikten av att konstnärer inte får begränsas i sin konstnärliga produktion och att konsten måste få vara fri att gestalta, undersöka och förmedla i princip vad som helst. Dessa tankar går även att koppla till yttrandefrihetslagen.

Principen om en armlängds avstånd handlar om att politiska makthavare i samhället generellt inte bör yttra sig om konst på ett sätt som kan uppfattas som ett försök till påverkan, styrning eller ingrepp i den konstnärliga friheten (Myndigheten för kulturanalys, 2021: 8). Denna princip kan även förstås i relation till public service. Principens kärna är att “i stor utsträckning till att skapa förutsättningar för konstnärlig frihet genom att förespråka ett organisatoriskt skydd från politiska beslut om konstnärligt innehåll” (Myndigheten för kulturanalys, 2021: 9).

Göteborgs Stads konst- och kulturpolitik styrs till största del av samma centrala principer. Enligt Kulturprogrammet, ett styrdokument för stadens strategiska arbete, målsättningar och utveckling för stadens kulturliv, tydliggörs det att konstpolitiken ska värna om konstens integritet, självständighet och egenvärde och främja dess konstnärliga frihet i relation till yttrandefrihetslagen (Göteborg Stad, 2023: 9). I styrdokumentet betonas även vikten att följa principen om en armlängds avstånd för att “konsten ska kunna vara en obunden och oberoende kraft” och där verksamma konstnärer ska vara fri att förhålla sig kritisk politiska makthavare (Göteborg Stad, 2023: 9).

2.4 Götaplatsen

I slutet av Kungssportsavenyn i Göteborg ligger Götaplatsen, ett offentligt torg som är historiskt och symboliskt laddad som stadens “kulturcentrum”. Platsen består av ett öppet torg omringad av några av stadens största kulturinstitutioner som Göteborgs konstmuseum, Göteborgs stadsteater, Göteborgs konserthus, Göteborgs konsthall och Stadsbiblioteket. I mitten av torget finns en fontän med ett av stadens mer välkända landmärken, Carl Milles staty *Poseidon* från 1931. Sedan Götaplatsen och de omgivande byggnaderna restes i samband med Göteborgs 300-årsjubileum har

platsen blivit viktig för stadens identitetsskapande, för kulturkonsumenter och turister. Götaplatsens centrala läge, stora, öppna yta och symboliska laddning för Göteborg har också gjort den till en populär plats för samhällsmedborgare att utöva sina demokratiska rättigheter genom protester och demonstrationer. Olika typer av firanden, konserter och festivaler planeras även återkommande på platsen. Sammanfattningsvis skulle man kunna säga att Götaplatsen “är en plats för kommunikation, för samtal och teatrala utspel” (Jadelius, 1992: 86). Att platsen kan sägas vara omgiven av traditionell “finkultur” (bildkonst, teater, symfoniorkester) belyser återkommande en debatt kring vem som har tillträde till Götaplatsen och dess kulturinstitutioner, vilka av stadens medborgare som representeras och vilka som inte gör det.

2.5 *Drömmarnas monument* (2023)

Den 9:e juni öppnade Göteborgs konsthalls 100-årsjubileumsutställning *Jag föreställer mig ett hem*, en gruppställning med Göteborgskonstnärer som med skilda uttryck och konstformer undersöker teman som hem, plats, identitet och ideologiska strider (Göteborgs konsthall, u.å). Samma dag, på en 264 kvadratmeter stor yta framför konsthallen på Götaplatsen, öppnade samtidigt *Drömmarnas monument* upp portarna. Konstverket var en del av jubileumsutställningen och framställdes som ett slags allkonstverk, eller en “social skulptur”, där fokus låg på ett självorganiserat, kollektivt och fritt skapande på platsen (Göteborgs konsthall, u.å). Konstverket byggdes med hjälp av enkla material, som till exempel plywood, träpallar och annat återvunnet byggmaterial, vilket tillät att konstverket snabbt kunde ändra uttryck och byggas om från en dag till en annan (se **Bilaga 1** för bild på verket samt exempel på artiklar skrivna om verket).

Konstverket var öppet under utställningsperioden 9:e juni till 27:e augusti och den bakomliggande motivationen för verket var att skapa en mötesplats för konsten och skapandet samtidigt som man ville lyfta frågor och skapa opinion om stadens kulturpolitik, gentrifieringsprocesser och vem som har rätt till stadens rum. Konstprojektet involverade en stor mängd lokala konstnärer, ledda av initiativtagarna Sebastian Rudolph Jensen och Stefan Karlsson, och var en vidareutveckling av Karlssons konstprojekt *Psykiatrins monument*, en “social interaktiv walk-in skulptur” som växte fram på Backaplan genom ett kollektivt byggande och skapande under hösten 2021 (Psykiatrins monument, u.å).

Drömmarnas monument hade en tydlig politisk agenda vilket Rudolph Jensen belyser på sin hemsida när han skriver att:

“STADEN ÄR INGET FÖRETAG! STADEN ÄR EN GEMENSKAP! VI HÄVDAR VÅR RÄTT TILL GÖTEBORG! Den här gången placerar konstnärerna konstverket på Götaplatsen. Verket tar plats under den pågående kulturdebatten om bortbyggandet av stadens

kulturplatser. Bland hyreshöjningar, nya höghus, fallna konstnärliga verksamheter och en kapad kulturbudget reser sig ett DRÖMMARNAS MONUMENT”

(Rudolph Jensen, u.å)

Interna konflikter mellan konstnärerna (som bland annat eskalerade till att en del av konstverket som skulle köpas in av Göteborgs konstmuseum i protest målades över av Rudolph Jensen med en blandning av avföring och målarfärg), våldsdåd, vandalism, och konstverkets kontroversiella och icke-konventionella uttryck på en historiskt och symboliskt laddad plats gjorde *Drömmarnas monument* till en omdiskuterat verk i nyhetsmedier och bland stadens invånare.

3. Tidigare forskning

I och med att det inte finns omfattande medie- och kommunikationsvetenskaplig forskning kring det valda ämnet, det vill säga relationen mellan kontroversiella och omdebatterade konsthändelser, medier och argumentation, är följande forskningsöversikt tvärvetenskapligt präglad. Forskning som presenteras har i huvudsak sin grund i konst- och kulturvetenskaper samt i samhällsvetenskapen. Syftet är att redogöra för forskning som knyter an till ämnesvalets olika dimensioner, där den tidigare forskningen kan utgöra ett komplement till det teoretiska ramverket i efterföljande diskussion. Först presenteras forskning som undersöker konst i relation till det offentliga rummet, därefter forskning som undersöker konst i relation till skandaler och kontroverser, och slutligen konst i relation till aktivism och motståndsrörelser. Kapitlet avslutas med en diskussion av uppsatsens inom- och utomvetenskapliga relevans.

3.1 Konst och det offentliga rummet

Konstens relation till det offentliga rummet har intresserat många forskare inom olika discipliner, inte minst inom konstvetenskapen, samhällsvetenskapen och etnografen. I följande del redogörs det för ett urval av denna forskning om konst och offentlighet.

I antologin *The Uses of Art in Public Space* (Julia Lossau (red.), 2014) ligger fokus på produktionen och kritiken av offentlig konst, och dess relation till rumsliga och sociala beteenden i den publika sfären. Syftet med antologin är att undersöka de symboliska och materiella dimensionerna hos den offentliga konsten, och de relationer konstverken får till människor i vardagen (Lossau, 2014: 11). I boken undersöker olika forskare mötet mellan medborgare och offentlig konst och hur konstverkets mening skapas i samspel med den frivilliga, och den ofrivilliga, publiken (Lossau, 2014: 1). Författarna visar genom olika konkreta exempel på hur människor relation och reception av offentlig konst styrs av många olika anledningar, men där det blir tydligt att människors möte med, och relation till, offentlig konst till stor del grundar sig på deras värderingar, ideal och förutfattade meningar (Lossau, 2014: 1).

I Martha Radices artikel *Putting the Public in Public Art* (2018) undersöker hon temporära offentliga konstinstallationer i relation till stad, politik och allmänhet samt konstens ekonomiska och sociala dimensioner. Utifrån två fallstudier undersöker hon interaktionen mellan stadens invånare och offentlig konst. Radice menar att offentlig konst har förmågan att intervensera i det offentliga rummet samtidigt som det är stadens invånare som har makt över upplevelsen av det offentliga konstverket och dess reception (Radice, 2018: 47). Utifrån ett etnografiskt perspektiv observerar och analyserar Radice hur allmänhetens, det vill säga de som inte är vana konst- och

museibesökare, upplevelse av offentlig konst och hur den offentliga konsten involveras i deras vardagliga liv (Radice, 2018: 63).

I Keunhye Lees artikel *Urban Public Space as a Didactic Platform* (2021) riktar hon in sig på hur offentlig konst har förmågan att skapa uppmärksamhet kring sociala, politiska, kulturella och ekonomiska frågor. Hon frågar sig hur offentlig konst kan intervensera i det offentliga rummet i syfte att belysa existentiella frågor och för att skapa opinion hos allmänheten (Lee, 2021: 3). Genom att undersöka tre offentliga konstverk som fokuserar på klimat- och miljöfrågor menar Lee (2021: 3) att offentlig konst kan fungera som en effektiv didaktisk plattform på vilken man kan sprida information och skapa opinion. Lee (2021: 14) menar att det offentliga konstverkets möjligheter att lyfta viktiga frågor till allmänheten till stor del handlar om att det offentliga rummet generella tillgänglighet, men också för att det är en social, symbolisk och pedagogisk plats på vilken människor kan mötas och kommunicera kring olika samhällsfrågor.

3.2 Konst, skandal och kontrovers

Drömmarnas monument väckte som sagt starka känslor och blev väldigt omdebatterad i såväl fikarummen som i många av landets största mediehus, vilket gör att tidigare forskning som rör kontrovers och skandal i relation till konst är relevant. I Maria Karlssons och Måns Wranges artikel *Scandal Success! The Political Economy of the Art Scandal* (2013) undersöker de relationer mellan konstskandaler och offentliga diskurser, och hur kontroversiella konsthändelser används strategiskt av nyhetsmedier och politiker (Karlsson & Wrangle, 2013: 90). Karlsson och Wrangle menar att konstskandaler har mycket gemensamt med politik- och medieskandaler, som ofta handlar om att en händelse eller fenomen som motsätter sig vedertagna värderingar och ideal uppmärksammas och sprids, vilket leder till starka reaktioner hos allmänheten. Dessa typer av skandaler kan resultera i såväl social förändring och ökad tolerans, men också i utsatthet, skuldbeläggning och repressalier (Karlsson & Wrangle, 2013: 91). Sammanfattningsvis menar Karlsson och Wrangle att en analys av konstskandaler kan belysa rådande värderingar och ideal inom medier, politik och samhället i stort (Karlsson & Wrangle, 2013: 105).

Även Anna Dahlgren undersöker relationen mellan konsthändelser och massmedier i sin bok *Travelling images: Looking across the borderlands of art, media and visual culture* (2018). Genom att analysera reaktionerna på några av de senaste årens större konstskandaler undersöker hon vad som händer när kontroversiella konstverk migrerar från en konstnärlig kontext till en medie- och juridikkontext (Dahlgren, 2018: 129). Hon menar att massmediernas mediologi ofta föredrar att skapa narrativ kring plötsliga och sensationella händelser (Dahlgren, 2018: 130). Chockartade

konstskandaler och kontroversiella konstverk passar väl in i denna medielogik vilket i sin tur gör att de oftare ges utrymme i massmedierna än de konstverk som inte upplevs som lika skandalösa.

I John Walkers bok *Art and Outrage: Provocation, Controversy and the Visual Arts* (1999) presenterar han en historisk översikt över brittiska konstverk som präglats av skandaler, kontrovers och provokation och undersöker hur de har blivit mottagna av allmänheten och av nyhetsmedier, och varför. Walker (1999: 3-4) menar att vi för att förstå reaktioner på kontroversiell konst behöver dela upp publiken i två kategorier – den förberedda publiken och den oförberedda publiken. Den förberedda publiken består av vana museibesökare som i regel förväntar sig att bli provocerade i någon form under sitt konstbesök. De är vana vid känslan och kan hantera chockartade konsthändelser med distans, nyfikenhet och trygghet. För den oförberedda publiken, som består av den större allmänheten, är den chockartade konsthändelsen mycket mer oförutsedd. Walker (1999: 3-4) menar att detta gör att den oförberedda publiken upplever dessa konstverk som betydligt mer provocerande och traumatiska. Han diskuterar också skillnaden mellan att se hemska bilder i nyhetsreportage och att se samma typer av bilder i ett konstnärligt sammanhang, och varför exempelvis våldsskildringar upplevs som mycket mer chockartade i ett museum än på TVn. Walker (1999: 18) belyser hur konsten historiskt sett har betraktats som ett “positivt” kulturfenomen, präglad av förväntningar på estetiskt sköna konstupplevelser, och att våldsamma, provocerande bilder i denna kontext upplevs som betydligt mer chockartade än i andra sammanhang där vi är vana att se dem.

3.3 Konst, aktivism och motstånd

Drömmarnas monument förstås av konstnärerna som ett aktivistiskt motstånd mot Göteborgs kulturpolitik. I relation till detta är det därmed relevant att se över den forskning som gjorts av konst i relation till motstånd och aktivism. Konsthistorikerna Stephanie Hartle och Darcy White har med boken *Visual activism in the 21st century* (2022) undersökt aktivism, protest och motstånd i relation till visuell kultur och hur aktivism och motstånd är beroende av spektakel och synlighet i offentligheten. De menar att konst och kreativitet har en viktig funktion som verktyg i politisk aktivism och att konsten både kan uppmärksamma oss på samhällsliga problem, orättvisor och förtryck samtidigt som konsten också kan visualisera idéer och skapa hopp för en bättre framtid (Hartle & White, 2022: 1-2). Ett centralt begrepp i deras undersökning är *visuell aktivism* som beskriver samspelet mellan visuell kultur, konstnärlig praktik, sociala handlingar och aktivism (Hartle & White, 2022: 2). Genom att använda sig av det visuella, det kreativa och det konstnärliga som aktivistiska verktyg belyser författarna hur den visuella aktivismen kan användas för att skapa progressiva förändringar i världen (Hartle & White, 2022: 2).

På samma tema undersöker antologin *Art and Activism in the Age of Systemic Crisis* (Steinbock et al, 2021) utvecklingen av konstnärlig aktivism sedan 1980-talet och hur konstnärer använder sig av konst för att konfrontera systematiska kriser, påverka politiska beslut och forma sociala rörelser. Författarna undersöker hur konst och estetik kan användas som politiska "vapen" för demokratiska motståndsrörelser, demonstrationer och protester. De menar att konsten har en formativ funktion roll för politiska och aktivistiska rörelser och att konsten även kan användas aktivt som motstånd (Steinbock et al, 2021: 3). Framför allt, argumenterar de, kan konsten användas för att "stimulera vår politiska fantasi och befolka den med nya, kanske revolutionerande, idéer" (Steinbock et al, 2021: 3).

3.4 Inom- och utomvetenskaplig relevans

Som sammanställningen av tidigare forskning visar finns det en hel del forskning utförd om offentlig konst i relation till det offentliga rummet, skandal och aktivism. Denna uppsats knyter an till, och bygger vidare på, denna forskning genom att undersöka hur argumentation och retorik kan förstås i debatten kring ett konstverk som samtidigt förstås som offentligt, skandalöst och aktivistiskt. Den tidigare forskning jag redogjort för ovan är i hög grad tvärvetenskaplig eller inom ett annat fält än det medie- och kommunikationsvetenskapliga. Jag vill därmed motivera uppsatsens inomvetenskapliga relevans utifrån det faktum att det inte är mycket forskning utförd på detta ämne inom medie- och kommunikationsvetenskapen, det vill säga om hur retorik och argumentation kan förstås relation till konstdebatter i nyhetsmedier om uppmärksammade konstverk, samt hur dessa konstdebatter kan spegla och belysa samhällliga normer och diskurser.

Det finns flertalet medie- och kommunikationsvetenskapliga studier som undersöker relationen mellan konst/kultur och nyhetsmedier, exempelvis undersöker Nete Nørgaard Kristensen (2018) hur vi kan förstå samtida kulturjournalistik och Maarit Jaakkola (2015) relationen mellan konst och journalistik, och hur den förmedlingen av konst i medier har förändrats under det sena 1900-talet och tidiga 2000-talet. Det är dock svårt att hitta medie- och kommunikationsforskning som undersökt specifika fall av konstverk som tilldelats särskilt stor uppmärksamhet i (nyhets)medier, eller forskning som undersöker hur mediedebatter om konst kan belysa samhällliga diskurser, normer och idéer. Däremot undersöker Jaakkola (2023) i en annan artikel recensioner och rapportering av konst i lokala nyhetsmedier, och relationen mellan konstkritik och lokal gemenskap, vilket knyter an lite närmare mitt eget ämnesval även om det fortfarande inte riktigt handlar om det min undersökning ämnar att studera. Med denna uppsats är min förhoppning och strävan att till viss del fylla denna kunskapslucka inom medie- och kommunikationsvetenskapen – men även interdisciplinärt – genom att bidra med mer förståelse

för retoriska och argumentativa strategier i relation till mediedebatter om offentlig konst, och om hur vi kan förstå de diskurser och normer som dessa debatter uppmärksammar.

Jag vill också argumentera för att denna uppsats även är relevant i en utomvetenskaplig och samhällelig kontext. Att undersöka hur allmänhet, politiker och medier talar om offentlig konst är viktigt för att förstå vilken roll konsten har för oss i samhället, hur den värderas kulturellt, politiskt och ekonomiskt och vilka ideal, värderingar och normer som träder fram när konst provocerar eller väcker starka känslor. Vilken roll har konsten för oss? Vilken bild av offentlig konst förmedlas i medierna? Vad kan känslor, argumentation och åsikter om konst berätta för oss om samhälle, kultur, politik och demokrati? Konst får sällan ett så stort utrymme i nyhetsmedier som *Drömmarnas monument* fick under sommaren 2023, och det är därför intressant att undersöka varför just detta konstverk uppmärksammades, och vad konstdebatten som följde kan berätta om oss, om våra idéer, åsikter och känslor om konst, samhälle och offentlighet, och ytterst om det samhälle vi lever i.

4. Teoretiskt ramverk

I den följande delen presenteras de teoretiska perspektiv som utgör uppsatsens huvudsakliga teoretiska ramverk. Först presenteras uppsatsens hermeneutiska positionering och utgångsläge. Därefter redogörs det för det socialkonstruktionistiska perspektivet, som genomsyrar hela uppsatsen innan diskursbegreppet definieras och dess teoretiska nytta motiveras. Slutligen presenteras kritiska retorikanalys som ligger till grund för efterföljande analys och diskussion.

4.1 Hermeneutik

I och med att denna uppsats är kvalitativt präglad har den ett vetenskapsteoretiskt utgångsläge som baseras på det hermeneutiska kunskapsidealet. Hermeneutiken kan kortfattat beskrivas som “läran om hur människan uppfattar, tolkar och förstår” (Kjeldsen, 2008: 319), där ett viktigt utgångsläge är att kvalitativa tolkningar av verkligheten kan leda till ny kunskap. En grundläggande förutsättning för hermeneutiken är att vi som tolkare alltid möter världen med våra tidigare förförståelser. Detta innebär att en persons tolkning alltid kommer skilja sig från någon annans och att tolkaren oundvikligen blir en deltagare i undersökningen (Andersson, 2014: 141). Dessa förförståelser och fördomar går inte att plocka ut ur tolkningen för att få den “objektiv” och “neutral”, utan i stället bör de göras explicita så att man som tolkare kan reflektera över dem och dess innebörd för förståelsen av en text eller ett fenomen (Andersson, 2014: 110).

Ett centralt begrepp inom hermeneutiken är den hermeneutiska cirkeln. Kortfattat handlar det om att när vi tolkar ett fenomen kan vi bara endast förstå delarna genom helheten, och helheten genom delarna (Kjeldsen, 2008: 319). Kjeldsen (2008: 320) menar att “vi måste läsa orden i förhållande till frasen och frasen i förhållande till orden”, och det är just detta förhållningssätt som blir ett viktigt utgångsläge för denna uppsats.

4.2 Socialkonstruktionism

I och med att denna uppsats undersöker hur språklig argumentation och retorik kan förstås i relation till förståelse kring texter och fenomen kommer det socialkonstruktionistiska perspektivet att utgöra en viktig grundpelare. Socialkonstruktionismen är tvärvetenskapligt präglad och har kopplingar till såväl samhällsvetenskap som filosofi, lingvistik och sociologi (Burr, 2003: 2). En viktig socialkonstruktionistisk teoretiker, vars perspektiv denna undersökning kommer att utgå ifrån, är Vivien Burr. Hon menar att vi inte endast bör förstå språk som ett sätt för människor att uttrycka sina tankar och känslor, och att vi genom vår användning av språk samtidigt konstruerar

och rekonstruerar våra sociala och psykologiska världar (Burr, 2003: 10). Burr (2003: 10-11) menar att “when people talk to each other, the world gets constructed” och att vi utifrån detta kan förstå språk som performativa handlingar som formar våra sociala verkligheter.

Den socialkonstruktionistiska teoribildningen vilar på fyra nyckelpremisser. Först och främst behöver man ha ett kritiskt förhållningssätt till självklar kunskap och absoluta sanningar. I och med detta bör vi alltså motsätta oss positivismens idéer om att vi kan förstå världen genom objektiva observationer (Burr, 2003: 2-3). Burr (2003: 4) menar också att vår förståelse av världen alltid är historiskt och kulturellt specificerad. Med detta menas att vi endast kan förstå ett fenomen i relation till dess historiska och kulturella kontext, vilket både handlar om den kontext som fenomenet eller texten är skapad i, men också den kontext vi själva befinner oss i när vi söker att skapa oss en förståelse för det. Den tredje nyckelpremissen är att kunskap är knutet till sociala processer. Socialkonstruktionister menar att vår kunskap om världen skapas i språkliga och sociala interaktioner mellan människor (Burr, 2003: 4-5). Det är alltså genom vardagliga interaktioner som vi formar vår förståelse av verkligheten, och formar idéer om vad vi uppfattar som sanningar. Den fjärde och sista nyckelpremissen är att kunskap och sociala handlingar är nära sammanlänkade. Burr (2003: 5) menar att vissa sociala handlingar är självklara och accepterade i vissa världsbilder, medan de är otänkbara i andra. Maktförhållanden i samhället blir därmed viktiga att ta hänsyn till i sin förståelse av den sociala verkligheten.

4.3 Diskursbegreppet

Även om det inte kommer utföras en diskursanalys i denna uppsats, då den huvudsakliga fokuspunkten ligger på retorik och argumentationsanalys, kommer det som en del av uppsatsens syfte att diskuteras kring de diskurser som analysen lyfter fram. Därför är det viktigt att definiera vad som menas med just ordet “diskurs” i detta sammanhang, och hur begreppet kan förstås som en del av uppsatsens teoretiska ramverk.

Den definition av diskursbegreppet som kommer att användas i denna uppsats baseras i huvudsak på Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips definition från *Diskursanalys som teori och metod* (2000). Även om de är tydliga med att det finns en viss oenighet kring vad diskurser är och hur dessa kan analyseras, menar de att diskurs i stort kan förstås som “ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (Winter Jørgensen & Phillips, 2000: 7). Olika diskursanalytiska angreppssätten, som kritiska diskursanalys, diskursteori och diskurspsykologi, har alla en gemensam grund i den poststrukturalistiska språkfilosofin som hävdar att vårt tillträde till verkligheten sker genom språket (Winter Jørgensen & Phillips, 2000: 15). Detta innebär också att diskursbegreppet har nära anknytningar till det socialkonstruktionistiska perspektiv som jag

redogjort för ovan, och delar även de fyra nyckelpremisser som också präglar socialkonstruktionismen.

Winther Jørgensen och Phillips (2000: 7) menar att begreppet diskurs innefattar idén om att “språket är strukturerat i olika mönster som våra utsagor följer när vi agerar inom sociala domäner.” Exempelvis kan vi tala om ett sjukhus på olika sätt utifrån olika diskurser. Om man befinner sig i en medicinsk diskurs fokuserar man kanske på sjukhusets möjliggörande för vård och behandling av patienter, medan en arkitektonisk diskurs i stället fokuserar på sjukhusets utformning, material och rumsligheter medan en ekonomisk diskurs talar om sjukhuset i form av kostnader, intäkter och skattefinansiering. Olika diskurser belyser olika sidor inom samma fenomen och i denna uppsats är min strävan att undersöka vilka olika sidor hos konstverket *Drömmarnas monument* som uppmärksammas genom den retorik och argumentation som används om verket i de argumenterande texterna.

4.4 Kritisk retorikanalys

Varje gång någon försöker övertyga eller påverka oss med hjälp av strategisk användning av symboler, som ord, gester och bilder, handlar det om retorik (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 11). Det kan handla om alltifrån en reklamfilm på TV eller ett politiskt tal som vill övertyga en om att just deras politik är värd att rösta på. Dessa typer av retoriska budskap finns överallt, hela tiden, och kan påverka vårt sätt att leva, tänka och vad vi tycker om saker och ting. Samtidigt så tolkar vi konstant, medvetet eller omedvetet, de retoriska budskap som når oss (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 11-12). Genom dessa tolkningar kan vi antingen acceptera budskapet, ifrågasätta det eller avfärda det. Oavsett är retorik någonting som vi hela tiden använder och förhåller oss till.

För att undersöka hur retoriska strategier kan förstås och hur retoriska budskap knyter an till normer, värderingar och ideal kommer den kritiska retorikanalysen utgöra en central del i uppsatsens teoretiska ramverk. Jag har valt att utgå från det teoretiska perspektiv som presenteras av Birgitte Mral, Marie Gelang och Emelie Bröms i boken *Kritisk retorikanalys - text, bild actio* (2016) där de menar att den kritiska retorikanalysens huvudsakliga uppgift är att fråga efter “varför ett budskap ser ut som det gör, vad som är dess djupare innebörd och om det finns etiska eller ideologiska implikationer däri” (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 13). Det man vill undersöka är bland annat hur användningen av olika argumentativa och retoriska strategier används av en avsändare för att få mottagaren av ett retoriskt budskap att antingen bekräfta eller förändra sin uppfattning om ett fenomen, en händelse eller en åsikt, och i förlängningen sin världsbild (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 17).

Den kritiska retorikanalysen intresserar sig således både för retorikens beskrivande och värderande dimensioner. Man söker både att förstå den retoriska händelse man undersöker, men särskilt vilka värderingar, förutfattade meningar, känslor och logiska resonemang som används för att övertyga i den särskilda kontexten (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 13-14). För att undersöka detta erbjuder den kritiska retorikanalysen ett flertal användbara metoder och begrepp, och de metodologiska verktyg jag kommer att använda mig av för att undersöka argumentationen och retoriken i relation till *Drömmarnas monument* kommer att redogöras för i nästkommande del.

5. Metod och urval

Följande del redogör och argumenterar för uppsatsens val kring metodologiska verktyg, urval och tillvägagångssätt. Först diskuteras urval och avgränsning innan de metodologiska verktyg som används för analys av retorik och argumentation presenteras. Först redogörs den för den retoriska situationen och hur den kan användas för att kontextualisera de argumenterande texterna. Därefter förklaras Stephen Toulmins argumentationsmodell och hur den kommer tillämpas för denna uppsats. Därefter redogörs för retoriska begrepp som appellformer (ethos, pathos, logos) och doxa. Slutligen presenteras analysens praktiska tillvägagångssätt innan kapitlet avslutas med en metoddiskussion där även uppsatsens anspråk på giltighet, tillförlitlighet och generaliserbarhet diskuteras.

5.1 Urval och avgränsning

Urvalsprocessen för uppsatsens undersökningsmaterial är strategiskt motiverad. Detta betyder att urvalet inte baseras på slumpen utan istället utifrån materialets möjligheter att “ge kunskap om det man avser att studera” och att det är innehållsmässigt representativt, det vill säga att urvalet både har den bredd och det innehåll som undersökningen behöver (Ekström et al, 2019: 113). Det är givetvis viktigt att ha i åtanke att ett annat urval hade kunnat resultera i andra slutsatser, men med tanke på att uppsatsens syfte är att undersöka mediedebatten kring *Drömmarnas monument* under en specifik period och att det därmed inte finns en större mängd texter att basera urvalet på, är min bedömning att det urval som gjorts även kan representera de texter som inte analyseras.

Syftet med uppsatsen är att undersöka argumentationen och retoriken i argumenterande texter i relation till *Drömmarnas monument* och en argumenterande text bör i det här avseendet förstås som en text som har en tydlig avsändare med en agenda, åsikt eller ståndpunkt som denne argumenterar för. Vid mitt urval har jag därför valt bort informativa nyhetsartiklar och istället fokuserat på ledare, debattartiklar och insändare. En viktig förutsättning för urvalet är att texterna är tydligt argumentativa. För att avgränsa mig ytterligare har jag endast valt att fokusera på skriven text, och har därför inte inkluderat TV och radio i min urvalsprocess. Eventuella bilder och bildtexter som ackompanjerar respektive text kommer av samma anledning inte heller att inkluderas i analysen.

Urvalsprocessen började med att jag letade efter alla argumenterande texter som handlade om *Drömmarnas monument* inom svensk dags- och kvällspress. Detta gjorde jag genom att använda mig av Mediarkivet med sökordet “Drömmarnas monument” under perioden juni till oktober 2023, det vill säga under de månader konstverket var uppfört på Götaplatsen och ett par månader

efteråt. Jag noterade snabbt att en stor majoritet av dessa texter var publicerade i Göteborgs-Posten, hela 39 stycken medan den tidning som hade näst flest artiklar om konstverket i Mediearkivet endast hade två stycken. I och med detta, samt att *Drömmarnas monument* fick störst uppmärksamhet i Göteborg och blev en viktig lokal fråga, gjorde jag bedömningen att ett urval endast bestående av texter från Göteborgs-Posten inte påverkar uppsatsen negativt utifrån dess syfte. Det finns givetvis en risk med att alla texter är publicerade i samma tidning då tidningens eventuella inriktning och mediologiska strategier kan påverka formen och innehållet på de texter som publiceras. I och med att de texter som ska analyseras är skrivna av utomstående gjorde jag dock bedömningen att de valda argumenterande texterna, trots att de alla är publicerade i Göteborgs-Posten, fortfarande har "olika röster" (även om ledarskribenten av naturliga skäl är knuten till tidningen i fråga).

Av de 39 texter jag fann i Mediearkivet som publicerades i Göteborgs-Posten under den valda perioden bedömde jag att 30 texter hade *Drömmarnas monument* som huvudaktör, och 16 texter av dessa var argumenterande. Då uppsatsen har begränsningar i form av tid och omfattning behövde urvalet minskas ytterligare. Efter grundlig genomläsning av de argumenterande texterna gjordes ett slutgiltigt urval på sex texter; fyra debattartiklar, en ledare och en insändare (*se bilaga 2-7*). Övriga typer av argumenterande texter, som krönikor och recensioner, valdes bort då de inte hade en tydlig argumentation. Även om urvalet består av relativt få texter vill jag argumentera för att de tillsammans representerar den bredare debatten kring *Drömmarnas monument* väl. Ett mindre urval kan även öppna upp för en mer djupgående analys av argumentation och retorik.

5.2 Den retoriska situationen

För att kunna utföra en retorisk analys kan man inte endast undersöka avsändaren av det retoriska budskapet och den tilltänkta mottagaren utan man måste också ta hänsyn till vilket sammanhang och den bakgrund utifrån vilka retoriken sker (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 26). Om vi återkopplar till den hermeneutiska cirkeln så handlar det om att förstå helheten genom delarna, och vice versa. Vi kan inte till fullo förstå det retoriska budskapet och mottagandet av det om vi inte förstår i vilken kontext detta sker i. Retoriken kan endast förstås utifrån en konkret situation där "någon försöker övertyga någon om något på ett visst sätt vid en bestämd tid och på en bestämd plats" (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 26). Att undersöka denna kontext handlar om att undersöka *den retoriska situationen*.

Tankarna kring den retoriska situationen formades av retorikern Lloyd F. Bitzer som menar att varje retorisk situation består av tre delar; ett påträngande problem, en retorisk publik och retoriska villkor (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 30). Ett påträngande problem handlar om att det måste

finnas en anledning till att man tar till orda, någon form av problem eller möjlighet som väcker ett behov av en retorisk handling. Det handlar i regel om "problem" som man kan lösa genom en övertygande retorik, till exempel att ett företag vill sälja mer av en produkt eller en president som vill ena ett polariserat land (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 31). Den retoriska publiken förstås som de som mottar det retoriska budskapet och som i någon kapacitet har möjlighet att påverka situationen (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 31). Slutligen handlar de retoriska villkoren om de särskilda omständigheter som påverkar det retoriska budskapet och hur väl det når fram till den retoriska publiken. Det kan handla om alltifrån tekniska förutsättningar som till regelverk och samhällseliga värderingar, ideal och normer (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 32).

För att undersöka den retoriska situationen för respektive text i relation till debatten kring *Drömmarnas monument* kommer jag i en friare analys att utgå från dessa tre delar, det vill säga det påträngade problemet, den retoriska publiken och de retoriska villkoren.

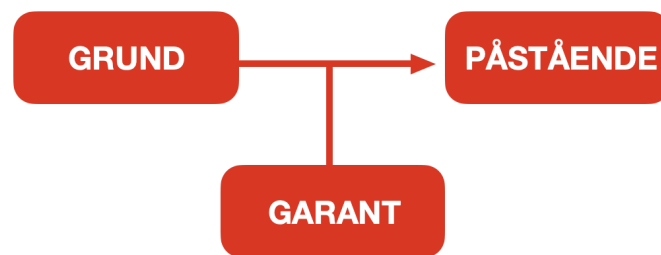
5.3 Toulmins argumentationsmodell

I alla former av debattinlägg, reklamslag, politiska tal och andra texter som vill övertyga oss som mottagare om någonting finns det teser, eller påståenden, som framförs. För att avsändaren ska lyckas övertyga mottagaren om dessa påståenden så behöver de stödjas av argument, det vill säga grund och bevis för att påståendet är riktigt, befogat och av betydelse (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 47). För att förstå hur dessa, ofta intrikata och implicita, argument ser ut och hur de stödjer avsändarens påstående är det relevant att analysera argumentationsstrukturen. För att göra detta är det lämpligt att utföra en argumentationsanalys (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 47). En ofta använd metod för att utföra en sådan argumentationsanalys är Stephen Toulmins argumentationsmodell (Toulmin, 1958: 97-107). Den används för att strukturera argument och därigenom få en överblick och förståelse för hur argument är uppbyggda och vilka strategier som används av avsändaren, oavsett i vilka situationer argumenten förekommer (Jørgensen & Onsberg, 2017: 17). Enligt Toulmins argumentationsmodell består alla argument av tre grundläggande delar. Dessa delar är påstående, grund och garant (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 49).

Kortfattat kan man säga att ett påstående är tesen som avsändaren vill övertyga andra om. Påståendet kan förstås som den synpunkt som vi vill att andra ska ansluta sig till och är något som vi med goda skäl står fast vid och söker stöd för. Samtidigt kan ett påstående alltid ifrågasättas av andra, vilket gör att det behöver stödjas av en grund (Kjeldsen, 2008: 192-193). Grunden är den del av argumentet som stödjer och stärker påståendet, med till exempel fakta, bevis och motiv. En viktig egenskap hos grunden är att den måste vara baserad på fakta (riktig eller upplevd) och upplysningar som uppfattas som korrekta, sanna och relevanta för mottagaren av argumentet. Om grunden

ifrågasätts är det i praktiken i sig ett påstående som i sin tur behöver backas upp av ytterligare en grund (Kjeldsen, 2008: 192-193). För att hitta grunden i ett argument kan man fråga sig “Vad bygger sändaren påståendet på?” (Jørgensen & Onsberg, 2017: 21). Den tredje delen i argumentets grundläggande form är garanten. Garanten kan förstås som en brygga mellan grund och påstående genom att den stärker grunden för att mottagaren lättare ska acceptera påståendet (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 49). En garant kan introducera gemensamma regler, värderingar och föreställningar in i argumentationen för att stärka slutledningen mellan grund och påstående och är ofta implicit (Kjeldsen, 2008: 192-193). Tanken med garanten är helt enkelt att den motiverar hur grunden i ett argument motiverar och stödjer påståendet. För att hitta garanten i ett argument kan man ställa sig frågan “Hur kommer man från grund till påstående?” (Jørgensen & Onsberg, 2017: 22). En del i ett argument kan vara antingen implicit eller explicit. Garanten är oftast implicit, medan grund och påstående oftare är explicit uttalat – men kan också vara implicita.

En modell över relationen mellan grund, påstående och garant ser ut som följande:

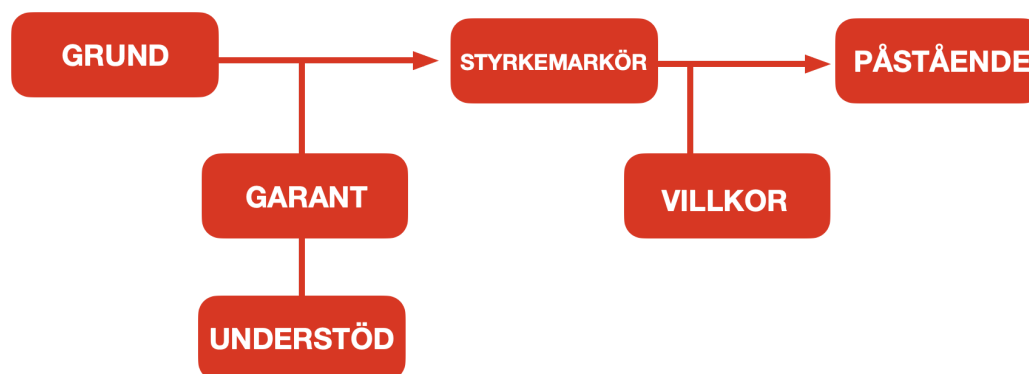

Utöver de tre fasta delarna, som alltid finns i alla argument oavsett typ och sammanhang, kan Toulmins argumentationsmodell ibland utvidgas med tre extra delar. Dessa delar är fakultativa vilket innebär att de ofta förekommer i argument, men inte nödvändigtvis behöver göra det. Dessa tre delar kallas för *understöd*, *villkor* och *styrkemarkör* (Jørgensen & Onsberg, 2017: 33).

I de fall som garanten i en argumentation ifrågasätts av mottagaren kan även det behövas stödjas. Understödet bidrar här med ytterligare information och “bevis” för att garanten bör accepteras i argumentationen. Kortfattat kan man säga att medan garanten är ett stöd för påståendet så är understödet ett stöd för garanten (Kjeldsen, 2008: 192-193). För att hitta understödet i en argumentation kan man ställa frågan “Vilka hållpunkter har sändaren för garanten?” (Jørgensen & Onsberg, 2017: 36). Villkor handlar istället om de särskilda omständigheter och avvikelser som kan underminera argumentets och påståendet styrka. Man skulle kunna kalla det för en form av “vaccination mot invändningar” (Kjeldsen, 2008: 192-193). För att hitta villkoret i ett argument frågar man sig “I vilka fall gäller inte påståendet?” (Jørgensen & Onsberg, 2017: 36) Sist men inte minst anger styrkemarkören graden av säkerhet avsändaren har i sitt påstående. Ordval som “mest troligt”, “möjligen” eller “absolut” är exempel på sådana styrkemarkörer, och de hittas oftast genom

att fråga hur säker avsändaren är på sitt påstående (Kjeldsen, 2008: 192-193, Jørgensen & Onsberg, 2017: 46).

En sammanfattande modell, med både de tre fasta delarna och de tre extra delarna, ser därmed ut som följande:

För att upptäcka och analysera argumentationen i mitt undersökningsmaterial kommer jag till stor del använda mig av denna argumentationsmodell. Då det är många argument som ska analyseras och utifrån undersökningens begränsningar om tid och omfattning kommer störst fokus att läggas på modellens tre fasta delar – påstående, grund, garant – men där analysen kan kompletteras av de tre extra delarna – understöd, villkor, styrkemarkör – om jag upplever att de är viktiga för att förstå den argumentationsstruktur som analyseras.

5.4 Appellformer (ethos, pathos, logos)

För att förstå den retorik och argumentation som användes i samband med kulturdebatten kring *Drömmarnas monument* räcker det inte att endast fokusera på hur argumentationen är konstruerad och kategoriserad. Man behöver också ta hänsyn till den uttrycksform som avsändaren har i sin retoriska argumentation, det vill säga *hur* argumenten läggs fram och komplexiteten i samspelet mellan avsändarens uttryck och hur detta uppfattas hos mottagaren (Jørgensen & Onsberg, 2017: 79). Denna retoriska komplexitet kan man undersöka genom de tre appellformerna *ethos*, *logos* och *pathos* där *ethos* handlar om trovärdighet, *logos* om förnuft och logik, och *pathos* om känslor. Viktigt att understryka är att dessa tre appellformer inte är avskärmade från varandra och det går inte att övertyga sin publik med endast en av appellformerna. För att vara övertygande med sitt retoriska budskap behöver alla tre appellformer användas, där omfattning och tyngdpunkt styrs av den retoriska situationen (Jørgensen & Onsberg, 2017: 83).

Genom att undersöka dessa tre appellformer får man en djupare förståelse för avsändarens retoriska strategier, och som ett komplement till Toulmins argumentationsmodell och de olika argumentationstyperna kommer appellformerna att användas som metodologiska analysverktyg för att fördjupa förståelsen av retoriken i de argumenterande texterna om *Drömmarnas monument*.

Nedan följer korta beskrivningar av varje begrepp, så som de förstås i relation till denna uppsats:

Ethos

Ethos handlar i stora drag om mottagarens förtroende för avsändaren där avsändaren som retorisk strategi försöker övertyga genom att anspela på sin personlighet, karaktär och trovärdighet (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 35). Det kan exempelvis handla om att avsändaren uppmärksammar mottagaren på att avsändaren är klok, erfaren, kompetent eller väl insatt i den aktuella frågan, men det kan också handla om att avsändaren framställer sin identitet som godhjärtat, generös och pålitligt. För att en mottagare ska övertygas av avsändarens retoriska budskap är det viktigt att avsändaren har ett starkt och positivt ethos. Det spelar ingen roll hur viktigt budskapet är eller hur sann informationen man förmedlar är om man inte som avsändare inte uppfattas som pålitlig eller trovärdig (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 35). Om man inte själv anser sig ha det starka ethos som man önskar kan stödja sin argumentation genom att hänvisa till en annan auktoritet som i sin tur besitter ett starkt ethos (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 53).

Logos

Logos appellerar istället till mottagarens rationalitet där man vill övertyga genom att hänvisa till fakta, kunskap och förnuft (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 38). En talare som använder sig av logos i sin retorik lägger fokus på att upplysa och utbilda sin publik med konkret fakta, bevisföring och objektivitet (Vigsø, 2019: 283). Ofta används här ett neutralt språk utan starka känslor och laddade ordval där styrka i argumentationen just ligger i att rikta in sig på publikens förnuft, logiska resonemang och kritiska omdöme (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 38). Viktigt att understryka är att en retorik baserad på logos inte nödvändigtvis behöver handla om att presentera riktig fakta och sanningar, utan i huvudsak om att publiken *upplever* att det som avsändaren säger är faktamässigt och logiskt.

Pathos

Slutligen handlar pathos i grund och botten om känslor. Denna typ av retorik ämnar att övertyga mottagaren genom att bygga sin argumentation på känslor. Det kan handla om positiva känslor som glädje, upphetsning, empati och upprymdhet, eller om negativa känslor som skräck, oro, ilska och nervositet (Vigsø, 2019: 283). Retorik som anspelar på pathos övertygar inte bara med hjälp av publikens känslor, utan avsändarens känslor spelar lika stor roll. Huruvida avsändaren uppfattas som lycklig och uppspelt eller rädd och upprörd påverkar i hög grad mottagandet av det retoriska budskapet hos publiken (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 39). I denna typ av retorik används ofta ett

uppseendeväckande och värdeladdat språkbruk, med starka ordval, stilfigurer och metaforer (Vigsø, 2019: 283).

5.5 Doxa

När man analyserar retorik och argumentation är det viktigt att ta hänsyn till de grundläggande antaganden som ligger till grund för argumentationen, det vill säga de vedertagna "sanningar" som avsändaren förväntar sig att mottagaren delar. Det handlar om fenomen som trots att dess innebörd inte är statisk ändå inte ifrågasätts, sådant som "alla vet" (Vigsø, 2019: 294). Denna typ av "allmänna sanningar" kallas inom retoriken för *doxa*. Ordet kommer från den antika grekiskans 'mening, antagande, tro' och beskriver den typ av kunskap som vi alla förväntas utgå ifrån när man talar om världen (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 32, Vigsø, 2019: 294). Delar man samma doxa kan delar man till viss del även samma världsbild. Doxa är central för individens förståelse av såväl den egna identiteten och den egna världsbilden, men skapas och formas kollektivt i relation till andra. Den typ av kunskap som anses vara allmänt vedertagen är därmed alltid historiskt, socialt och kulturellt bunden och kan därmed variera påtagligt mellan olika tider, olika kulturer och i olika kontexter (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 33). En doxa anspelar ofta på vad som är moraliskt och etiskt i ett samhälle. Ett aktuellt exempel på en doxa är att alla samhällsmedborgare har rätt att vistas i det offentliga rummet. Detta faktum bör inte förstås som en absolut sanning, utan istället som en doxa som i sin tur grundar sig på historiska och kulturella värderingar och överenskommelser.

Att inkludera en undersökning av doxa i en retorikanalys är högst relevant då det handlar om att undersöka de förutfattade meningar avsändaren bygger sitt retoriska budskap på. Om mottagaren inte delar doxan är chansen stor att mottagaren avvisar avsändarens retorik. För att förstå tolka den retorik och argumentation som används i texterna om *Drömmarnas monument* är det alltså viktigt att reflektera över vilken doxa som retoriken bygger sin grund på, och vilka värderingar som avsändaren utgår från att mottagaren har (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 34). Som definitionen ovan visar har doxa en nära relation till diskursbegreppet. Diskurser handlar i stora drag om hur vår förståelse av världen formas genom språket, och att en diskurs är ett "bestämt sätt att tala om och förstå" ett fenomen (Winter Jørgensen & Phillips, 2000: 7). Detta går att jämföra med doxa som handlar om hur vedertagna sanningar alltid är socialt och språkligt konstruerade, och att vårt sätt att förstå ett fenomen utgår från de doxor som ligger till grund för denna förståelse.

5.6 Tillvägagångssätt

Uppsatsens metodologiska tillvägagångssätt ser ut som följande: Varje undersökningsmaterial, det vill säga varje utvald argumenterande text från Göteborgs-Posten, analyseras var för sig. Dessa texter är strukturerade i kronologisk ordning efter publiceringsdatum. Varje text analyseras var för sig där analysen är uppdelad i tre segment. Först undersöks textens retoriska situation. Därefter analyseras textens argumentation (med hjälp av Toulmins argumentationsmodell) och slutligen textens retorik (med fokus på appellformer och doxa). Efter att varje text analyserats var för sig, sex texter totalt, kommer resultatet att tolkas, diskuteras och kontextualiseras i relation till de diskurser, ideal och normer som analysen av texterna uppmärksammar.

5.7 Metoddiskussion

Ledin & Moberg (2019: 193) menar att “texter representerar delar av verkligheten, de påverkar oss, våra värderingar och föreställningar, hur vi tolkar samhället och hur vi förhåller oss till andra människor. [...] Texterna är medskapare till själva strukturen i våra liv och till de sammanhang som vi ingår i och delar med andra.” Det är med denna bakgrund som jag anser att en kvalitativ textanalys lämpar sig väl för uppsatsens syfte och frågeställningar. I och med att uppsatsen ämnar att undersöka argumentation och retorik är min bedömning att de metodologiska verktyg som utgör uppsatsens analytiska verktygslåda är relevanta och användbara. Min bedömning är att Toulmins argumentationsmodell (som synliggör hur avsändarna konstruerar och stöder sina argument), appellformer (som belyser de retoriska strategier som präglar argumentationen) samt doxa (som undersöker de vedertagna sanningar man grundar sin argumentation på) tillsammans fungerar som ett effektivt metodologiskt ramverk med hjälp av vilket uppsatsens frågeställningar kan besvaras.

En viktig sak att ha i åtanke när det handlar om kvalitativa undersökningar är att den egna tolkningen tilldelas stort utrymme. Den egna tolkningen av resultatet påverkar därmed i hög grad de slutsatser som ges, och en annan person kan tolka annorlunda och därmed komma med andra slutsatser. Det viktigaste för att till viss del komma runt denna problematik är att göra analys och tolkning intersubjektiv, det vill säga att man bör “argumentera på ett rationellt och transparent sätt för rimligheten i just den aktuella tolkningen” (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 15). För att min analys och tolkning ska bedömas som intersubjektiv är det alltså viktigt att den är transparent och rationell. Genom att tydliggöra och förklara analysens alla steg, utifrån vilka den efterföljande tolkningen och diskussionen grundar sig på, och de slutsatser som dras strävar denna undersökning för att vara så intersubjektiv som möjligt. Ett exempel på en utmaning kring intersubjektivitet som drabbar denna undersökning är det faktum att argumentationsanalysens implicita delar fylls i av

mig då de inte uttrycks explicit av avsändaren av den text som analyseras. Även om dessa “ifyllningar” i argumentationsmodellen kan uppfattas som rimliga och logiska utifrån den information som är explicit, finns det alltid en risk för feltolkningar när något implicit ska göras explicit (Jørgensen & Onsberg, 2017: 53).

Relaterat till frågan om intersubjektivitet är den om uppsatsens giltighet (validitet) och tillförlitlighet (reliabilitet). Graden av giltighet handlar i huvudsak om huruvida uppsatsen undersöker det som den påstår sig undersöka (Esaiasson et al, 2017: 57). Jag vill argumentera för att denna uppsats har en god giltighet med hänvisning till valet av undersökningsmaterial, det teoretiska och metodologiska ramverket och transparenta analyser och diskussioner som tillsammans ger undersökningen sitt fokus på dess syfte och frågeställningar. Genom att läsa texterna grundligt, tydligt redovisa tankegångar och hela tiden kontrollera mitt undersökningsmaterial under analysen vill jag även argumentera för att uppsatsen har en god tillförlitlighet, det vill säga “frånvaro av slumpmässiga eller osystematiska fel” (Esaiasson et al, 2017: 59).

6. Analys av argumentation och retorik

Som underlag för analysen har jag valt ut de argument som bäst representerar texterna som helhet. Det finns alltså fler argument än de som lyfts fram i analysen. Alla texter finns som bilagor (2-7) där de kan läsas i sin helhet.

Varje text analyseras var för sig i kronologisk ordning utifrån publikationsdatum. Först görs en argumentationsanalys utifrån Toulmins argumentationsmodell. De delar i figurerna som är skrivna inom parentes är implicita (det vill säga min bedömning av vad som är implicit i argumentationen), medan de utan parentes är explicita. Text inom citationstecken är direkta citat från texten, och är därmed explicita delar i argumentet. Därefter undersöks avsändarens retoriska strategier utifrån appellformerna ethos, logos, pathos och de doxor som ligger till grund för textens argumentation.

6.1 "Drömmarnas monument" behövs i Göteborg

6.1.1 Den retoriska situationen

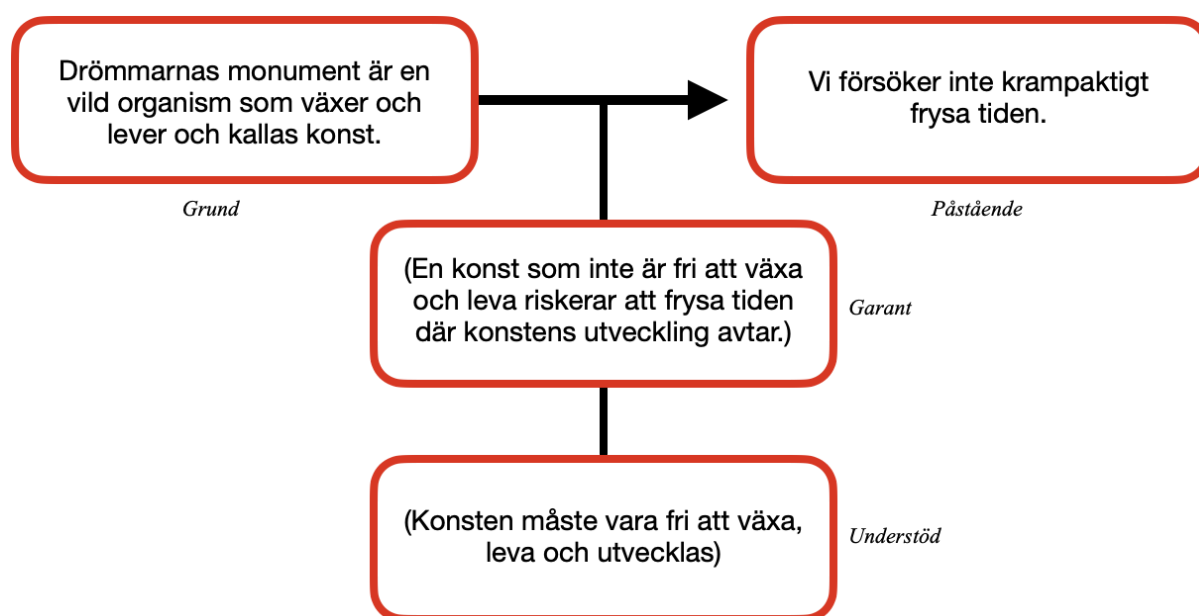
Debattartikeln "*Drömmarnas monument*" behövs i Göteborg är publicerad den 21:a januari 2023 i Göteborgs-Posten (se **Bilaga 2**). Avsändaren till artikeln är konstnärerna bakom konstverket *Drömmarnas monument* bestående av Stefan Karlsson, Sebastian Rudolph Jensen, Emelié Sterner, Carl Norén, Adam Ward och August Kroon Andersson (i följande analys och diskussion kallade som "konstnärgruppen"). De argumenterar för att *Drömmarnas monument* är nödvändig för Göteborg och att konstverket lyfter viktiga frågor i en kulturpolitiskt orolig tid. Debattartikeln kan förstås som ett svar på den kritik konstverket har fått av en del av stadens medborgare och av några av stadens politiska beslutsfattare. I artikeln refererar textens avsändare till att partierna M, L och KD, med moderaten Hampus Magnusson främst i ledet, vill ta bort verket. Detta kan förstås som den retoriska situationens påträngande problem, att det finns höjda röster mot *Drömmarnas monument* som arbetsgruppen med denna artikel vill bemöta. Debattartikelns retoriska publik kan förstås som allmänheten, att Göteborgs invånare och dess politiska beslutsfattare ska inse konstverkets värde och dess funktion att uppmärksamma viktiga frågor om konst, kulturpolitik och offentlighet och att skapa opinion kring dessa frågor. Artikelns retoriska villkor handlar i huvudsak om att den är publicerad i Göteborgs största dagstidning, vilket ger den goda möjligheter för spridning, särskilt då den kan delas på sociala medier då artikeln även är publicerad online. Samtidigt är artikeln beroende av att man som läsare av den delar de värderingar som konstnärerna bakom artikeln har, och detta kan ses som ett av artikelns huvudsakliga retoriska villkor. Huruvida man delar konstnärernas tankar kring konstverket eller ej påverkar artikeln retoriska situation markant.

6.1.2 Argumentationsanalys

I debattartikeln skriven av konstnärsgruppen bakom *Drömmarnas monument* fokuserar textens huvudsakliga argument på konstens värde för Göteborg och hur konsten har en viktig funktion som inte får begränsas av politiker. Ur denna artikel har jag valt att analysera fyra argument. Det första argumentet är följande:

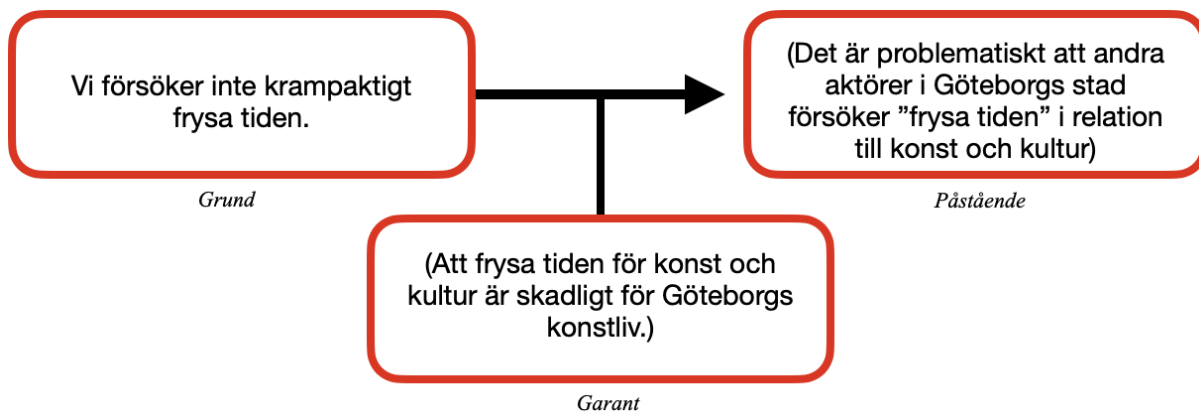
Konst smittar och det här är en pandemi. Kanske för att verket har frihet och är i ständig förändring. Vi försöker inte krampaktigt frysa tiden. "Drömmarnas monument" är en vild organism som växer och lever och kallas konst. (Rudolph et al, 2023)

Argumentet kan enligt modellen struktureras upp som följande:

Den implicita garanten för detta påstående är att konstverk som inte är fria och levande riskerar att "frysa tiden" där konstens utveckling stagnerar och där dess uttryck riskerar att bli statiskt och enformigt. För att argumentet ska accepteras av mottagaren av texten så behöver den acceptera understödet att konsten bör vara levande och fri.

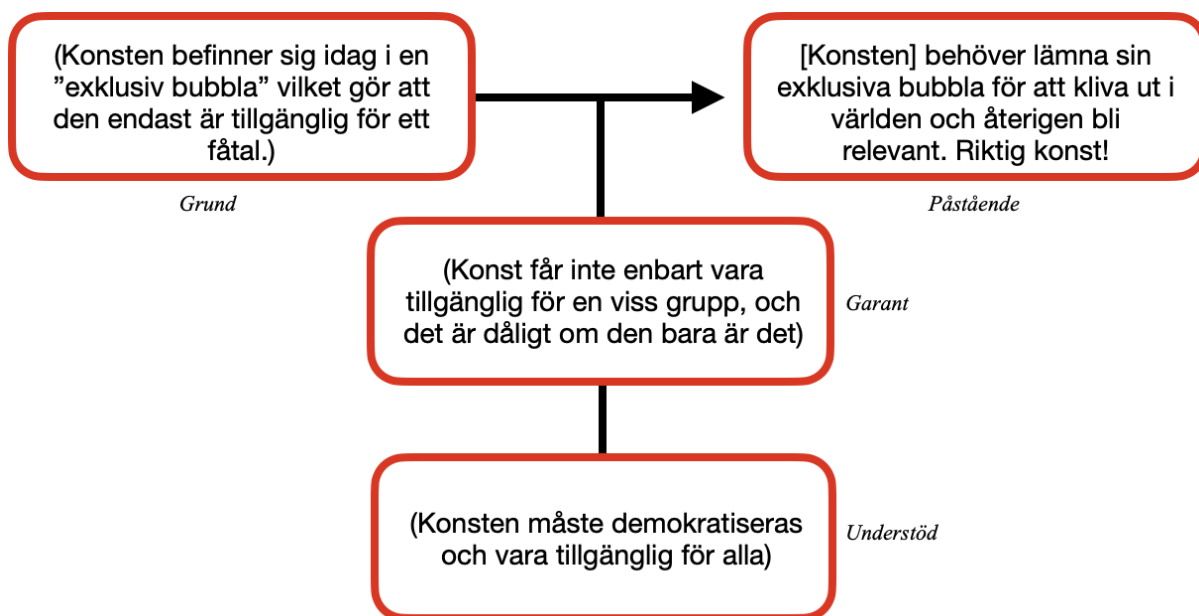
Samtidigt insinuerar påståendet i argumentet att det finns andra aktörer i staden som "krampaktigt" försöker frysa tiden för stadens konstliv. Här kan påståendet även förstås som grund i ett argument där såväl garant som påstående är implicit. Argumentet kan struktureras som följande:

Ett annat centralt argument i debattartikeln är följande:

Vi tror på konsten och att den behöver lämna sin exklusiva bubbla för att kliva ut i världen och återigen bli relevant. Riktig konst! (Rudolph et al, 2023)

Detta argument kan struktureras upp som följande:

Här argumenterar de för att det finns en form av "exklusiv bubbla" som konsten befinner sig inom, och att konsten behöver lämna denna för att bli relevant, tillgänglig och "riktig konst". Det finns ett tydligt demokratiskt förhållningssätt om att konsten behöver träda ut i världen och bli tillgänglig för alla, bortom den exklusiva bubblan. Här kan vi också implicit förstå understödet att konsten bör sträva efter att vara demokratisk, tillgänglig och allmän. Konsten får inte endast vara tillgänglig för en viss grupp där riktig konst förstås som tillgänglig och demokratisk konst. Om mottagaren delar denna uppfattning om konstens demokratisering är chanserna stora att den även förstår den implicita grunden och det explicita påståendet och accepterar argumentet.

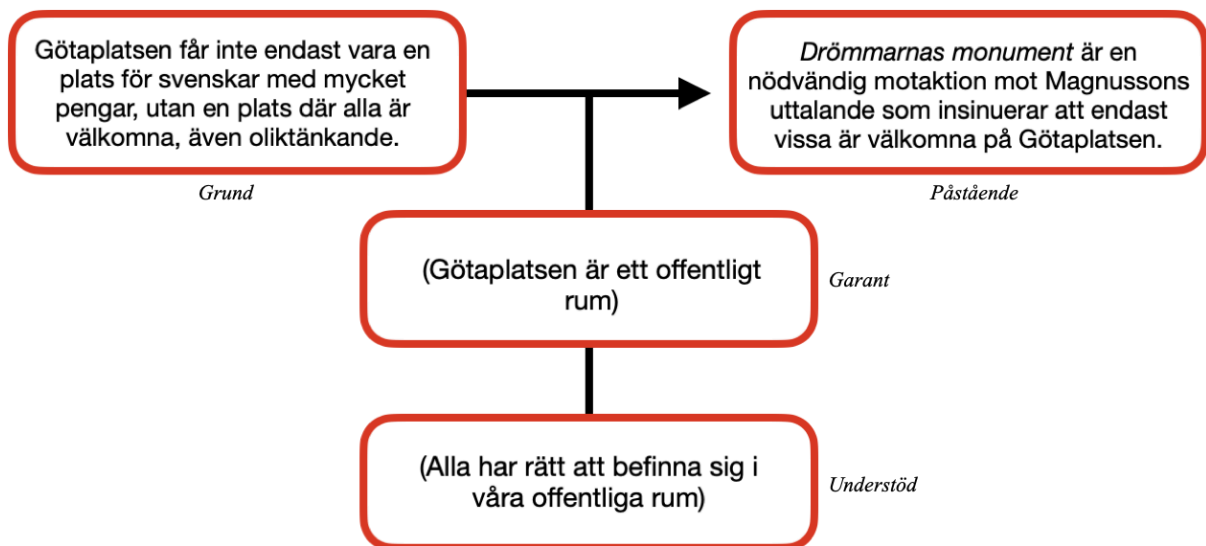
Nästa argument som är relevant i konstnärsgruppens debattartikel är följande:

Nu vill M, L och KD ta bort verket. Hampus Magnusson (M), andre vice ordförande i stadsbyggnadsnämnden, kallar det för ett migrantläger (GP 19/6). Det är just sådana elitiska och människofientliga värderingar vi vill ifrågasätta. Ett sådant påstående insinuerar att det numera bara är svenskar med mycket pengar på banken som har rätt att synas i stadens "finrum". Oliktänkande är inte välkomna. Vårt konstverk behövs mer än någonsin i denna tid som präglas av kulturell nedmontering och rasism. (Rudolph et al, 2023)

Detta argument består av flera delar som tillsammans ligger till grund för påståendet att *Drömmarnas monument* behövs i en tid som präglas av rasism och kulturell nedmontering. Konstnärerna menar att Magnussons uttalande om att konstverket kan liknas med ett migrantläger är högst problematiskt och belyser de elitistiska och människofientliga värderingar som de vill ifrågasätta med *Drömmarnas monument*. Argumentet kan struktureras på följande vis:

Det går även att finna ett argument som handlar om vem som har tillgång till våra offentliga rum i argumentet ovan. Konstnärsgruppen menar att det endast är människor med pengar som har tillträde till stadens "finrum", det vill säga Götaplatsen i detta specifika fall, och att övriga "oliktänkande" inte är välkomna. Argumentet kan struktureras upp som följande:

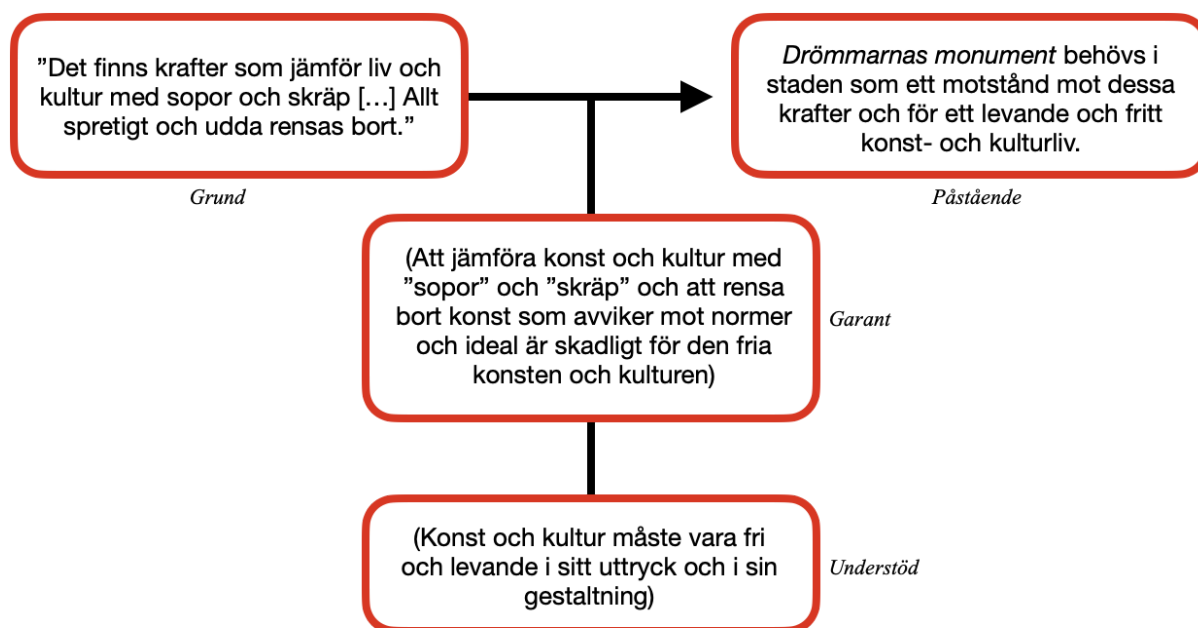

I detta argument handlar garanten om att Götaplatsen är ett offentligt rum, med understödet att alla offentliga rum ska vara tillgängliga för alla, där grunden är att Götaplatsen inte endast är till för vissa grupper och med påståendet att *Drömmarnas monument* är en viktig motreaktion mot de värderingar som Magnusson insinuerar i sitt uttalande.

Det sista argumentet jag vill lyfta ur denna artikel är det följande:

“Drömmarnas monument” behövs i staden eftersom det finns krafter som jämför liv och kultur med sopor och skräp. Göteborg nedmonteras sakta till fördel för den illusoriskt rika staden, med allt vad det innebär. Allt spretigt och udda rensas bort. (Rudolph et al, 2023)

I likhet med det tidigare argumentet så ligger fokus på att uppmärksamma budskapets mottagare om problemet med att vissa aktörer i staden jämför “liv och kultur med sopor och skräp” och att “allt spretigt och udda rensas bort”. Tyngdpunkten i argumentet är att *Drömmarnas monument* är en nödvändig motkraft mot dessa värderingar om konst och kultur. Argumentet kan struktureras upp som följande:

Sammanfattningsvis handlar argumentationen för *Drömmarnas monument* till stor del om att argumentera för att konstverket är en viktig motståndsaktion mot de krafter och värderingar som konstnärsguppen anser begränsar och skadar Göteborgs fria konst- och kulturliv.

6.1.2 Retorikanalys

En övervägande del av de argument som framförs i debttartikeln präglas av appellformen *logos*, det vill säga att konstnärsguppen försöker övertyga textens mottagare om sina påståenden genom att rikta sig till dennes känsla för förnuft och kritiskt tänkande (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 38). Denna retoriska strategi går exempelvis att se i de stycken där konstnärsguppen informerar läsaren om att det finns politiska krafter, M, L och KD mer specifikt, som vill ta bort *Drömmarnas monument* efter att ha kallat det för ett "migrantläger" på Götaplatsen. Konstnärsguppen menar att konstverket är nödvändigt som ett motstånd mot dessa "elitiska och människofientliga värderingar" och eftersom att "det finns krafter som jämför liv och kultur med sopor och skräp." Här uppmanar de till läsarens förnuft och förmåga att förstå problematiken i att politiker uttalar sig om offentlig konst på detta vis, och att *Drömmarnas monument* inte bör tas bort. Även om dessa argument innehåller något starka ordval är argumenten i sig att klassas som just *logos*-argument. Däremot använder de ett starkt språkbruk och liknelser i retorik som skulle kunna tolkas som *pathos*. Exempelvis skriver de att "konst smittar och det här är en pandemi", vilket kan skapa känslomässiga reaktioner hos läsaren, inte minst med tanke på att det inte var länge sedan samhället förklarades av en faktisk pandemi.

Det finns framför allt två doxor som gruppen utgår från att mottagaren av texten delar. En central doxa i texten är att samhället är drabbat av en systematisk nedmontering av konst och kulturliv, som är politiskt motiverad. De skriver bland annat att “Göteborg nedmonteras sakta till fördel för den illusoriskt rika staden. [...] Allt spretigt och udda rensas bort.” Uppfattar man som läsare inte detta som en doxa är det svårt att acceptera den argumenterande textens huvudsakliga påståenden, då denna doxa genomsyrar texten och de argument som framförs. En annan central doxa är att konsten i huvudsak endast är tillgänglig för en “exklusiv bubbla”, och att den behöver demokratiseras och vara tillgänglig för alla. *Drömmarnas monument* motiveras utifrån denna doxa som en lösning på detta problem.

6.2 Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson

6.2.1 Den retoriska situationen

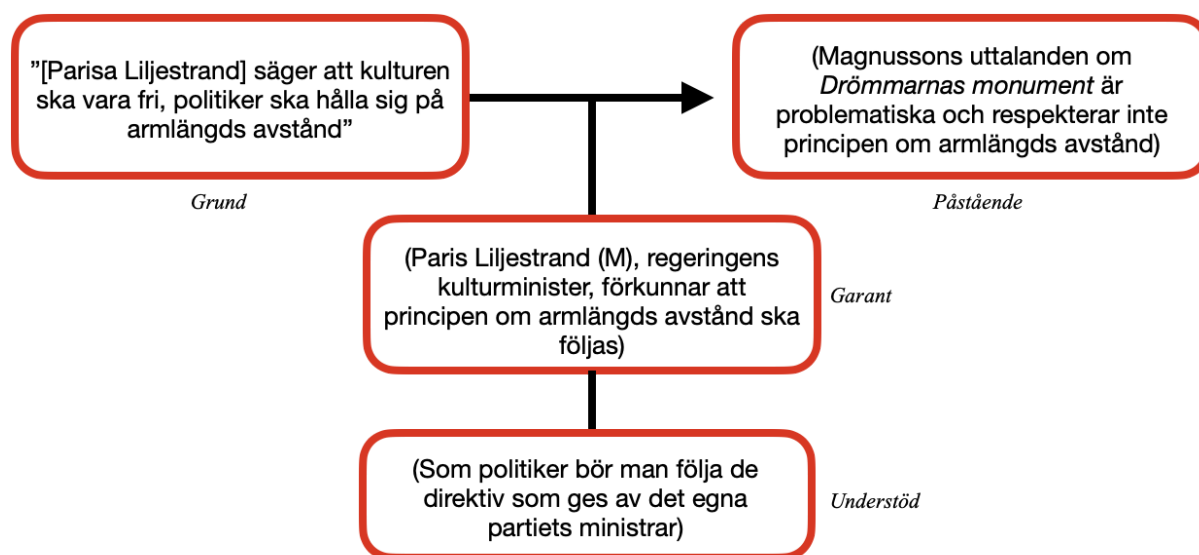
Debattartikeln *Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson* är publicerad på Göteborgs-Posten den 2:a augusti 2023 (se **Bilaga 3**). Avsändaren är den socialdemokratiske politikern Alex Bergström som är ordförande i kulturnämnden i Västra Götalandsregionen. Det påträngade problemet som är anledningen till att Bergström skrivit debattartikeln är att den moderata politikern Hampus Magnusson, andre vice ordförande i stadsbyggnadsnämnden i Göteborg, i ett uttalande i media har kallat *Drömmarnas monument* för ett “migrantläger” och att han med ett värdeladdat språkbruk har kritiserat konstverkets konstnärliga värde och existensberättigande. Bergströms debattartikel fungerar som ett öppet brev till Magnusson där fokus ligger på att kritisera hur Magnusson i sin roll som beslutsfattande politiker uttalar sig om offentlig konst, och hur Magnusson inte respekterar principen om en armlängds avstånd. Den retoriska publiken kan här till viss del förstås som Hampus Magnusson som Bergström tilltalar direkt, men framför allt Göteborgs-Postens läsare och i förlängningen och Göteborgs invånare, som Bergström vill uppmärksamma på om Magnussons problematiska förhållande till stadens konst- och kulturliv. Ett centralt fokus för artikeln är samtidigt att belysa vikten av upprätthållandet av den konstnärliga friheten och principen om armlängds avstånd, vilket är två huvudprinciper för Göteborgs stads kulturprogram. I förlängningen kan man se det som en politisk debatt, där Bergström i rollen som socialdemokrat debatterar och kritiserar Magnussons moderata politik och samhällsbild.

6.2.2 Argumentationsanalys

I Alex Bergströms öppna brev till Hampus Magnusson finns det en mängd olika argument, där jag har gjort ett urval av fem som representerar texten i sin helhet. Det första argumentet jag har valt ut är följande:

Din språkdräkt Hampus om konstverket på Götaplatsen är också något helt annat än vad kulturminister Parisa Liljestrand (M) förkunnar. Din partikamrat säger att kulturen ska vara fri, politiker ska hålla sig på armlängds avstånd. Sannolikt ringde du inte kulturministern och hörde dig för innan du tog plats i det offentliga rummet. (Bergström, 2023)

I detta argument menar Bergström att Magnussons uttalanden om *Drömmarnas monument* är olämpliga, och styrker detta med att hänvisa till Magnussons partikollega Parisa Liljestrand (M) som är regeringens kulturminister. Bergström menar att Liljestrand är mån om att principen om armlängds avstånd ska följas, och det faktum att Magnusson inte tycks följa de direktiv som ges av hans egen partikollega uppfattar Bergström som problematiskt. Argumentet kan struktureras som följande:

Nästa argument från Bergströms öppna brev riktar in sig mer på *Drömmarnas monuments* konstnärliga dimensioner:

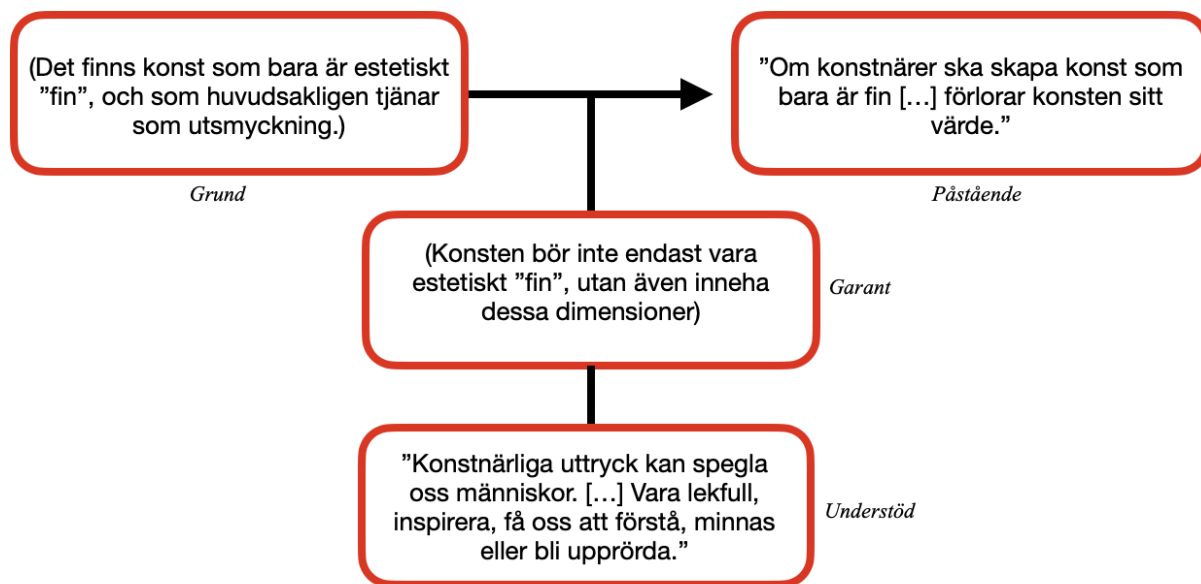
Konstnärliga uttryck kan spegla samhället, spegla oss som människor. Jag tror det är lika viktigt för dig som för mig att konst och kultur ska ta plats i det offentliga rummet. Vara lekfull, inspirera, få oss att förstå, minnas eller bli upprörda. Om konstnärer ska skapa konst som bara är fin – vad det nu är för konst – förlorar konsten sitt värde. Det blir mer av utsmyckning. (Bergström, 2023)

Här belyser Bergström hur viktigt det är att konsten är inspirerande, lekfull och att den har en förmåga att väcka känslor och spegla samhället och dess invånare. I detta argument kan vi förstå påståendet som implicit, det vill säga att Bergström anser att *Drömmarnas monument* som konstverk berättigas genom dess förmåga att väcka känslor, tankar och inspiration, medan hans tankar om att konstnärliga uttryck kan “spegla samhället” och “få oss att förstå, minnas eller bli

upprörda” är garanten för grunden att dessa är viktiga aspekter av det offentliga rummet. Argumentet kan struktureras upp som följande:

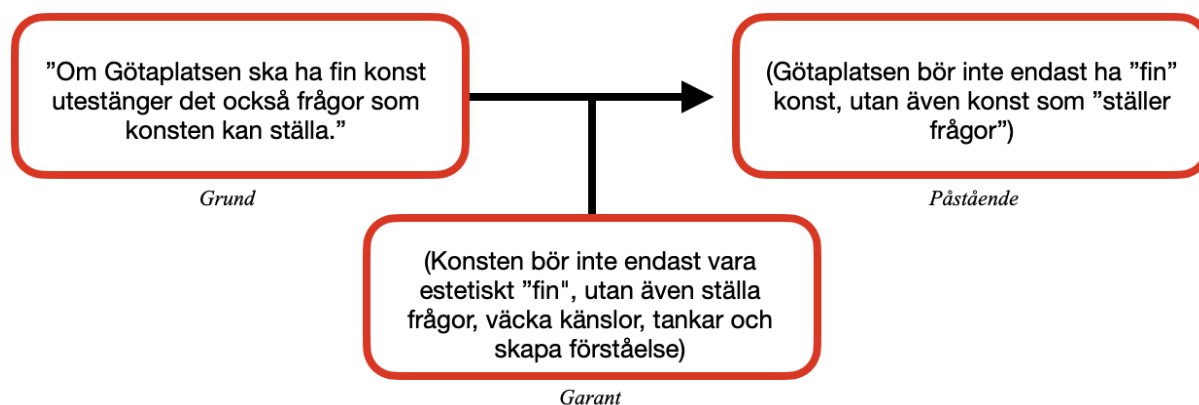
I samma stycke kan vi även finna ett argument som handlar om konstens estetiska värde. Bergström menar att om konsten endast får vara “fin” förlorar den viktiga dimensioner och riskerar att omvandlas till ren utsmyckning. Detta argument kan se ut som följande:

För att mottagaren ska acceptera detta argument behöver man dela garanten om att konst inte enbart bör vara fin, utan den bör även ha andra egenskaper, exempelvis de som Bergström beskriver, och som fungerar som garantens understöd i denna argumentation. Om man däremot anser att det räcker att konst endast är estetiskt “fin” är det mindre troligt att Bergströms argument accepteras av mottagaren. Denna typ av argument dyker även upp i ett annat argument i texten, nämligen följande:

Om Götaplatsen ska ha fin konst utestänger det också frågor som konsten kan ställa. Både till oss som kollektiv om en stad och till var och en av oss som människa. (Bergström, 2023)

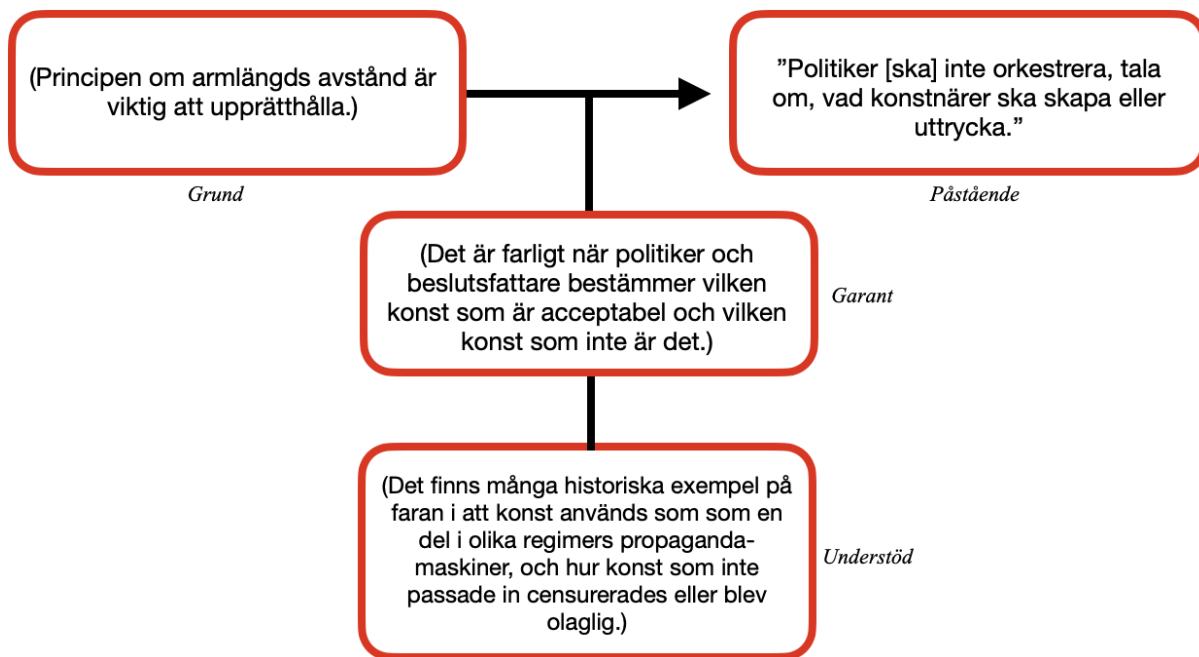
Om Götaplatsen endast ska ha "fin" konst riskerar att stänga ute den konst som Bergström anser är viktig för stadens invånare, det vill säga den konst som ställer frågor, utmanar våra tankar och väcker känslor. Argumentet kan struktureras som följande:

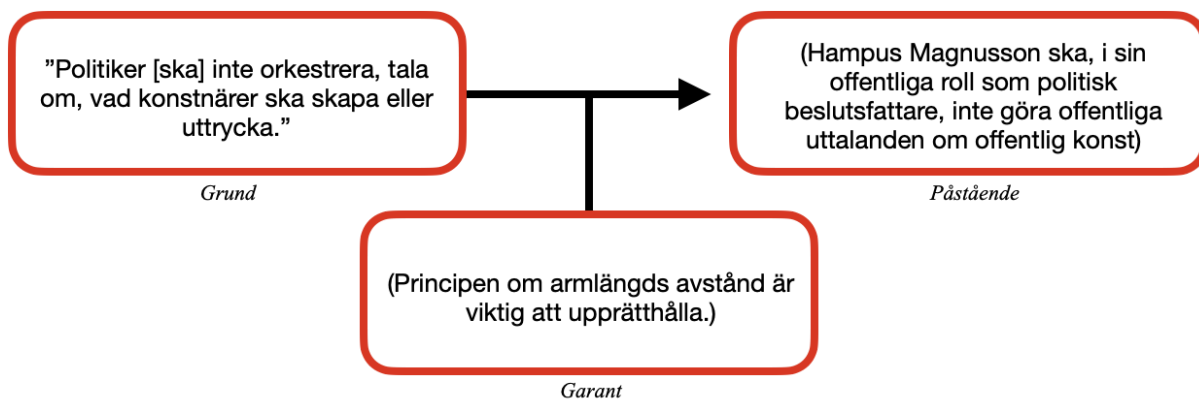
Det sista argumentet från Bergströms öppna brev som jag valt att lyfta i denna analys är följande:

Vi har båda läst historia i skolan; där fick vi lära oss om regimer som hade konsten som en del av sin propagandaapparat. Konsten skulle vara i en estetisk stil. Det är utifrån den förskräckliga kontexten som Sverige och många andra länder har principen om armlängds avstånd. Att politiker inte orkestrerar, talar om, vad konstnärer ska skapa eller uttrycka. (Bergström, 2023)

Här refererar Bergström till historiska exempel där konsten var en viktig del i regimers propagandaapparater och där den konst som inte stämde överens med en viss estetisk stil censurerades eller illegitimerades. Genom att visa på den historiska bakgrunden till Sveriges princip om armlängds avstånd argumenterar Bergström än en gång för att politiker inte ska begränsa den konstnärliga friheten och lägga sig i hur konsten ska se ut. Argumentet kan struktureras upp såhär:

Utifrån denna modell kan vi även förstå Bergströms påstående som grunden för ett implicit påstående, nämligen följande:

Sammanfattningsvis kan vi i analysen se att en stor del av Bergström argument kretsar kring principen om armlängds avstånd samt vikten av konstnärlig frihet. Att Bergström är kulturnämndens ordförande och att såväl armlängds avstånd och tanken om konstnärlig frihet är nyckelpremisser i Göteborgs stads kulturpolitiska program kan till stor del förklara Bergströms huvudsakliga fokus i debattartikeln.

6.2.3 Retorikanalys

Argumentationen i Alex Bergströms öppna brev till Hampus Magnusson är i hög grad präglad av *logos*. Bergström försöker med neutrala ordval förklara för textens läsare varför konsten är viktig, rent allmänt men också för vårt offentliga rum, och de viktiga frågor den kan lyfta om samhället och dess invånare. Genom att förklara riskerna om konst som väcker känslor och ställer frågor motas bort till förmån av "fin" konst vill han rikta in sig till läsarens förnuft och slutledningsförmåga. För att understryka vikten om att principen om armlängds avstånd följs av folkvalda makthavare använder han sig även av historiska fakta. Bergström använder sig även av ethos som retorisk strategi, det vill säga argument som handlar om trovärdighet och auktoritet (Mral, Gelang & Bröms, 2016: 53). Vanligtvis handlar ethos om talarens egen trovärdighet, men att minska trovärdigheten för någon annan för att stärka sin egen kan också tolkas som ethos. Bergström skapar trovärdighet för sin ställning kring principen om armlängds avstånd genom att referera till kulturminister Parisa Liljestrand, och försöker samtidigt skada Hampus Magnussons trovärdighet genom att påstå att han "sannolikt inte ringde kulturministern och hörde [sig] för innan [han] tog plats i det offentliga rummet", det vill säga att Magnussons åsikter i frågan om armlängds avstånd inte är grundade på en auktoritativ källa. Bergström skriver även att Magnusson använder sig av ett för hårt språkbruk och att hans åsikter om *Drömmarnas monument* är "långt ifrån det [han] och [Magnusson] lärt sig om vad kulturpolitik och konst är." Man kan förstå denna retorik som ethos då kommentaren om Magnussons opassande språkbruk samtidigt stärker Bergströms egen trovärdighet och roll som den "vuxne i rummet."

En doxa som genomsyrar Bergströms debattartikel är att politiker inte ska lägga sig i offentlig konstverksamhet, det vill säga att det är viktigt att följa principen om armlängds avstånd. Om man som mottagare delar denna doxa är det inte svårt att acceptera Bergströms påståenden om att Magnussons åsikter om *Drömmarnas monument* är olämpliga i och med Magnussons roll som beslutsfattande politiker. En annan central doxa är att konsten har en viktig funktion för samhället i och med dess förmåga att väcka känslor, skapa tankar och ställa frågor som rör samhälle, individ och kollektiv.

6.3 Du håller inte armlängds avstånd själv, Alex Bergström

6.3.1 Den retoriska situationen

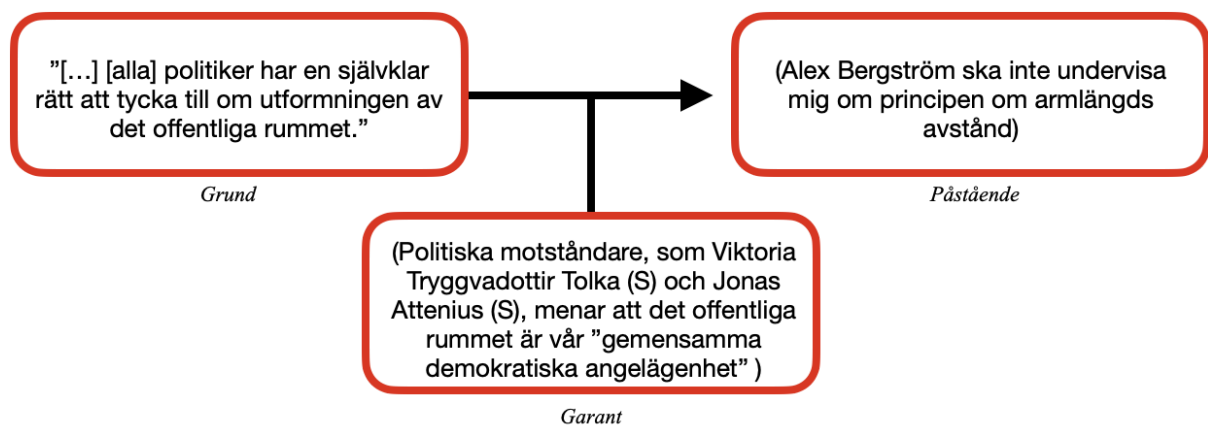
Debattartikeln *Du håller inte armlängds avstånd själv, Alex Bergström* är publicerad den 9:e augusti 2023 i Göteborgs-Posten (se **Bilaga 4**). Artikeln är signerad Hampus Magnusson, oppositionsråd (M) i Göteborg samt andra vice ordförande i stadsbyggnadsnämnden. Artikelns retoriska situation och dess påträngande problem handlar i huvudsak om att besvara den kritik som Magnusson fick av Alex Bergström i det öppna brev i vilket han kritiserade Magnussons relation till konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd (*Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson*, GP, 2 augusti, 2023). I Magnussons öppna svar bemöter han Bergströms kritik genom att, med en mängd olika referenser till tidigare texter, artiklar och politiska beslut visa på hur socialdemokratiska beslutsfattare, vilket även inkluderar Bergström själv, inte heller respekterar principen om armlängds avstånd. I artikeln argumenterar Magnusson även för att politiker har ett ansvar över det offentliga rummet och att hur det ser ut och används är allas gemensamma ansvar, samtidigt som han understryker sin kritik av *Drömmarnas monument* bland annat genom att kalla det för en "soptipp på Götaplatsen." Debattartikelns retoriska publik består i huvudsak av Alex Bergström, som är textens direkta mottagare, men framför allt den bredare allmänheten som Magnusson med sin debattartikel förklarar sig för och söker stöd hos. Textens retoriska villkor handlar till stor del om huruvida man håller med Magnussons åsikter eller om man håller med Bergströms åsikter, vilket i sin tur kan påverkas av de politiska sympatier som textens mottagare har.

6.3.2 Argumentationsanalys

I Hampus Magnussons svar till Alex Bergströms kritiska debattartikel handlar argumentationen till stor del kring Magnussons försvar mot kritiken, men också på att motivera och rättfärdiga sina tidigare uttalanden. I denna debattartikel har jag valt ut fyra som jag anser är textens mest centrala. Det första kretsar kring synen på det offentliga rummet:

För oss socialdemokrater är det självklart att våra gemensamma offentliga rum är vår gemensamma demokratiska angelägenhet." (Viktoria Tryggvadottir Rolka, socialdemokratiskt kommunalråd, Expressen, 26/3-20) [...] Utgångspunkten har, precis som i citatet ovan, varit att politiker har en självklar rätt att tycka till om utformningen av det offentliga rummet. Utöver att själv skissa på gestaltningen av enskilda byggnader har kommunstyrelsens nuvarande ordförande, Jonas Attenius, dessutom haft tydliga synpunkter på vilka statyer som bör pryda området runt Skeppsbron. Det är därför med viss förvåning jag tar del av Alex Bergström (S) öppna brev där han försöker undervisa mig om principen om armlängds avstånd mellan politik och kultur. (Magnusson, 2023)

Genom detta argument uppmärksammar Magnusson mottagaren på att socialdemokraterna själva har lagt sig i det offentliga rummets utformning och att Magnusson därför blir förvånad över att den socialdemokratiska politikern Alex Bergström kritiserar Magnusson i relation till principen om armlängds avstånd. Magnusson påstår i argumentationen att politiker har rätt att tycka till om det offentliga rummet, genom att hänvisa till sina politiska motståndares ställningstagande. En viktig förutsättning för detta argument är att mottagaren förstår Magnussons garant. Om Alex Bergströms egna partikamrater håller med om att det offentliga rummet måste få diskuteras av politiker, så borde man samtidigt acceptera grunden, att alla politiker (oavsett partitillhörighet) har rätt att tycka till om det offentliga rummet, och så även det implicita påståendet att Bergström därmed inte ska "kasta sten i glashus" och kritisera Magnusson i frågan. Argumentationen kan struktureras såhär:

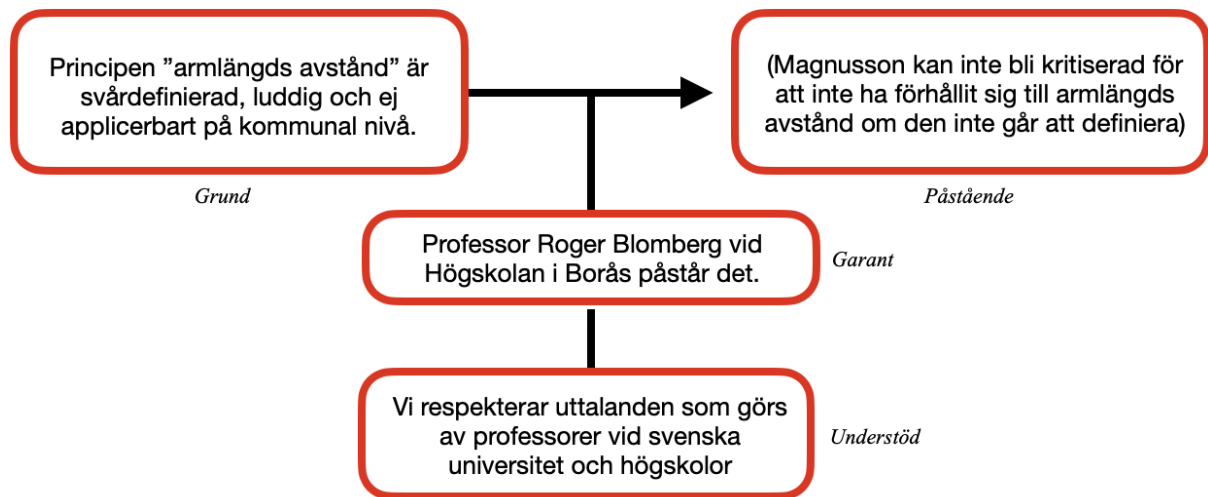

Man skulle kunna förstå argumentet som en motreaktion på att Bergström uppmanade Magnusson att lyssna på sin partikamrat Parisa Liljestrands tankar om en armlängds avstånd, och att Magnusson i detta argument uppmanar Bergström att lyssna på sina egna partikamrater som har en annan syn på vilka får ha åsikter om det offentliga rummet än vad Bergström har. Senare i texten byter Magnusson dock fokus, bort från förhållningssättet till principen om armlängds avstånd och till principens själva definition. Argumentet ser ut som följande:

Till att börja med är själva principen "armlängds avstånd" extremt svår att definiera. Professor Roger Blomberg vid högskolan i Borås menar exempelvis att begreppet dels är luddigt i sig, dels att det inte är applicerbart på kommunal nivå. (Magnusson, 2023)

I detta stycke argumenterar Magnusson för att det i grund och botten är svårt att avgöra vad armlängds avstånd över huvud taget handlar om, och ger sitt implicita påstående kredibilitet genom att referera till professor Roger Blomberg som garant. I detta argument är det alltså inte en fråga om hur Magnusson eller övriga politiker förhåller sig till principen, utan vad den i själva verket betyder.

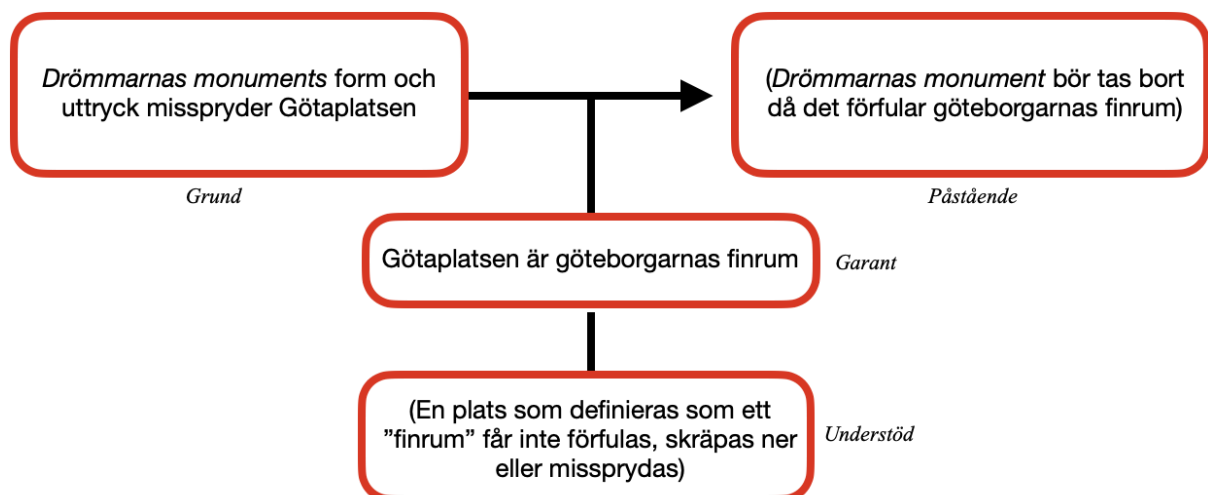
Genom att referera till en professor hoppas Magnusson på att mottagaren av texten lättare accepterar grunden och därmed även påståendet. Argumentet struktureras upp som följande:

De övriga två argument jag har valt ut fokuserar mer på *Drömmarnas monuments* estetiska dimensioner. Det första argumentet är följande:

Bakgrunden är att jag haft starka synpunkter på "konstinstallationen" *Drömmarnas monument* som sedan flera månader misspyder Götaplatsen, göteborgarnas finrum. (Magnusson, 2023)

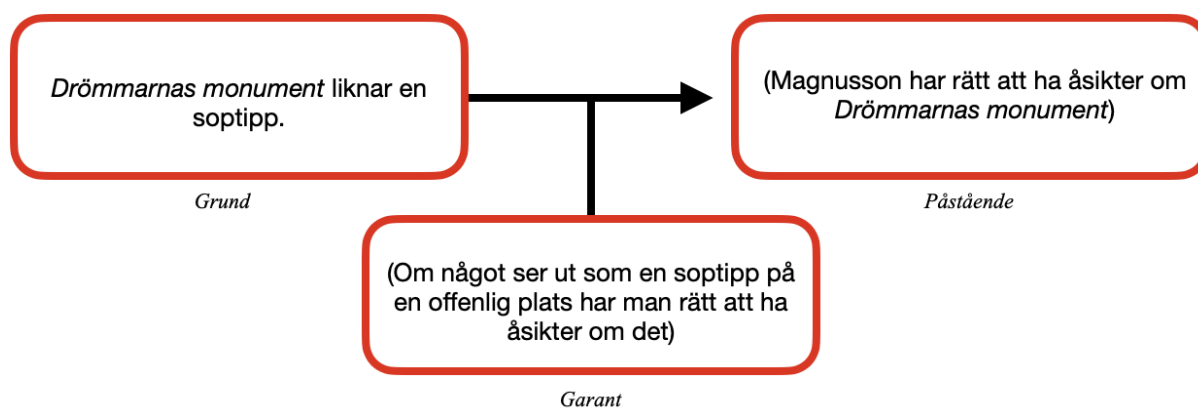
Här argumenterar Magnusson för att konstverket "misspyder" göteborgarnas finrum, det vill säga Götaplatsen, samtidigt som *Drömmarnas monuments* status som konst ifrågasätts genom att Magnusson använder citationstecken i samband med ordet "konstinstallationen." Det finns alltså en tydlig kritik mot *Drömmarnas monuments* status som konst, och till dess "misspydande" placering på Götaplatsen. Argumentet kan struktureras upp som följande.

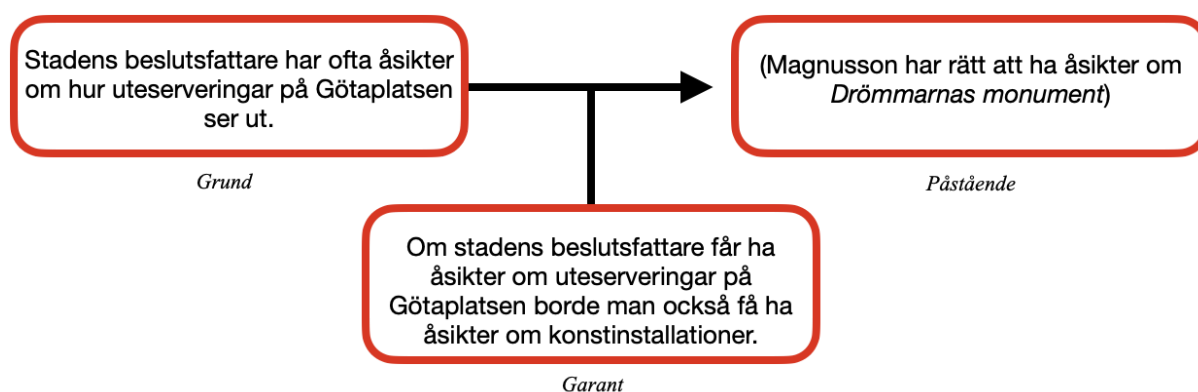
Magnussons tankar kring konstverkets estetiska uttryck görs sig även tydligt i följande argument:

För mig blir det också märkligt att inte ha synpunkter på det som liknar en soptipp på Götaplatsen när Staden samtidigt jagar närliggande restaurangägare som marginellt överskrider reglerna för uteserveringarnas utformning. (Magnusson, 2023)

Här argumenterar Magnusson för att ha rätt att ha åsikter som *Drömmarnas monument*, “en soptipp”, samtidigt som stadens beslutsfattare “jagar” restaurangerna på Götaplatsen som inte håller sig inom de regler som finns för uteserveringarnas utformning. Man kan förstå uppbyggnaden av detta argument på olika sätt, uppbyggt utifrån samma implicita påstående. Först och främst har argumentet en estetisk inriktning, där det kan struktureras på följande vis:

Argumentet kan även struktureras upp med fokus på Götaplatsens övriga aktörer, exempelvis såhär:

Sammanfattningsvis kan man konstatera att Magnussons argumenterande text i huvudsak fokuserar på att möta Bergströms kritik om principen om armlängds avstånd, men också att argumentera för *Drömmarnas monuments* bristfälliga estetik och hur konstverket inte hör hemma på Götaplatsen.

6.3.3 Retorikanalys

Hampus Magnussons svar till Alex Bergströms kritiska öppna brev är i hög grad präglad av ethos-retorik. På liknande sätt som Bergström försöker höja sin egen trovärdighet genom att minska Magnussons, så försöker Magnusson i denna debattartikel argumentera för varför Bergström inte är trovärdig i frågan kring armlängds avstånd och *Drömmarnas monument*. Genom att referera till Bergströms partikamrater (S) och på de sätt de själva har haft åsikter om det offentliga rummet är Magnussons retoriska strategi att minska Bergströms trovärdighet då han som socialdemokrat inte “lever som han lär”. Efter denna genomgång vill Magnusson visa hur Bergström inte bara misslyckas med att följa principen om armlängds avstånd utan att han till och med håller “armkrok” runt kulturen. Genom detta, och genom att hänvisa till professor Roger Blomberg, vill Magnusson stärka sin egen ethos, som skadades av Bergströms tidigare debattartikel, och samtidigt minska trovärdigheten hos Bergström.

Skillnaden mellan Magnussons och Bergströms debattartiklar är i huvudsak de doxor utifrån vilka texterna är skrivna. Medan Bergströms text har en tydlig doxa om att politiker inte ska lägga sig i offentlig konst, så präglas Magnussons text istället av doxan att det är en politikers uppgift att värna om det offentliga rummet, vilket inkluderar offentlig konst. En annan doxa är att konst inte ska behandlas annorlunda än andra aktörer och näringsidkare på platsen. Magnusson visar ett exempel på denna doxa när han menar att det är “märkligt att inte ha synpunkter på det som liknar en soptipp på Götaplatsen när staden samtidigt jagar närliggande restaurangägare som marginellt överskrider reglerna för uteserveringarnas utformning.” Sammanfattningsvis kan man konstatera att huruvida man ansluter sig till Magnussons eller Bergströms argumentation till stor del grundar sig på vilka av dessa doxor man delar.

6.4 Hycklande försvar för konstverket på Götaplatsen

6.4.1 Den retoriska situationen

Ledaren *Hycklande försvar för konstverket på Götaplatsen* publicerades den 11:e augusti 2023 i Göteborgs-Posten (se **Bilaga 5**). Ledaren är skriven av Göteborgs-Postens ledarskribent Håkan Boström. Textens retoriska situation kretsar till stor del kring att Boström vill nyansera debatten kring *Drömmarnas monument* och att det finns andra aspekter hos konstverket som är viktiga att prata om, som inte endast rör den diskussion kring principen om en armlängds avstånd som pågår mellan politikerna Alex Bergström (S) och Hampus Magnusson (M). Det påträngande problemet i Boströms ledare är i huvudsak att i samband med den uppkomna debatten kring *Drömmarnas monument* problematisera relationen mellan offentlig makt och offentlig konst, och hur konstverk

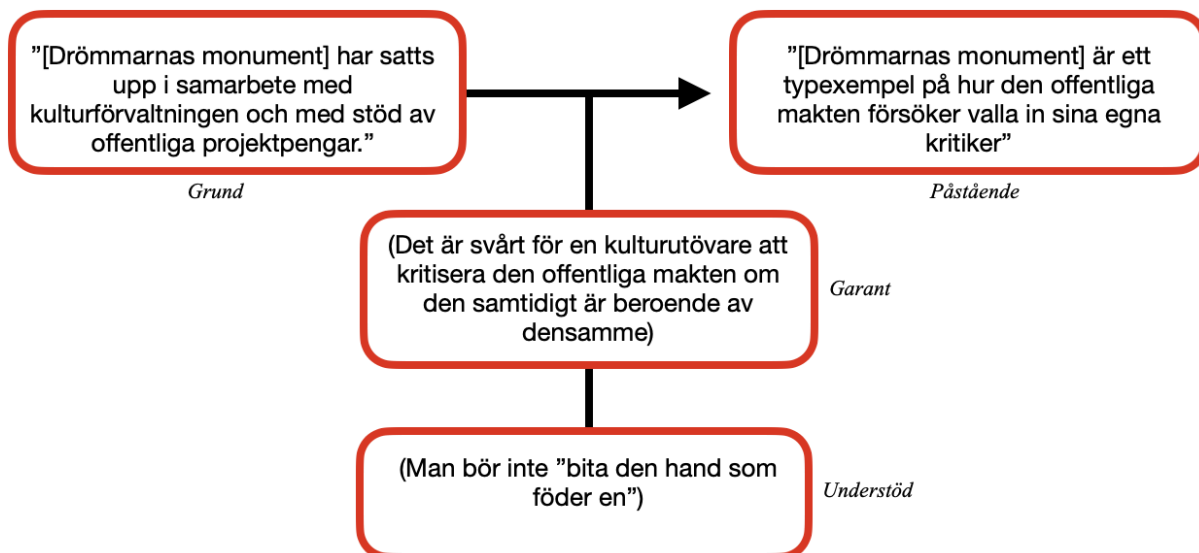
som finansieras av offentliga projektpengar aldrig till fullo kan kritisera den offentliga makten. Ett annat påträngande problem i texten är att Boström ifrågasätter *Drömmarnas monuments* förmåga att ställa relevanta och aktuella samhällsfrågor. Han menar att den nära relationen mellan kommun och konst gör försöket till samhällskritik fruktlös. Även om Boström i ledaren kritiserar Magnussons provokativa retorik så håller Boström med om att Magnusson som politiker har rätt att ha en offentlig åsikt om det offentliga rummet, då det är en angelägenhet för stadens alla invånare. Den retoriska publiken till denna text kan förstås som Göteborgs-Postens läsare, den bredare allmänheten och Alex Bergström och Hampus Magnusson, två beslutsfattare med faktisk makt i relation till stadens offentliga rum och kulturpolitik.

6.4.2 Argumentationsanalys

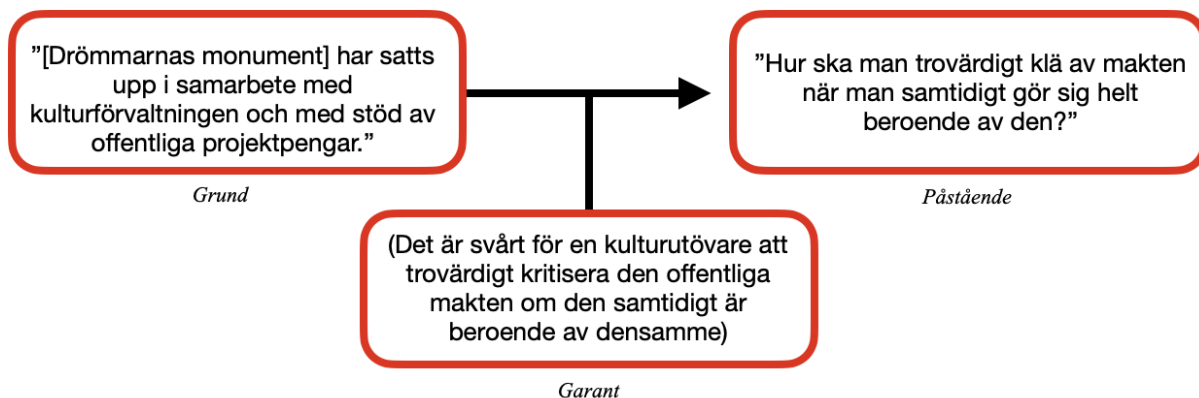
I Håkan Boströms ledare argumenterar han för att debatten kring *Drömmarnas monument* behöver breddas och inte bara handla om principen om armlängds avstånd och huruvida konstverket pryder eller misspryder Götaplatsen. I stället, menar Boström, finns det en annan problematik mellan den offentliga makten och konstverket som borde uppmärksammas i debatten kring verket. Detta exemplifieras bland annat i följande argument:

Det finns mycket man kan säga om detta. Men låt inte Magnussons ordval skymma sikten för det väsentliga. Monumentet har satts upp i samarbete med kulturförvaltningen och med stöd av offentliga projektpengar. Det är med andra ord ett typexempel på hur den offentliga makten försöker valla in sina egna kritiker. För hur ska man trovärdigt klä av makten när man samtidigt gör sig helt beroende av den? (Boström, 2023)

Som bekant har *Drömmarnas monument* uttalade ambitioner att lyfta frågor om gentrifiering, konst och offentlighet och kritisera Göteborgs kulturpolitik. Genom stycket ovan argumenterar Boström för att *Drömmarnas monument*, som är finansierat av kulturförvaltningen som en del av en utställningen i kommunalt styrda Göteborgs konsthall, kan förstås som ett försök av den offentliga makten i Göteborg att hålla sina mest högljudda kritiker nära. Detta argument skulle kunna struktureras upp som följande:

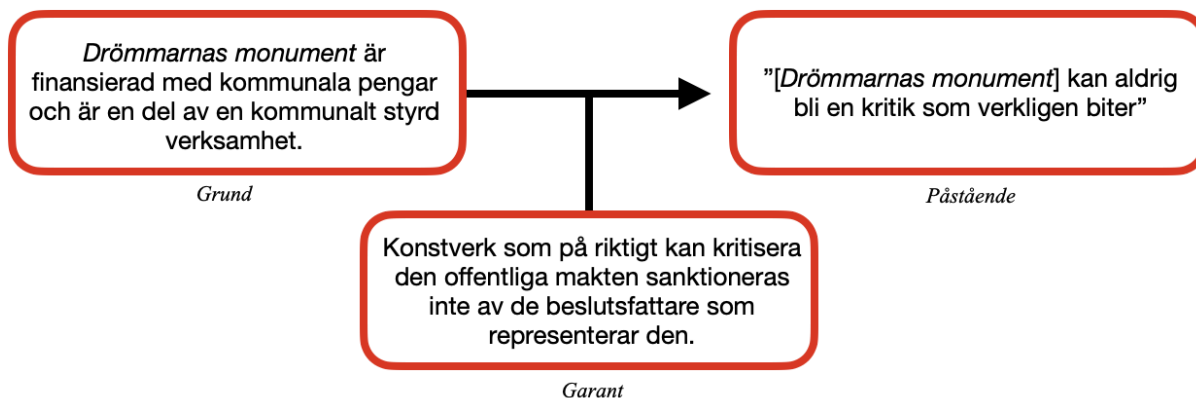
I samma stycke argumenterar Boström också för att konstnärernas trovärdighet som kritiker minskar i och med att de själva är en del av en kommunalt styrda verksamhet och en offentligt styrd finansieringsplan. Detta argument kan struktureras som följande:

Denna tanke tydliggörs än mer i ännu ett argument:

Den förment progressiva kommunalkonsten kan aldrig någonsin bli en kritik som verkligen biter – en sådan kritik skulle aldrig sanktioneras av dem som representerar den offentliga makten. [...] i vill inget hellre än att framstå som öppen för kritik, så länge kritiken är tandlös. (Boström, 2023)

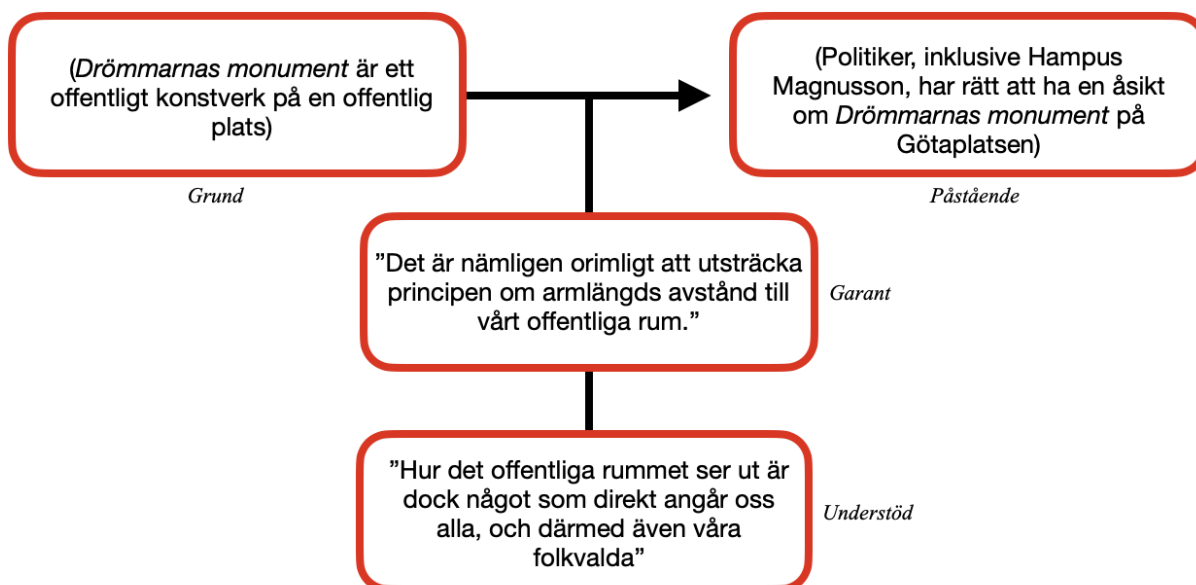
Här argumenterar Boström för att *Drömmarnas monument*, i sin form av kommunalt finansierad konst, aldrig kan bli en “kritik som verkligen biter” då de offentliga beslutsfattarna aldrig skulle besluta att finansiera ett sådant konstverk med kommunala medel. I relation till *Drömmarnas monument* kan vi strukturera upp Boströms argument så här:

Nästa argument jag har valt att lyfta från Boströms ledare handlar om det offentliga rummet och lyder som följande:

Det är nämligen orimligt att utsträcka principen om armlängds avstånd till vårt gemensamma offentliga rum – i synnerhet när konsten är betald och legitimerad av det offentliga. Naturligtvis ska inte politiker lägga sig i vilka böcker som lånas ut på biblioteken, vilken konst som visas på offentliga gallerier eller vilka teaterpjäser som sätts upp. [...] Hur det offentliga rummet ser ut är dock något som direkt angår oss alla, och därmed även våra folkvalda. (Boström, 2023)

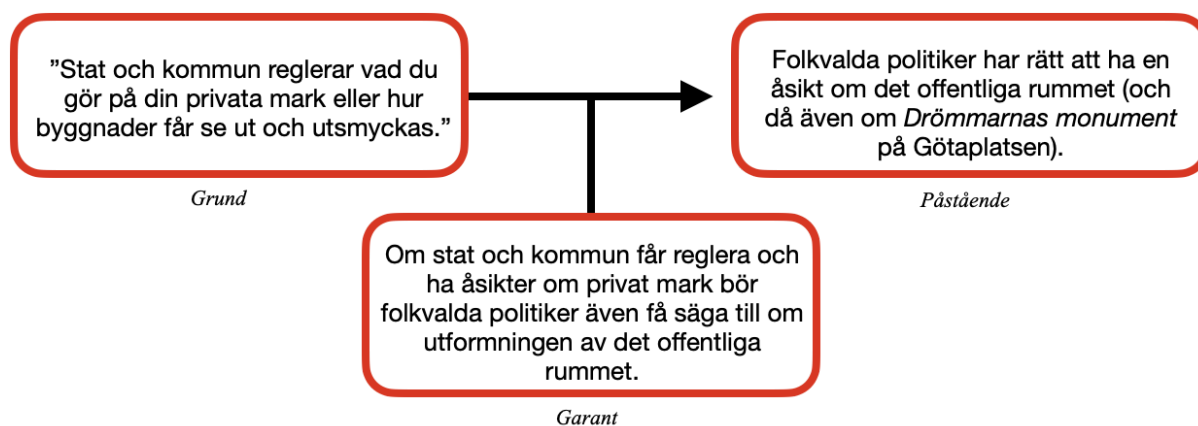
Här refererar Boström till den offentliga debatten mellan Bergström och Magnusson som till stor del handlade om principen om armlängds avstånd och om huruvida politiker i en beslutsfattande roll öppet får kritisera offentliga konstverk. Boström menar att det offentliga rummet är en direkt angelägenhet för oss alla, även beslutsfattande politiker, och att principen om armlängds avstånd därmed inte bör gälla där. Boström gör i sin argumentation skillnad på den kultur som den enskilda kan välja bort, och den kultur som inte går att undvika, i det här specifika fallet *Drömmarnas monument* på Götaplatsen. En argumentationsstruktur skulle kunna se ut som följande:

Boström utvecklar denna argumentation med ytterligare ett argument:

Stat och kommun reglerar vad du gör på din privata mark eller hur byggnader får se ut och utsmyckas. [...] Att då inte våra folkvalda skulle ha något att säga till om kring hur de gemensamma ytorna utformas blir en märklig hållning. (Boström, 2023)

Här argumenterar Boström för att det borde vara självklart för folkvalda politiker att ha åsikter om vårt gemensamma rum och stat och kommun redan bestämmer vad vi får göra på privat mark, och hur detta får utföras och se ut. Modellen nedan visar hur detta argument är uppbyggt:

Sammanfattningsvis kan man se Boströms ledare till viss del som ett försvar för Hampus Magnusson och den kritik han fått i relation till principen om armlängds avstånd, men framför allt som en text som argumenterar för att bredda förståelsen för relationen mellan *Drömmarnas monument* och dess relation till den offentliga makt den är beroende av. För att mottagaren ska acceptera Boströms argument krävs det att den i hög grad delar Boströms syn på det offentliga rummet som en plats för alla, och därigenom en plats som alla har rätt att ha åsikter om, även politiker.

6.4.3 Retorikanalys

Håkan Boströms debattartikel är driven av en logos-orienterad retorik. Boström använder sig av ett tydligt och neutralt språkbruk och resonemang som uppmanar läsaren till att dra förnuftiga slutsatser. Mral, Gelang & Bröms (2016: 54) menar att argument som anspelar på logos manar till att aktivera mottagarens kombinationsförmåga. Det handlar alltså om att mottagaren själv förväntas dra samma slutsatser som argumentets avsändare. I Boströms text exemplifieras denna retoriska strategi med att han exemplifierar hur politiker inte har rätt att lägga sig i kultur som sker i stadens kulturinstitutioner, men att detta är kultur som den enskilda kan välja bort medan offentlig

konst inte går att välja bort. Tanken är att mottagaren av texten ska förstå att principen om armlängds avstånd inte gäller på samma sätt när det handlar om det offentliga rummet.

Boströms text genomsyras till stor del av samma doxa som Magnussons debattartikel, nämligen den om att det offentliga rummet är allas angelägenhet och att folkvalda politiker också måste få tycka till om det. Denna doxa blir tydlig både när Boström uttrycker den rakt ut (“Hur det offentliga rummet ser ut är dock något som direkt angår oss alla, och därmed även våra folkvalda”), men också i sin jämförelse med hur stat och kommun har makt att lägga sig i användningen av privat mark, och att det därför är märkligt att politiker inte får tycka till om det offentliga rummet. En annan doxa som Boström utgår från att mottagaren delar är att konst aldrig kan vara helt kritisk mot något som den samtidigt är beroende av, och att konst som “välsignas av tjänstemannaklassen som provokativ” aldrig i själva verket kan vara just det, provokativ och kritisk. *Drömmarnas monument*, som “kommunkonst”, kan alltså inte kritisera kommunens kulturpolitik med lika mycket slagkraft som om konstverket hade kommit “utifrån.”

6.5 Fantasin till makten på Götaplatsen

6.5.1 Den retoriska situationen

Debattartikeln *Fantasin till makten på Götaplatsen* publicerades den 14:e augusti 2023 i Göteborgs-Posten (se **Bilaga 6**). Avsändaren till texten är Astrid von Rosen, professor i konst- och bildvetenskap på Göteborgs universitet. I textens retoriska situation kan vi förstå det påträngande problemet som motiverar von Rosen att skriva sitt debattinlägg som att debatten kring *Drömmarnas monument* saknar estetiska och konstnärliga dimensioner. I många av de artiklar som publicerats om konstverket ligger fokus på offentlighet och kulturpolitik, men i von Rosens debattartikel argumenterar hon för konstverkets konstnärliga uttryck och värde. Hon beskriver konstverket och dess effekt på Götaplatsen i positiva ordalag och i sitt försvar för konstverket argumenterar hon för dess förmåga att genom kreativitet och överraskning väcka viktiga samhällsfrågor till liv. Man kan förstå det centrala påträngande problemet i relation till von Rosens debattartikel som att då *Drömmarnas monument* är ett konstverk har det även ett estetiskt värde som inte bör glömmas bort i de mediedebatter som formats kring verket. Det retoriska villkoret för mottagandet av dessa tankar handlar i huvudsak om huruvida textens mottagare är enig med von Rosen om *Drömmarnas monuments* estetiska och konstnärliga uttryck och tycker man istället tvärtom finns det en risk med att von Rosens text uppfattas som provocerande och “kulturelitistisk”. Den retoriska publiken kan förstås som Göteborgs invånare, särskilt de som upplevt verket i egen hög person eller de som är nyfikna på verket. Man kan även tolka von Rosens

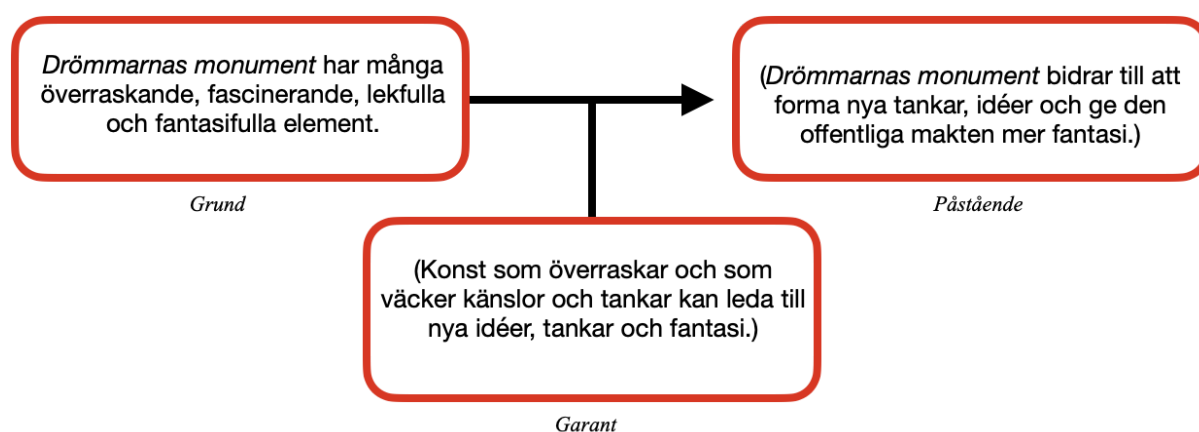
text som att hon vill försöka övertala konstverkets kritiker genom att se verket med en mer nyfiken och förlåtande blick.

6.5.2 Argumentationsanalys

Astrid von Rosens debattartikel har ett tydligt fokus på de konstnärliga och estetiska dimensionerna hos *Drömmarnas monument*. Argumenten är inte lika tydliga som i de tidigare texterna, utan är mer implicita i sin form. I sin debattartikel beskrivs detaljerat konstverkets olika uttryck, former och de känslor som von Rosen får av konstverket. Ett argument som präglas av dessa beskrivningar är följande:

När jag besökte Drömmarnas monument första gången, den 5 juli, kunde jag beskåda de dyngsura bäddarna (ett Göteborgsregnets Love Island), njuta av hur en overallklädd stol fick mänsklig agens, fascineras av den vardagspoetiska kraften hos en torkvinda med tennisboll och strumpor, le lyckligt åt en rosa varelse som fick Konsthallens gula tegel att vibrera, och bli rörd över blommorna som placerats i famnen på den vanligtvis så anonyma statyn över Victor Hasselblad. Fantasin till makten, underbart. (von Rosen, 2023)

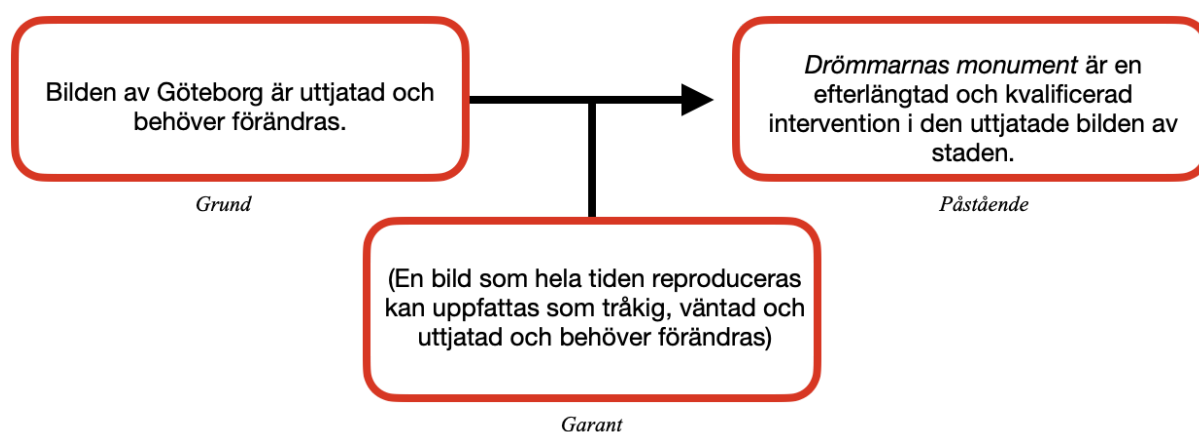
Här argumenterar von Rosen för konstverket konstnärliga dimension genom en målade beskrivning av konstverkets olika delar, och sammanfattar det med att konstverkets fantastifulla uttryck är ett välkommet inslag på platsen – “fantasin till makten, underbart.” Genom att beskriva sin upplevelse av *Drömmarnas monument* argumenterar von Rosen för hur platsen aktiveras av konstverket (“en rosa varelse som fick Konsthallens gula tegel att vibrera”, “blommorna som placerats i famnen på den vanligtvis så anonyma statyn över Victor Hasselblad”) Detta argument är inte lika självklart vid första anblick, men skulle kunna struktureras upp som följande:

I ett annat argument menar von Rosen att *Drömmarnas monument* utmanar den vedertagna bilden av Göteborg. Hon menar att:

På Facebook (19 juli) postade konstnären och projektledaren Stefan Karlsson en ny skyline över Göteborg, med Drömmarnas monument i centrum. Äntligen en kvalificerad intervention i den uttjatade bilden av staden. (von Rosen, 2023)

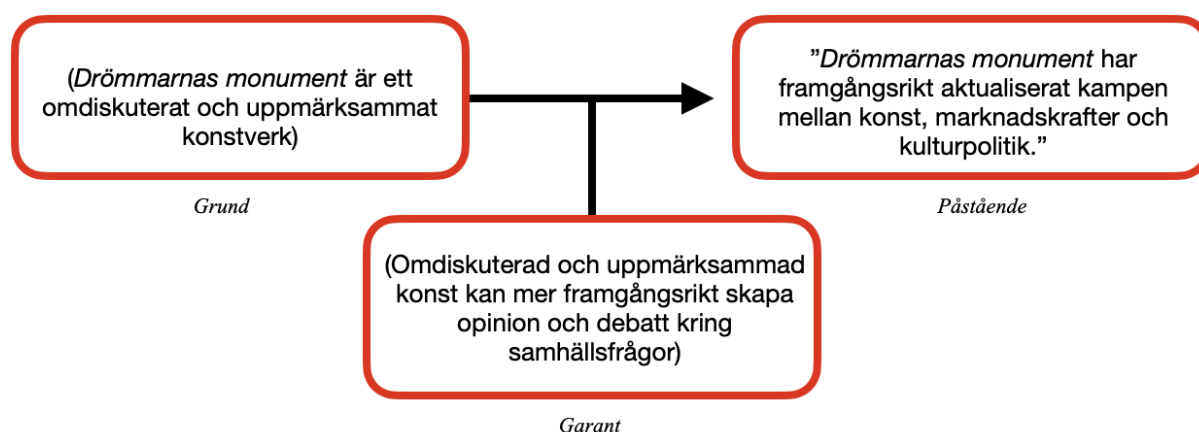
I detta argument beskriver von Rosen hur *Drömmarnas monument* fungerar som en “intervention i den uttjatade bilden av staden”, vilket förstärks av att Stefan Karlsson placerar konstverket i mitten i sin avbildning av Göteborgs skyline. *Drömmarnas monument* kan här förstås som ett konstverk som till fördel förändrar synen på staden och dess platser och rum. I en argumentationsmodell skulle argumentet kunna struktureras på detta vis:

I ett annat argument belyser von Rosen inte bara konstverkets konstnärliga dimensioner, utan även dess kulturpolitiska funktion för Göteborg. Argumentet ser ut som följande:

Det självorganiserade konstverket *Drömmarnas monument* har framgångsrikt aktualiserat kampen mellan konst, marknadskrafter och kulturpolitik. (von Rosen, 2023)

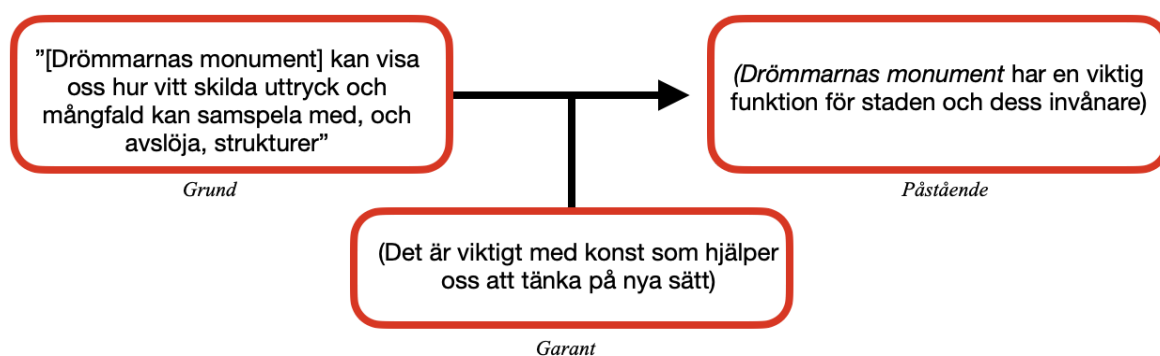
Här argumenterar von Rosen för att *Drömmarnas monument* befinner sig mitt i en kamp mellan konst, marknad och kulturpolitik och att uppmärksamheten kring konstverket på ett effektivt sätt har aktualiserat denna kamp. Argumentet kan struktureras upp som följande:

Det sista argumentet jag vill lyfta från von Rosens debattartikel är följande:

Vilka hållningar, budskap och uttryck leder till hållbar förändring? Hur går ett skifte in i något annat egentligen till? Drömmarnas monument, som är ett tillfälligt konstverk, bidrar till dessa gigantiska frågor genom att fysiskt, i själva stadsrummet, visa hur vitt skilda uttryck och mångfald både kan samspela med och avslöja äldre strukturer, utan att nödvändigtvis rasera dem. (von Rosen, 2023)

I detta stycke argumenterar von Rosen för att *Drömmarnas monument* kan bidra till svaren på de stora frågor som präglar vår samtid och hur verket genom sitt mångfacetterade uttryck och gestaltning, har möjlighet att visa oss hur skilda uttryck och mångfald kan samspela med, och avslöja, strukturer. Detta argument kan struktureras som följande:

De argument som von Rosen ger i sin text inte alltid är uppenbara, och många av argumentens delar är implicita. Det är stor risk att mottagaren av texten inte accepterar de implicita garantierna, vilket riskerar att göra von Rosens argumentation något osäker. Många av hennes argument och påståenden utgår även från hennes subjektiva upplevelse av *Drömmarnas monument*, en upplevelse som läsaren av texten inte nödvändigtvis delar.

6.5.3 Retorikanalys

I Astrid von Rosens debattartikel använder hon sig till stor del av en blandning av pathos och logos-retorik. När hon beskriver sin positiva upplevelse av *Drömmarnas monument* gör hon det med ett känsloladdat språkbruk som anspelar till mottagarens positiva känslospänn med ordval som “le lyckligt”, “bli rörd”, “fascineras”, “underbart.” Samtidigt kan beskrivningen av upplevelsen även förstås som en del av ett logos-argument, där hon radar upp de egenskaper hos verket som gör det “underbart”, med förhoppningen om att mottagaren av texten kommer fram till samma slutsats. von Rosens logos-retorik synliggörs även när hon argumenterar för att *Drömmarnas monument*

kan hjälpa oss att svara på några av samtidens stora samhällsfrågor, och även förnya bilden över hur Göteborg som stad kan se ut. Huruvida denna retoriska strategi når fram hos mottagaren handlar till stor del om huruvida mottagaren delar samma doxor som von Rosen utgår från i sin text. Debattartikeln grundar sig på doxan att konst kan uppmärksamma oss på viktiga frågor om livet och samhället och att konst har förmågan att få oss att se på saker på nya sätt och med nya ögon. Denna doxa grundar sig även i en annan, nämligen att det över huvud taget är nödvändigt att se saker på nya sätt och med nya ögon, vilket inte är en självklarhet för alla. En sammanhängande doxa är att offentlig konst har en förmåga att på ett positivt sätt påverka och förändra vårt offentliga rum. Om man som mottagare inte delar dessa doxor kommer von Rosens hyllning till *Drömmarnas monument* inte att delas, och risken är stor att texten istället uppfattas provocerande hos den mottagare som anser att konstverket har en negativ effekt för Götaplatsen.

6.6 Spara oss pengar och ett nytt *Drömmarnas monument*

6.6.1 Den retoriska situationen

Insändaren *Spara oss pengar och ett nytt Drömmarnas monument* är publicerad den 20:e oktober 2023 på Göteborgs-Postens Fria ord-sidor (se **Bilaga 8**). Avsändaren till texten är anonym, med vald signatur "Frustrerad medborgare." Insändaren publicerades i slutet av oktober, det vill säga nära två månader efter den utställning på Göteborgs konsthall som *Drömmarnas monument* var en del av hade stängts. Det påträngande problemet för textens retoriska situation handlar om planerna för ett nytt offentligt konstverk i Göteborg som planeras att finansieras med offentliga pengar, totalt ca. 1,8 miljoner kronor. Den Frustrerade medborgaren motsätter sig detta och argumenterar för att detta påminner om *Drömmarnas monument*, ett konstverk som avsändaren är mycket kritisk till. Avsändaren menar att *Drömmarnas monument* var ett misstag som "förstörde hela Götaplatsen" och att använda nära två miljoner kronor på ännu ett liknande offentligt konstverk vore ett misstag jämförbart med detta. Den retoriska publiken för avsändarens text är alla läsare som delar avsändarens åsikter om att *Drömmarnas monument* var "en mardröm" som inte bör upprepas, men även de som inte delar avsändarens åsikter men som skulle kunna övertalas. Detta innebär även att textens retoriska villkor i hög grad präglas av huruvida man delar den Frustrerade medborgarens åsikter, om man är öppen för övertygelse eller om man helt avvisar dem och därmed insändaren i sig.

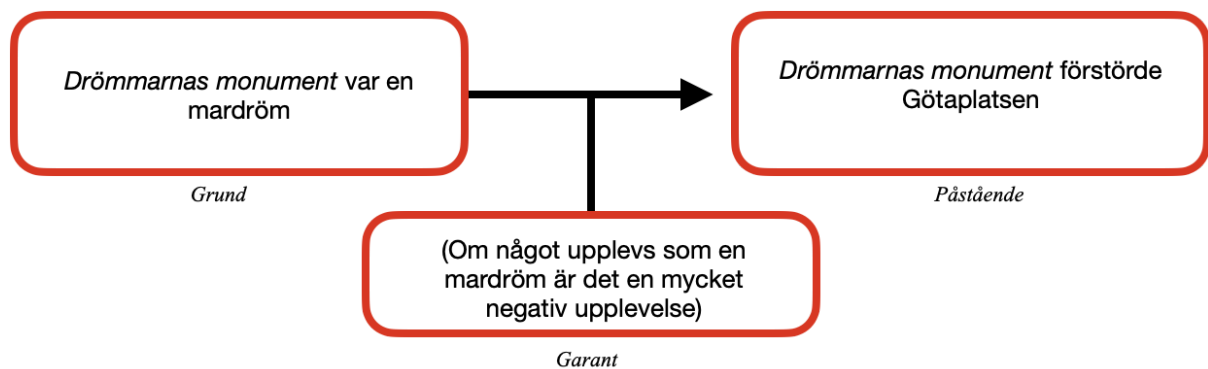
6.6.2 Argumentationsanalys

I denna insändare argumenterar en "frustrerad medborgare" mot uppförandet av ett nytt konstverk som planeras av Göteborgs Stad, och jämför situationen med *Drömmarnas monument*. Redan i

rubriken blir avsändarens ställning tydlig: "Spara oss pengar och ett nytt Drömmarnas monument" Den relativt korta insändaren är en tydlig motståndare till *Drömmarnas monument*, vilket blir tydligt i argumentet nedan:

I somras förstörde man hela Götaplatsen med "Drömmarnas monument" som ju snarare var en mardröm. ("Frustrerad medborgare", 2023)

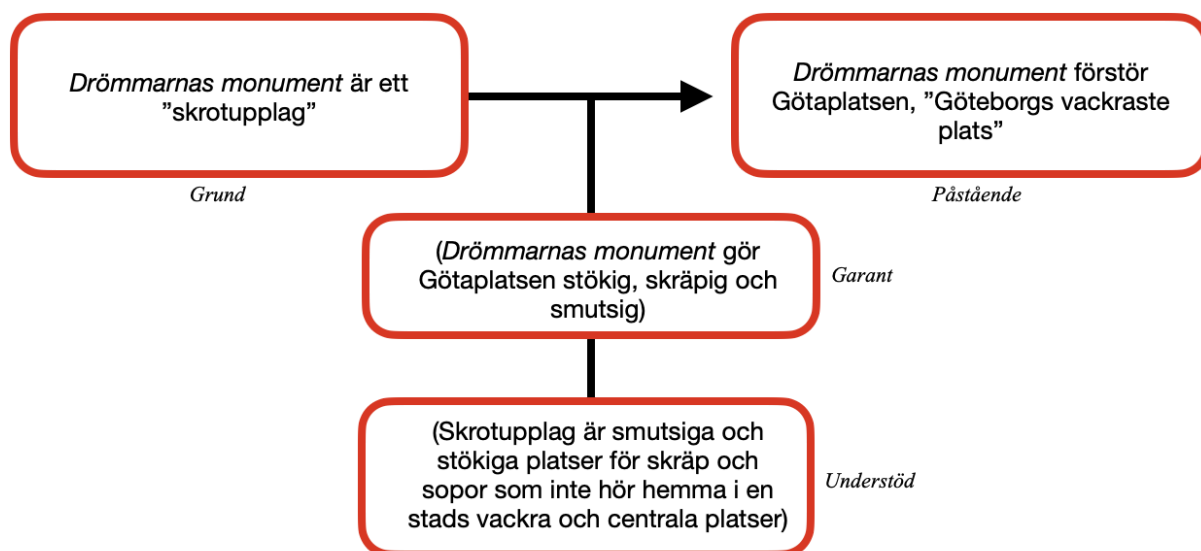
I detta argument påstår avsändaren att *Drömmarnas monument* förstörde Götaplatsen utifrån grunden att konstverket var "en mardröm". Enligt argumentationsmodellen skulle argumentet kunna struktureras upp som följande:

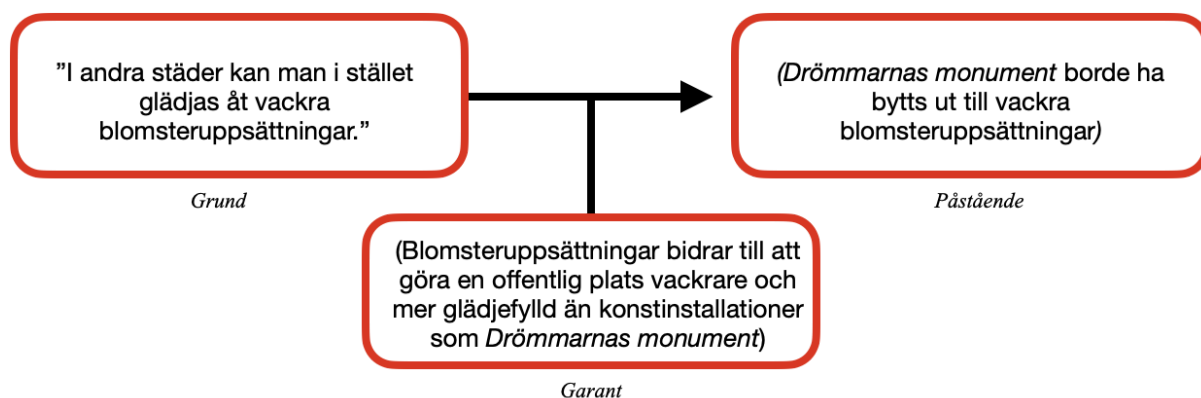
I argumentet ges inga konkreta exempel på varför *Drömmarnas monument* är en mardröm, vilket gör att det finns en stor risk att mottagare av texten inte håller med argumentets grund, att konstverket var en mardröm. Tvärtom kan andra tycka att konstverket var just ett "Drömmarnas" monument, vilket gör att avsändarens grund och påstående inte accepteras. I sådana fall är avsändarens grund, att konstverket var en mardröm, att betrakta som ännu ett påstående, som behöver argumenteras för med ny grund och garant. Avsändaren utvecklar dock sina tankar i följande argument:

Att förstöra Göteborgs vackraste plats med ett "skrotupplag" är inget mindre än en skandal. Det är fullt tillräckligt med den så kallade "biltvätten" längst upp på Avenyn. I andra städer kan man i stället glädjas åt vackra blomsteruppsättningar. ("Frustrerad medborgare", 2023)

I detta argument påstår den frustrerade medborgaren att det faktum att *Drömmarnas monument*, ett "skrotupplag", har tillåtit förstöra "Göteborgs vackraste plats" är en skandal, och att vackra blomsteruppsättningen, som i andra städer, hade varit att föredra. Detta argument kan struktureras upp som följande:

I samma stycke argumenterar den frustrerade medborgaren även för att vackra blomsteruppsättningar, "som i andra städer", hade varit att föredra. Detta arguments uppbyggnad kan förstås som så här:

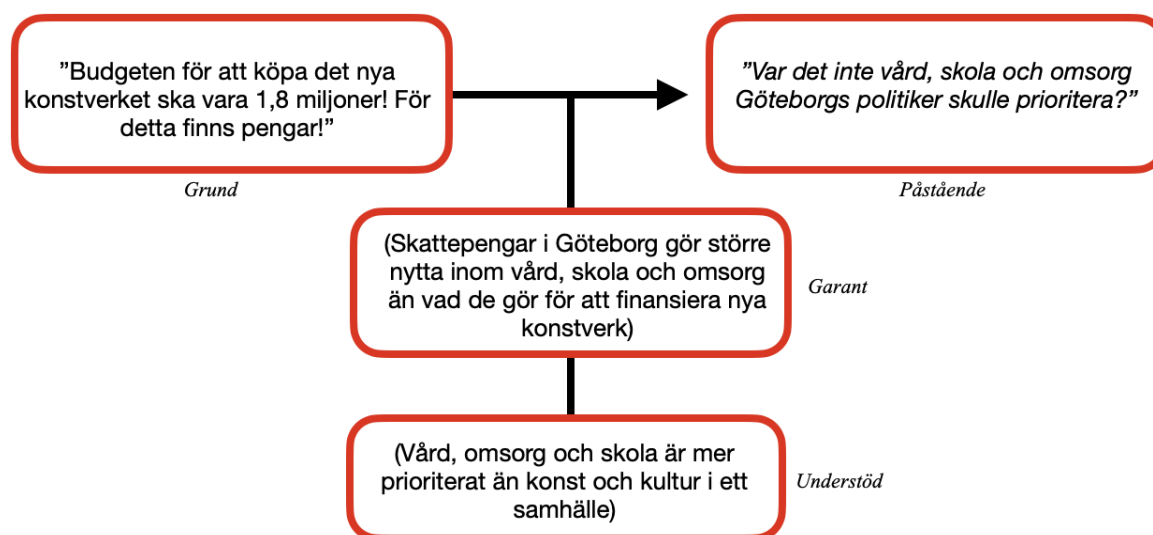

Det finns en tydlig estetisk inriktning i den frustrerade medborgarens argumentation, och för att mottagaren av texten ska acceptera denna argumentation är det centralt att den delar denna estetiska smak, om att blomsteruppsättningar är att föredra och att *Drömmarnas monument* ser ut som ett skrotupplag, annars riskerar avsändarens påståenden att avvisas. I det sista argumentet jag har valt att lyfta skiftar avsändaren dock fokus till konstverkets ekonomiska aspekter:

Budgeten för att köpa det nya konstverket ska vara 1,8 miljoner! För detta finns pengar! Märkligt! Varför finns inte dessa pengar när skolpersonal skriker högt om att barnen får sitta emellan och lärarna slutar? Var det inte vård, skola och omsorg Göteborgs politiker skulle prioritera? ("Frustrerad medborgare", 2023)

Detta argument handlar egentligen om det nya konstverket som föreslås, men jag har valt att ha med det i argumentationsanalysen om *Drömmarnas monument* då avsändarens refererar till

konstverket genomgående i sin argumentation mot det nya konstverket, och då avsändaren jämför det nya verket med *Drömmarnas monument*. I detta stycke argumenterar den frustrerade medborgaren för att pengar som är planerade till det nya konstverket i själva verket borde gå till andra, viktigare områden i samhället. Argumentet kan struktureras upp som följande:

Sammanfattningsvis handlar den frustrerade medborgarens argumentation till stor del om *Drömmarnas monuments* estetiska dimensioner, och där avsändarens negativa upplevelse av konstverket används som argument mot det nya konstverket som planeras av Göteborgs Stad. Samtidigt finns det i argumentationen en samhällsekonomisk dimension där avsändaren argumenterar för att pengar som är planerade att gå till det nya konstverket i själva verket borde gå till vård, skola och omsorg.

6.6.3 Retorikanalys

Den "frustrerade medborgarens" korta insändare använder sig av en tydlig pathos-retorik, det vill säga den typ av retorik som anspelar på mottagarens känslor. I hela insändaren använder avsändaren ett laddat språkbruk med ordval som "mardröm", "skrotupplag" och "skandal". Mral, Gelang & Bröms (2016: 56-57) menar att pathos-argument också kan handla om att uppmärksamma mottagaren på en mörk eller ljus framtid eller väntade konsekvenser och möjligheter om vissa handlingar utförs eller ej. Ett exempel på detta är när den frustrerade medborgaren använder sig av *Drömmarnas monument* som ett negativt exempel på vad som kan hända, igen, om kommunen köper in det nya konstverket till Götaplatsen. Detta blir tydligt redan i insändarens rubrik; "Spara oss pengar och ett nytt *Drömmarnas monument*." Om insändarens första stycke är tydligt präglad av pathos, är det andra stycket mer logos-präglad. Här förklarar den frustrerade medborgaren hur

mycket konstverket kommer kosta och vad pengarna skulle kunna användas till istället, exempelvis vård, skola och omsorg. Förhoppningen med denna retoriska strategi är att textens mottagare själv förstår att pengar som är planerade till det nya konstverket gör bättre nytta för samhället någon annanstans.

I insändaren går det att hitta ett flertal doxor utifrån vilka texten är skriven. Den första är att Götaplatsen är att betrakta som ett av Göteborgs finrum. Denna doxa delas även till stor del av Astrid von Rosen (“stadens kulturella hjärta”), Hampus Magnusson (“göteborgarnas finrum”) och konstnärgruppen bakom *Drömmarnas monument* (“stadens finrum”). Om man inte delar denna doxa är det svårare att acceptera argumentationen att *Drömmarnas monument* är ett skrotupplag som inte hör hemma på en vacker plats som Götaplatsen. Detta leder oss in på nästa doxa som går att finna i texten, nämligen att konstinstallationer som *Drömmarnas monument* är fula, medan blomsteruppsättningar i regel är vackra och ett lämpligare inslag i det offentliga rummet. Slutligen är insändaren också skriven utifrån doxan att konst och kultur bör vara underprioriterad vård, skola och omsorg. Om textens läsare delar denna doxa är chansen stor att denne också blir provocerad av tanken på att nära två miljoner kronor av offentliga medel ska gå till ett nytt offentligt konstverk, oavsett vad mottagaren anser om *Drömmarnas monument*.

7. Resultatdiskussion

Efter att ha analyserat argumentationen och retoriken kring *Drömmarnas monument* utifrån de sex texterna är det tydligt att avsändarna positionerar sig till konstverket utifrån olika diskurser som styr deras argumentation och retorik. Resultatet visar att man i huvudsak argumenterar om *Drömmarnas monument* utifrån tre diskurser: en *estetisk* diskurs, en *sambällskritisk* diskurs och en *kulturpolitisk* diskurs. I följande diskussion kommer resultatet från analysen att diskuteras och tolkas i relation till dessa diskurser.

7.1 Det estetiska konstverket

Först och främst går det att notera en tydlig estetisk diskurs i argumentationen kring *Drömmarnas monument*. I princip alla texter belyser konstverkets konstnärliga och estetiska dimensioner i olika omfattning, där det till stor del handlar om de förväntningar man har på konsten, hur den bör se ut och vad konst över huvud taget är – eller borde vara. *Drömmarnas monuments* estetiska dimensioner tydliggörs framför allt av de texter som är kritiska till konstverket, där verkets uppfattade undermåliga estetik används som argument mot dess installation på Götaplatsen. Hampus Magnusson menar att konstverkets “form och uttryck misspyder Götaplatsen” och “liknar en soptipp” medan den Frustrerade medborgaren beskriver hur *Drömmarnas monument* “var en mardröm” och “ett skrotupplag” som förstörde Götaplatsen, “Göteborgs vackraste plats.” Här belyses även en annan dimension i den estetiska diskursen, nämligen dikotomin mellan *Drömmarnas monument* och Götaplatsen. Man argumenterar för konstverkets estetiska “fulhet” genom att kontrastera det mot Götaplatsens estetiska “skönhet”, och vice versa. Att Götaplatsen är symboliskt laddad som en av Göteborgs vackraste platser rekonstrueras inte endast av de som är kritiska till *Drömmarnas monument*, utan i princip av alla avsändare. Götaplatsen beskrivs återkommande som Göteborgs “kulturella hjärta” och “finrum”, vilket tydliggör en doxa som alla avsändare utgår från, att Götaplatsen är just Göteborgs finrum, och att det därför blir extra känsligt när ett kontroversiellt verk som *Drömmarnas monument* placeras just där. Medan Magnusson och den Frustrerade medborgaren använder sig av denna doxa för att argumentera för hur det “fula” *Drömmarnas monument* inte hör hemma på den “vackra” Götaplatsen, så argumenterar konstnärgruppen och von Rosen för att verkets estetiska och konstnärliga potential till stor del skapas i relation till den specifika platsen. De utgår alltså från samma doxa, men bygger sin argumentation genom den på olika vis.

Den estetiska diskursen belyser också en dikotomi mellan en mer konservativ och en mer progressiv konstsyn. Medan von Rosen, Bergström och konstnärgruppen argumenterar för att konstverkets värde ligger i dess förmåga att väcka tankar och idéer dömer kritikerna konstverket i huvudsak

utifrån sitt estetiska uttryck. Denna konstsyn, som kan tolkas som konservativ, tydliggörs extra mycket av den frustrerade medborgaren som menar att man “i andra städer kan [...] glädjas åt vackra blomsteruppsättningar” och Magnusson som beskriver *Drömmarnas monument* som en “konstinstallation”, med citationstecken. Magnusson är alltså inte ens övertygad om att konstverket över huvud taget bör kallas för konst, vilket tydliggörs med hans negativa språkbruk. Samtidigt argumenterar Bergström för att konst behöver vara mer än bara vacker “utsmycknad” för att ha ett konstnärligt värde.

En stor del av argumentationen kring *Drömmarnas monument* inom den estetiska diskursen kan liknas med konstkritik: är det konst, och vad tycker man i sådana fall om den? Vad gör den till bra konst, och vad gör den till dålig konst? Man kan även förstå argumentationen för eller emot konstverket i relation till Walkers (1999: 3-4) teorier kring den förberedda och den oförberedda publiken. Konstvetaren von Rosen, konstnärgruppen och kulturnämndens ordförande Bergström kan förstås som en mer förberedd publik som förväntar sig, och uppskattar, provokativa element hos konsten, medan Magnusson och den frustrerade medborgaren kan förstås som en mer oförberedd publik, som har svårare att se bortom konstverkets provokativa egenskaper och istället reagerar med ett aktivt och högljutt motståndstagande. Detta går även att koppla till Lossau (2014: 1) som menar att människors möte med offentlig konst grundar sig i deras värderingar, ideal och förutfattade meningar vilket tydliggörs utifrån de doxor som avsändarna bygger sin argumentation utifrån. Medan de som är positiva till konstverket utgår från en doxa att konsten kan, och bör, ställa svåra frågor, spegla samhället och väcka känslor så utgår kritikerna utifrån en doxa att konst som ser ut på ett visst sätt inte är att betrakta som konst (exempelvis om konsten ser ut som “en soptipp”).

En central fråga som den estetiska diskursen lyfter är hur man argumenterar för eller emot ett fenomen som i grunden baseras på subjektiva upplevelser, tolkningar och intryck, det vill säga konst. Även om pathos-retorik förekommer, inte minst av de som är kritiska till verket, så är logos-retorik mer förekommande där man uppmanar till mottagarens förnuft. Dock är dessa logiska argument grundade i en högst personlig åsikt om smak och individuella upplevelser som inte går att fästa i konkret fakta eller logik. När exempelvis Magnusson skriver att *Drömmarnas monument* liknar en soptipp som misspyder Götaplatsen använder han sig av en subjektiv åsikt som om det vore en vedertagen sanning, en grund i argumentationen som mottagaren förväntas acceptera. Utifrån uppsatsens socialkonstruktionistiska perspektiv är det tydligt i den estetiska diskursen hur vi genom språk och social interaktion skapar mening, och när de olika avsändarna argumenterar kring *Drömmarnas monuments* estetiska och konstnärliga värde (eller avsaknaden av det) konstrueras, demonteras och rekonstrueras idéer kring vad konst är, vad som är vacker respektive ful konst, och vilken konst som är acceptabel att placera på en symboliskt laddad plats som Götaplatsen.

7.2 Det samhällskritiska konstverket

Analysen belyser även att en stor del av argumentationen kring *Drömmarnas monument* sker utifrån en samhällskritisk diskurs. De som är positiva till *Drömmarnas monument* framhåller dess funktion att spegla samhället och dess invånare, dess förmåga att ställa viktiga frågor och hur konst kan fungera som effektiv samhällskritik. Denna argumentation, som framförs främst av von Rosen, Bergström och konstnärgruppen, grundar sig till stor del i doxan om att konst kan hjälpa oss att se saker på nya sätt, samt doxan att konst har en viktig funktion för samhället och för oss människor. Detta går att koppla till Lees (2021: 14) forskning kring offentlig konst som en slags didaktisk plattform där människor kan utbildas och diskutera olika samhällsfrågor. *Drömmarnas monument* förstås i denna diskurs som en sådan didaktisk plattform som kan lyfta viktiga frågor för Göteborg och stadens invånare.

Inom en samhällskritisk diskurs förstås *Drömmarnas monument* även som aktivism. Konstnärgruppen argumenterar för att konstverket behövs “i denna tid som präglas av kulturell nedmontering och rasism” (exemplifierat med Magnussons uttalande om att konstverket liknar ett migrantläger) samtidigt som verket beskrivs som ett motstånd mot de “krafter om jämför liv och kultur med sopor och skräp.” De argumenterar också för hur Götaplatsen som ett offentligt rum måste vara en tillgänglig och demokratisk plats, och att *Drömmarnas monument* fungerar som en praktisk samhällskritik i relation till dessa frågor om offentlighet, klass och socioekonomi. I denna diskurs är det alltså inte konstverkets estetiska värde som man argumenterar för, utan dess roll som samhällskritik, aktivism och protest. Den doxa som ligger till grund här är idén om att konst kan belysa samhällsproblem och fungera som en effektiv motståndskraft mot människofientliga värderingar, och doxan att det pågår en systematisk nedmontering av konst- och kulturliv i Göteborg. Detta går att koppla till Steinbock et al (2021: 3) och idén om att konst kan användas som “politiskt vapen” inom aktivistiska kamper och motståndsrörelser.

Drömmarnas monument beskrivs inom den samhällskritiska diskursen mindre som estetiskt konstverk och mer som “visuell aktivism”, ett begrepp som Hartle & White (2022: 1-2) beskriver som en kombination av visuell kultur, konstnärlig praktik, sociala handlingar och aktivism. von Rosens argument om att *Drömmarnas monument* “framgångsrikt aktualiserat kampen mellan konst, marknadskrafter och kulturpolitik” belyser konstverkets funktion som visuell aktivism och samhällskritiker då verket tilldelas en aktiv och effektiv roll för denna kamp. Steinbock et al (2021: 3) menar att konst som aktivism även kan hjälpa till att forma nya, oväntade idéer om samhället, en tanke som går att koppla till von Rosens argument att *Drömmarnas monument* är en efterlängtd “intervention i den uttjatade bilden av staden.” Analysen av argumentationen kring *Drömmarnas monument* visar dock att alla inte delar uppfattningen om att konstverket fungerar som en effektiv motståndskraft och opinionsbildare. I Boströms ledare argumenterar han för hur *Drömmarnas*

monument aldrig kan bli det “politiska vapen” det strävar efter att vara, då det är finansierat av offentliga medel och att konstverket därför “aldrig kan bli en kritik som verkligen biter”. Boströms argumentation grundar sig här på doxan att konst aldrig kan vara fullt kritisk mot den som den är beroende av. Även här är det inte det konstnärliga värdet hos *Drömmarnas monument* som diskuteras, utan dess förmåga, eller oförmåga, att vara samhällskritisk, något som Boström tydliggör. Den samhällskritiska diskursen lyfts fram än mer av att Boström lyfter in maktrelationer i argumentationen när han argumenterar för att konst som är offentligt sanktionerad inte “trovärdigt [kan] klä av makten när man samtidigt gör sig helt beroende av den.”

Överlag är argumentationen kring *Drömmarnas monument* inom den samhällskritiska diskursen präglad av logos-retorik, det vill säga retorik som grundar sig på förnuftiga resonemang och ett neutralt språkbruk. De som argumenterar för eller emot konstverkets funktion som samhällskritiker använder sig av samma strategier, det vill säga att de genom exempel och referenser hänvisar till mottagarens slutledningsförmåga.

7.3 Det kulturpolitiska konstverket

Nära förknippad med den samhällskritiska diskursen är den kulturpolitiska diskursen. Att *Drömmarnas monument* är ett politiskt laddat konstverk framkommer i alla analyserade texter, inte minst i debattartiklarna av socialdemokraten Bergström och moderaten Magnusson där konstverket används som en grund för argumentation kring större frågor om kulturpolitiska värderingar och principer. Den huvudsakliga argumentationen kring *Drömmarnas monument* inom den kulturpolitiska diskursen handlar om principen om armlängds avstånd och konstnärlig frihet. Det finns två positioneringar i denna fråga som grundar sig i två olika doxor, antingen doxan att politiker inte bör lägga sig i offentlig konst, eller doxan att det offentliga rummet är allas gemensamma angelägenhet, vilket även inkluderar politiker. Bergström argumenterar för att det är viktigt att principen följs, genom att hänvisa till Magnussons, enligt Bergström, olämpliga kommentarer om konstverket, medan Magnusson istället menar att principen om armlängds avstånd inte gäller för det offentliga rummet och att han som politiker därmed har rätt att ha åsikter om *Drömmarnas monument*. Inom denna diskurs ikläs *Drömmarnas monument* rollen som en kulturpolitisk spelpjäs, eller en katalysator, som olika aktörer använder sig av för att argumentera kring större kulturpolitiska frågor.

I debatten om *Drömmarnas monument* mellan Bergström och Magnusson används ethos-retorik återkommande. Både Bergström och Magnusson försöker stärka sin argumentation genom att höja sin egen trovärdighet och samtidigt sänka sin motståndares. Bergström gör det exempelvis genom att hänvisa till Magnussons partikollega kulturminister Parisa Liljestrand (M), som är mån om

principen om armlängds avstånd, medan Magnusson på liknande vis menar att Bergströms socialdemokratiska partikollegor inte själva följer principen och att Bergströms trovärdighet i frågan, och kritik mot Magnusson, därmed bör ifrågasättas. Magnusson hänvisar även till en professor för att skapa trovärdighet för sin egen position. Tydligt är att *Drömmarnas monument* här varken förstås utifrån sin estetiska eller samhällskritiska dimension, utan som ett slags kulturpolitiskt slagträ för politiska aktörer.

Inom den kulturpolitiska diskursen har det offentliga rummet en viktig roll. Att *Drömmarnas monument* är installerad i ett offentligt rum, på symboliskt laddade Götaplatsen, förekommer återkommande i argumentationen kring konstverket. Boströms delar doxan att det offentliga rummet angår oss alla, och att det därför är "orimligt att utsträcka principen om armlängds avstånd till vårt offentliga rum." Han argumenterar också för att konst inte bör behandlas annorlunda i det offentliga rummet bara för att det är konst, och att om politiker får ha åsikter om uteserveringar borde de också få ha det om konst. I detta argument förstås inte *Drömmarnas monument* i första hand som ett konstverk, utan istället som en "aktör" bland andra som tar en offentlig plats i anspråk vilket gör konstverket öppet för kritik, oavsett vad principen om armlängds avstånd säger. Den Frustrerade medborgaren talar även om *Drömmarnas monument* utifrån en kulturpolitisk diskurs när konstverket får exemplifiera avsändarens ifrågasättande av att det finns pengar för denna typ av konstinstallationer, men inte till vård, skola och omsorg. Här placeras konstverket i ett betydligt större sammanhang som handlar om vilka områden i samhället som bör prioriteras framför andra – är kultur viktigare än vård, skola och omsorg?

8. Sammanfattande diskussion

När *Drömmarnas monument* installerades på Götaplatsen i början av juni 2023 blev det startskottet för en av Göteborgs mest omtalade, omdebatterade och kontroversiella kulturhändelser. Allmänheten, politiker, journalister och konstnärer gjorde sina röster hörda där man antingen kritiserade konstillationen eller tog det i försvar. Göteborgs-Posten blev en central arena för denna kulturdebatt. Syftet med denna uppsats var att skapa sig en förståelse för uppmärksamheten kring *Drömmarnas monument* genom att undersöka den argumentation och retorik som avsändarna använde sig av för att förmedla och argumentera för sina känslor, idéer och ståndpunkter kring det omdebatterade konstverket. Utöver detta hade uppsatsen även ambitionen att undersöka vilka diskurser som de argumenterande texterna om *Drömmarnas monument* belyser och hur dessa kan förstås i relation till argumentativa och retoriska strategier. Utifrån ett socialkonstruktionistiskt och kritiskt retorikanalytiskt perspektiv analyserades därmed ett strategiskt urval av sex argumenterande texter som publicerats i Göteborgs-Posten utifrån tre forskningsfrågor: 1. *Vilka argument i relation till Drömmarnas monument går att finna i de argumenterande texterna om konstverket i Göteborgs-Posten?*; 2. *Hur är dessa argument uppbyggda och hur kan argumentationen förstås retoriskt?*; samt 3. *Hur kan argumentationen och retoriken i mediedebatten kring Drömmarnas monument förstås i relation till diskurser, ideal och normer?*

De två första frågeställningarna besvarades genom en argumentations- och retorikanalys av texterna. Resultatet visar att det finns en stor bredd på argumenten kring *Drömmarnas monument*, och även en stor bredd på hur argumenten konstrueras. Gemensamt för avsändarna är dock att de sällan är helt explicita i sin argumentation, och majoriteten av delarna i argumentationsmodellen ofta är implicita, det vill säga att avsändaren utgår från mottagarens slutledningsförmåga. För att förstå en argumentation som i hög grad är implicit är det viktigt att undersöka vilka doxor som ligger bakom, inte minst då grund och garant i hög grad formas efter den doxa avsändaren utgår ifrån. Om man som mottagare delar avsändarens doxa (eller världsbild) är det lättare att förstå och acceptera argumentationen (och fylla i det implicita) än om man inte delar denna doxa. När det gäller appellformer visar resultatet att argumentationen kring *Drömmarnas monument* i huvudsak styrs av logos-retorik, men att ethos-retorik används aktivt när man har en konkret motståndare man argumenterar emot, och när det handlar om politiska frågor. Även om upplevelsen av konst ofta kan kopplas till starka känslor är det dock inte ofta som argumentationen kring *Drömmarnas monument* präglas av pathos-retorik. Man skulle kunna förstå den övervägande användningen av logos-retorik som ett symptom för att avsändarna inte är säkra på att mottagaren delar samma världsbild och direkt kan acceptera budskapet, och att avsändaren därmed använder ett neutralt språkbruk och en retorik som riktar in sig på mottagarens logiska slutledningsförmåga och förnuft, i ett försök att övertala de som inte direkt accepterar budskapet med hjälp av logiska resonemang.

Resultatet visar även att konstverkets koppling till argumentationen antingen kan förstås som direkt eller indirekt. I vissa argument står konstverket i fokus och har en direkt koppling till argumentationen, exempelvis när konstnärgruppen argumenterar för att *Drömmarnas monument* behövs i Göteborg som en motståndskraft. I den andra typen av argument tilldelas konstverket en mer indirekt roll, där konstverket används för att argumentera kring andra frågor. Ett exempel på detta är debatten mellan Bergström och Magnusson som båda använder sig av *Drömmarnas monument* för att huvudsakligen diskutera principen om armlängds avstånd.

Den tredje frågeställningen besvaras genom diskussion och tolkning av analysens resultat. Här framkom att argumentationen kring *Drömmarnas monument* i huvudsak konstrueras utifrån tre diskurser; en estetisk, en samhällskritisk och en kulturpolitisk. I den estetiska diskursen argumenterar man utifrån konstverkets konstnärliga uttryck och visuella gestaltning, där argumentationen i hög grad kan liknas vid konstkritik. I den samhällskritiska diskursen är det istället konstverkets funktion som samhällskritiker, opinionsbildare och aktivist man argumenterar kring, medan principen om armlängds avstånd och vem som har rätt att tycka till om det offentliga rummet präglar argumentationen i den kulturpolitiska diskursen. Den diskurs man befinner sig i när man argumenterar kring *Drömmarnas monument* är alltså avgörande för vilka av konstverkets dimensioner som man argumenterar kring. Undersökningen belyser således det offentliga konstverkets komplexitet, då olika personer kan förstå det utifrån olika diskurser och doxor, och att argumentationen och retoriken styrs därefter. Utifrån den socialkonstruktionistiska tanken om att vår förståelse för världen skapas genom språket är det också viktigt att belysa hur argumentationen och retoriken kring *Drömmarnas monument* konstruerar och rekonstruerar synen på offentlig konst, vad det kan vara, vad den förväntas vara och vilken roll den offentliga konsten har, eller inte har, för samhället. Det faktum att argumentationen sker på en offentlig arena, Göteborgs-Posten, gör att argumentationen kring *Drömmarnas monument* kan få stor påverkan över allmänhetens generella uppfattning och inställning till den offentliga konsten.

Då denna uppsats är kvalitativt präglad, baserad på en hermeneutisk kunskapssyn, är såväl analys, diskussion och slutsatser i hög grad baserade på egna tolkningar, vilket innebär att andra kan dra andra slutsatser utifrån samma teoretiska- och metodologiska ramverk och undersökningsmaterial. Däremot vill jag ändå argumentera för att uppsatsen, trots denna problematik, har generaliserande anspråk, något som all vetenskap har enligt Ekström & Johansson (2019: 15). Det är inte möjligt, eller relevant, att tala om en statistisk generaliserbarhet utan istället vill jag påstå att uppsatsen har en viss nivå av teoretisk generaliserbarhet då resultatet kan bidra till en bättre förståelse och ökad generell kunskap för liknande fenomen (Ekström & Johansson, 2019: 16). I samband med detta vill jag argumentera för att uppsatsen har bidragit till en ökad förståelse för hur vi kan förstå mediedebatter om kontroversiella konsthändelser och hur argumentation och retorik kring dessa kan avslöja underliggande världsbilder, ideal och normer. Undersökningen har även visat hur olika

diskurser lyfter fram olika dimensioner av konstens komplexa och mångsidiga karaktär och att man kan uppmärksamma dolda samhällsideal och politiska åsikter genom att undersöka hur olika aktörer konstruerar sin argumentation och retorik.

8.1 Förslag för vidare forskning

Då denna studie endast kan uttala sig om detta specifika fall utifrån en specifik kontext och ett specifikt urval är mitt första förslag för vidare forskning att det vore intressant att utföra en liknande undersökning om andra kontroversiella och omdebatterade konsthändelser som skapat debatt i medier, och hur argumentationen kring dessa kan förstås. Finns det liknande mönster i hur man som debattör använder sig av argumentativa och retoriska strategier när man vill förmedla sitt budskap om konst, och utifrån vilka diskurser sker argumentationen? Fler studier bidrar till en bättre och djupare förståelse för relationen mellan omdebatterade konsthändelser, kulturdebatter i medier, argumentation och retorik. Ett ytterligare förslag på vidare forskning är att undersöka omdebatterade konstverk i medier genom att utföra en kritisk diskursanalys. En diskursanalytisk undersökning av texter i nyhetsmedier som inte endast är av argumenterande natur kan bidra till en bredare och djupare förståelse för relationen mellan makt, språk, nyhetsmedier och konst.

Referenslista

- Andersson, S. (2014). *Om positivism och hermeneutik: en introduktion i vetenskapsteori*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Burr, V. (2003). *Social constructionism*. 2. ed. London: Routledge.
- Carr, S. (1992). *Public space* (Environment and behavior series). Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Dahlgren, A. (2018). *Travelling images: Looking across the borderlands of art, media and visual culture* (1st ed.). Manchester University Press.
- Ekström, M. & Johansson, B. (red.) (2019). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A E. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: konsten att studera sambälle, individ och marknad*. Femte upplagan Stockholm: Wolters Kluwer.
- Griffin, E., Ledbetter, A., & Sparks, G. (2015). *A first look at communication theory*. McGraw-Hill International ed.
- Göteborgs Stad. (2023). *Göteborgs Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026*. [Styrdokument]
- Hartle, S., & White, D. (2022). *Visual activism in the 21st century: Art, protest and resistance in an uncertain world*. London: Bloomsbury Visual Arts.
- Hoskyns, T. (2014). *The Empty Place: Democracy and Public Space* (1st ed.). London: Routledge.
- Jaakkola, M. (2015). *The contested autonomy of arts and journalism: Change and continuity in the dual professionalism of cultural journalism*. University in Tampare: Finland.
- Jaakkola, M. (2023). "Community-First Criticism: Reviewing Art and Culture in Local Newspapers" i *Journalism Studies*, 24:9, 1214-1236.
<https://doi.org/10.1080/1461670X.2023.2205526>

- Jadelius, L. (1992). "Götaplatsen: möjligheternas plats" i *Nordisk arkitekturforskning*. Aarhus : Nordisk förening för arkitekturforskning, (5:4).
- Jørgensen, C. & Onsberg, M. (2017). *Praktisk argumentation: grundbok i retorisk argumentation*. 2:a utgåvan Ödåkra: Retorikförlaget.
- Kjeldsen, J E. (2008). *Retorik idag: introduktion till modern retorikteori*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Kristensen, N. (2019). Cultural journalism—Journalism about culture. *Sociology Compass*, 13(6), N/a.
- Ledin, J. & Moberg, U. (2019) "Språklig analys av text" i Ekström, M. & Johansson, B. (red.). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lee, K. (2021). "Urban Public Space as a Didactic Platform: Raising Awareness of Climate Change through Experiencing Arts" i *Sustainability (Basel, Switzerland)*, 13(5), 2915.
<https://doi.org/10.3390/su13052915>
- Lossau, J., Quentin S., & Gerhard W. *The Uses of Art in Public Space*. 1st ed. United Kingdom: Routledge, 2014. Routledge Advances in Art and Visual Studies.
- Mral, B., Gelang, M. & Bröms, E. (2016). *Kritisk retorikanalys: text, bild, actio*. Ödåkra, Sverige: Retorikförlaget.
- Myndigheten för Kulturanalys (2021) *Så fri är konsten: Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten*. Rapport 2021:1.
- Karlsson, M. & Wrangé, M. (2013). "Scandal Success! The Political Economy of the Art Scandal" i Möntmann, N. (red.). *Scandalous: a reader on art and ethics*. Berlin: Sternberg Press
- Nilsson, H. (Red.). (2021). *Omförhandlingar: Den offentliga konstens roll efter millennieskiftet* (1:a uppl.). Södertörns högskola.
- Radice, M. (2018) "Putting the Public in Public Art: An Ethnographic Approach to Two Temporary Art Installations." i *City & Society* 30.1: 45-67.
<https://doi.org/10.1111/ciso.12155>

Steinbock, E., Ieven, B., & Valck, M. (2021). *Art and activism in the age of systemic crisis : Aesthetic resilience*. New York: Routledge.

Toulmin, S. (1958). *Uses of argument*. Cambridge: Cambridge University Press.

Vigsø, O. (2019) "Retorisk analys" i Ekström, Mats & Bengt Johansson (red.). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB.

Walker, J. (1999). *Art & Outrage: Provocation, Controversy and the Visual Arts*. Pluto Press.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Webbaserade källor

Göteborg Konst, <https://goteborgkonst.se/>. Hämtad 2023-12-21.

Göteborg Stad (2023). *Göteborg Stads plan för kulturprogrammet 2023-2026*. Hämtad 2024-01-04. <https://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-och-politik/kommunens-organisation/fovaltningar-och-namnder/kulturforvaltningen/om-kulturforvaltningen/goteborgs-stads-kulturprogram>

Göteborgs Konsthall (u.å). *Drömmarnas monument*. Hämtad 2023-12-15 från <https://goteborgskonsthall.se/konstnar/drommarnas-monument-2/>

Göteborgs Konsthall (u.å). *Jag föreställer mig ett hem*. Hämtad 2023-12-15 från <https://goteborgskonsthall.se/utställning/jag-forestaller-mig-ett-hem-goteborgs-konsthall-100-ar/>

Psykiatrins monument (u.å). *Om Psykiatrins monument*. Hämtad 2023-12-15 från <https://www.psykiatrins-monument.se/om/>

Rudolph Jensen, S (u.å). *Drömmarnas monument*. Hämtad 2023-12-15 från <https://www.sebastianrudolphjensen.com/drommarnas-monument>

Statens konstråd, *Tio argument för offentlig konst*. Hämtad 2023-12-21 från

<https://statenskonstrad.se/arbete-med-konst-i-offentliga-miljoer/argumentera-for-offentlig-konst/tio-argument-for-offentlig-konst/>

Medietexter (undersökningsmaterial)

Bergström, A. (2023, 2 augusti) *Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson*. Göteborgs-Posten.

<http://www.gp.se/1.106269906>

Boström, H. (2023, 11 augusti). *Hycklande försvar för konstverket på Götaplatsen*.

Göteborgs-Posten.

<http://www.gp.se/1.106942702>

Karlsson, S., Rudolph Jensen, S., Sterner, E., Norén, C., Ward, A., Kroon Andersson, A., – Arbetsgruppen för “Drömmarnas monument”, (2023, 21 juni). *”Drömmarnas monument” behövs i Göteborg*. Göteborgs-Posten.

<http://www.gp.se/1.102921423>

Magnusson, H. (2023, 9 augusti). *Du håller inte armlängds avstånd själv, Alex Bergström*.

Göteborgs-Posten.

<http://www.gp.se/1.106819952>

Okänd författare, “Frustrerad medborgare”, (2023, 20 oktober). *Spara oss pengar och ett nytt Drömmarnas monument*. Göteborgs-Posten.

<http://www.gp.se/1.113034971>

von Rosen, A., (2023, 14 augusti). *Fantasin till makten på Götaplatsen*. Göteborgs-Posten.

<http://www.gp.se/1.107034301>

Medietexter (övriga)

Domellöf-Wik, M. (2023, 23 augusti). *Internstrid blev avföringsattack mot Drömmarnas monument*. Göteborgs-Posten.

<https://www.gp.se/b4ee2b52-7a11-4c4e-9406-7a68db6a4b96>

Hilton, J. (2023, 3 september). *Drömmarnas monument har visat vilka platser i staden som räknas*. Göteborgs-Posten.

<https://www.gp.se/cd283e56-4f94-460d-a1dc-36294b5aa25d>

Högström, J. (2023, 25 augusti). *Nu har Drömmarnas monument ballat ur totalt*. Göteborgs-Posten.

<https://www.gp.se/84ca7150-5a1d-461c-829e-7ed513a17b42>

Palo, K. & Widenheim, C. (2023, 31 augusti). *När Drömmarnas monument tog över Göteborg*. Göteborgs-Posten.

<https://www.gp.se/3b70788d-3cc1-452d-abf8-a7458400130c>

Yousuf, E. (2023, 19 juni). *M, L och KD vill få bort Drömmarnas monument från Götaplatsen*. Göteborgs-Posten.

<https://www.gp.se/685670cf-8ae9-46ba-a013-9f48eae9ff59>

Bilaga 1.

Drömmarnas monument (2023) på Götaplatsen i Göteborg (fotograf: författaren).

Exempel på publicerade artiklar på Göteborgs-Postens hemsida om *Drömmarnas monument*:

Göteborgs-Posten | Nyheter | Göteborg | Borås | Sport | Ekonomi | Kultur | Ledare | Debatt

Kultur | 2023-06-21 | av Jonathan Bengtsson

Krögarnas kritik mot Drömmarnas monument vid Götaplatsen

Uteserveringarna på Götaplatsen störs av Drömmarnas monument.

Kulturdebatt | 2023-06-21 | av Kulturdebatt

”Drömmarnas monument” behövs i Göteborg

Fler än bara rika svenskar har rätt att synas i stadens ”finrum”, skriver konstnären Stefan Karlsson.

Kultur | 2023-06-20 | av Eteaz Yousuf

Drömmarnas monument vid Götaplatsen kan vara svartbygge

M-topp: ”Barn kan skada sig – och feta rättor kan bita någon”.

Kultur | 2023-06-20 | av Maria Domellöf-Wik

Konsthallens chef om kritiken mot Drömmarnas monument

Konstverket är en del av Konsthallens sommarutställning.

Bilaga 2.

Publicerad: 21 jun, 2023. Hämtad från: <http://www.gp.se/1.102921423>

Kulturdebatt: "Drömmarnas monument" behövs i Göteborg

Kulturdebatt: "Drömmarnas monument" behövs i staden eftersom det finns krafter som jämför liv och kultur med sopor och skräp. Det skriver konstnären Stefan Karlsson tillsammans med resten av arbetsgruppen för konstverket.

Den tyska konstnären Joseph Beuys (1921-1986) myntade begreppet "Alla är konstnärer". Beuys begrepp kan översättas till det gemensamma konstverket "Drömmarnas monument". Från början var vi fyra konstnärer i konstprojektet, sedan blev vi åtta och nu är vi tjugo. Vi växer för varje dag som går. En folkrörelse är född.

Människor vi inte känner kommer till Götaplatsen med kärlek och lämnar konst, kakor och bidrag till det gemensamma verket. Konst smittar och det här är en pandemi. Kanske för att verket har frihet och är i ständig förändring. Vi försöker inte krampaktigt frysa tiden. "Drömmarnas monument" är en vild organism som växer och lever och kallas konst. Det består bland annat av två husvagnar. En av dessa heter Åke och tjänstgör som kontor för arbetsgruppen. Husvagnen Noa är en ateljé och arbetsplats för våra gästkonstnärer. Vi har bjudit in Göteborgsbaserade konstnärer som veckovis denna sommar arbetar med att skapa ny konst som tillför "Drömmarnas monument" med mer växtkraft. Vi tror på konsten och att den behöver lämna sin exklusiva bubbla för att kliva ut i världen och återigen bli relevant. Riktig konst!

"Vårt konstverk behövs mer än någonsin i denna tid som präglas av kulturell nedmontering och rasism."

Nu vill M, L och Kd ta bort verket. Hampus Magnusson (M), andre vice ordförande i stadsbyggnadsnämnden, kallar det för ett [migrantläger](#) (GP 19/6). Det är just sådana elitiska och människofientliga värderingar vi vill ifrågasätta. Ett sådant påstående insinuerar att det numera bara är svenskar med mycket pengar på banken som har rätt att synas i stadens "finrum". Oliktänkande är inte välkomna. Vårt konstverk behövs mer än någonsin i denna tid som präglas av kulturell nedmontering och rasism.

Det enorma stöd vi har fått från vanliga människor och hela den göteborgska kulturvärlden gör oss ödmjuka. Vi är tacksamma för att vi fått möjligheten att bygga en magisk dröm, ett gemensamt konstverk mitt på vårt härliga Götaplatsen. "Drömmarnas monument" behövs i staden eftersom det finns krafter som jämför liv och kultur med sopor och skräp. Göteborg nedmonteras sakta till fördel för den illusoriskt rika staden, med allt vad det innebär. Allt spretigt och udda rensas bort.

"Drömmarnas Monument" tar avstamp i det storskaliga konstprojektet "Psykiatrins Monument" (2021) som skapades på Backaplan i Göteborg samt konstprojektet "Får drömmar plats i Göteborg?" (2022-) som syns på olika platser i staden. Verket står i dag på Götaplatsen fram till den 27 augusti, om inget oförutsett inträffar.

Stefan Karlsson, Sebastian Rudolph Jensen, Emelié Sterner, Carl Norén, Adam Ward, August Kroon Andersson – Arbetsgruppen för "Drömmarnas monument"

Bilaga 3.

Publicerad: 2 augusti, 2023. Hämtad från: <http://www.gp.se/1.106269906>

Alex Bergström: Tänk på vad du säger, Hampus Magnusson

Kulturdebatt: I ett öppet brev ber Alex Bergström (S) att Hampus Magnusson (M) ska besinna sig och tona ner sina utspel om Drömmarnas monument på Götaplatsen. "När du känner att dina ord skenar, kallar konstverk för migrant-, och soptippsläger. När du just skrivit de kalla orden om ett konstverk; stryk dem."

Hej Hampus Magnusson, andre vice ordf. i Göteborgs stadsbyggnadsnämnd!

Vi har aldrig pratats vid på möten. Däremot tror jag vi har träffats som hastigast i de politiska korridorerna. Vilket som; jag har läst en del av dina utspel i GP: om Drömmarnas monument. Jag blir förvånad av din retorik, eller borde jag kanske inte bli det?

Jag förstår mycket väl att du vill försöka vinna politiska poäng och skapa opinion. Ta plats i det offentliga rummet är en viktig drivkraft för oss politiker. Det som får mig att säga emot dig offentligt är den hårda retorik du använder om Drömmarnas monument.

Jag har full respekt för att du som privatperson tycker det ena eller det andra om ett konstverk, konstnärlig gestaltning eller något du läst. Det har jag ofta. Om jag läst en bra bit in i en bok och jag inte förstår den eller inte finner ett engagemang kan jag lägga den åt sidan. Gå vidare.

Du har sagt i media och på dina sociala kanaler att [du tycker Drömmarnas monument förstör och ser ut som ett migrantläger i stadens finrum](#) (GP 19/6) eller ["bort med soptippsläget och ge tillbaks Götaplatsen"](#) (Facebook 26/6). Hampus, det är hårda ord! Långt från det du och jag lärt oss om vad kulturpolitik och konst är.

"Om konstnärer ska skapa konst som bara är fin – vad det nu är för konst – förlorar konsten sitt värde"

Din språkdräkt Hampus om konstverket på Götaplatsen är också något helt annat än vad kulturminister Parisa Liljestrand (M) förkunnar. Din partikamrat säger att kulturen ska vara fri,

politiker ska hålla sig på armlängds avstånd. Sannolikt ringde du inte kulturministern och hörde dig för innan du tog plats i det offentliga rummet.

Konstnärliga uttryck kan spegla samhället, spegla oss som människor. Jag tror det är lika viktigt för dig som för mig att konst och kultur ska ta plats i det offentliga rummet. Vara lekfull, inspirera, få oss att förstå, minnas eller bli upprörda. Om konstnärer ska skapa konst som bara är fin – vad det nu är för konst – förlorar konsten sitt värde. Det blir mer av utsmyckning. Drömmarnas monument vill också ställa frågor: "Vilka får plats i staden och vilka perspektiv och vilka berättelser får utrymme här i staden?" (GP 26/5). Om Götaplatsen ska ha fin konst utestänger det också frågor som konsten kan ställa. Både till oss som kollektiv om en stad och till var och en av oss som människa.

"Det är utifrån den förskräckliga kontexten som Sverige och många andra länder har principen om armlängds avstånd. Att politiker inte orkestrerar, talar om, vad konstnärer ska skapa eller uttrycka."

Vi har båda läst historia i skolan; där fick vi lära oss om regimer som hade konsten som en del av sin propagandaapparat. Konsten skulle vara i en estetisk stil. Det är utifrån den förskräckliga kontexten som Sverige och många andra länder har principen om armlängds avstånd. Att politiker inte orkestrerar, talar om, vad konstnärer ska skapa eller uttrycka.

Hampus, jag har inget råd till dig. Du klarar uppenbart dina samtal med göteborgarna själv. Dock vill jag ge dig en tanke. När du känner att dina ord skenar, kallar konstverk för migrant-, och soptippsläger. När du just skrivit de kalla orden om ett konstverk; stryk dem. Försök omformulera dig. Tänk att det du vill ordsätta, vinna politiska poäng på, ska ha en annan tonart. Är du osäker på orden – vilket jag inte tror att du är – kan du alltid fråga en konstnär. De är brutalt språkrika och fantasifulla.

Alex Bergström (S) Ordförande i kulturnämnden Västra Götalandsregionen

Bilaga 4.

Publicerad: 9 augusti, 2023. Hämtad från: <http://www.gp.se/1.106819952>

Hampus Magnusson: Du håller inte armlängds avstånd själv, Alex Bergström

Kulturrebatt: Förra veckan skrev Alex Bergström (S) ett öppet brev till oppositionsråd Hampus Magnusson (M) angående hans kritik av Drömmarnas monument på Götaplatsen. Då åberopade Bergström principen om armlängds avstånd. Men vi politiker har ett ansvar att värna skönheten i det offentliga rummet, skriver Magnusson.

”För oss socialdemokrater är det självklart att våra gemensamma offentliga rum är vår gemensamma demokratiska angelägenhet.” ([Viktoria Tryggvadottir Rolka, socialdemokratiskt kommunalråd, Expressen, 26/3-20](#))

Socialdemokraterna i Göteborg har under senare år drivit frågan om klassisk arkitektur tämligen offensivt. Utgångspunkten har, precis som i citatet ovan, varit att politiker har en självklar rätt att tycka till om utformningen av det offentliga rummet. Utöver att själv skissa på gestaltningen av enskilda byggnader har kommunstyrelsens nuvarande ordförande, Jonas Attenius, dessutom haft [tydliga synpunkter på vilka statyer som bör pryda området runt Skeppsbron](#).

Det är därför med viss förvåning jag tar del av [Alex Bergström \(S\) öppna brev](#) där han försöker undervisa mig om principen om armlängds avstånd mellan politik och kultur. Bakgrunden är att jag haft starka synpunkter på ”konstinstallationen” Drömmarnas monument som sedan flera månader misspryder Götaplatsen, göteborgarnas finrum. Hade han läst på lite, tror jag dock att Alex Bergström hade intagit en mer ödmjuk ton.

”Det är inte armlängd, utan armkrok.”

Till att börja med är själva principen ”armlängds avstånd” extremt svår att definiera. Professor Roger Blomberg vid högskolan i Borås [menar exempelvis att begreppet dels är luddigt i sig, dels att det inte är applicerbart på kommunal nivå](#).

Dessutom handlar det i detta fall om att olika intressen och ramverk står emot varandra. Utöver att vara fult, är Drömmarnas monument så stort att det faller inom ramen för vad som kräver bygglov. Stadsbyggnadsförvaltningen har därför beslutat att inleda ett tillsynsärende av monumentet.

För mig blir det också märkligt att inte ha synpunkter på det som liknar en soptipp på Götaplatsen när Staden samtidigt jagar närliggande restaurangägare på som marginellt överskrider reglerna för uteserveringarnas utformning.

Hur svårt det kan vara att upprätthålla principen om armlängds avstånd framgår av turerna kring Folkteatern där Alex Bergströms tills nyligen själv var ordförande. Utöver den i sammanhanget delikata företeelsen med politiskt tillsatta styrelser för kulturella verksamheter finns här en tydlig sammanblandning av intressen. Förra hösten aviserade det Socialdemokraterna närstående Folkets Hus där Mats Arnsmar (S) är VD om en [kraftig hyreshöjning](#) för en teater vars styrelse är helt dominerad av socialdemokrater. I februari beslutade Kulturnämnden i Västra Götalandsregionen att öka anslaget till Folkteatern. Totalt rör det sig om drygt 62 miljoner kronor till två Socialdemokraterna närstående verksamheter. Ny ordförande i Kulturnämnden sedan 1 januari är Alex Bergström. Det är inte armlängd, utan armkrok.

“vi som politiker både har en rätt och ett ansvar att värna skönheten i det offentliga rummet”

Jag har personligen inga synpunkter på vilken musik som spelas i Konserthuset, vilka pjäser som sätts upp på Stadsteatern eller vilka tavlor som pryder Konstmuseets väggar. Däremot är jag enig med exempelvis Viktoria Tryggvadottir Rolka och Jonas Attenius om att vi som politiker både har en rätt och ett ansvar att värna skönheten i det offentliga rummet.

I grunden tror jag att Alex Bergström förstår detta. Hans tal om demokrati och totalitära regimer är bara politiskt skådespel (utan armlängds avstånd) och ett sätt att förfula det politiska samtalet.

Hampus Magnusson, oppositionsråd (M) och andra vice ordförande i Stadsbyggnadsnämnden

Bilaga 5.

Publicerad: 11 augusti, 2023. Hämtad från: <http://www.gp.se/1.106942702>

Håkan Boström: Hycklande försvar för konstverket på Götaplatsen

Ledare: *Det är inget märkligt med politiker som har åsikter om konst i det offentliga rummet. Då är maktens vilja att krama ihjäl konsten och göra den ofarlig ett större hot.*

Under sommaren har konstverket "Drömmarnas monument" utanför Konsthallen på Götaplatsen väckt politisk debatt. Monumentet består mestadels av ett antal träkonstruktioner. Det ska enligt upphovsmännen väcka debatt om vilka kulturyttringar som får plats i Göteborg och ska bland annat ses som en protest mot nedskärningar av kulturen.

Oppositionspartierna, med moderata kommunalrådet Hampus Magnusson i spetsen, har dock reagerat negativt. Magnusson menar att verket skräpar ned stadens hjärta. Han har till och med liknat det vid ett "soptippsläger".

Det finns mycket man kan säga om detta. Men låt inte Magnussons ordval skymma sikten för det väsentliga. Monumentet har satts upp i samarbete med kulturförvaltningen och med stöd av offentliga projektpengar. Det är med andra ord ett typexempel på hur den offentliga makten försöker valla in sina egna kritiker. För hur ska man trovärdigt klä av makten när man samtidigt gör sig helt beroende av den?

Den förment progressiva kommunalkonsten kan aldrig någonsin bli en kritik som verkligen biter – en sådan kritik skulle aldrig sanktioneras av dem som representerar den offentliga makten. Den här typen av progressiv hovkonst legitimerar bara den rådande ordningen, som mer vilar i handen på välutbildade tjänstemän än folkvalda politiker. Makten vill inget hellre än att framstå som öppen för kritik, så länge kritiken är tandlös. Det är faktiskt en insikt som historiskt delats av såväl radikala liberaler som anarkister.

Den offentliga självkritiken blir en ersättning för verklig förändring – något som genomsyrar mycket av stadens så kallade tjänstemannadrivna värdegrundsarbete.

När kulturnämndens ordförande i Västra Götalandsregionen, Alex Bergström, försöker läxa upp Magnusson med att han inte håller "armlängds avstånd" till kulturen så är han fel ute ([GP 2/8](#)). Det är lika dumt som när stadsarkitekten Björn Siesjö för ett antal år sedan var ute och påstod att Socialdemokraterna hade en "totalitär ryggmärgsreflex" och bröt mot

principen om armlängds avstånd när partiet hade åsikter om utformningen av just Götaplatsen ([GP 8/12 2020](#)).

Hampus Magnusson har en tendens att uttrycka sig väl provokativt och ibland med mindre välfunna liknelser. Men i sak har han rätt att ha en åsikt i frågan.

Det är nämligen orimligt att utsträcka principen om armlängds avstånd till vårt gemensamma offentliga rum – i synnerhet när konsten är betald och legitimerad av det offentliga. Naturligtvis ska inte politiker lägga sig i vilka böcker som lånas ut på biblioteken, vilken konst som visas på offentliga gallerier eller vilka teaterpjäser som sätts upp. Men allt detta är kulturverksamhet som den enskilde kan välja bort, även om denne tvingas vara med och finansiera verksamheten via skatten. Hur det offentliga rummet ser ut är dock något som direkt angår oss alla, och därmed även våra folkvalda.

Stat och kommun reglerar vad du gör på din privata mark eller hur byggnader får se ut och utsmyckas. En villaägare som låter sitt hus eller sin tomt förfalla kan exempelvis dömas till böter. Att då inte våra folkvalda skulle ha något att säga till om kring hur de gemensamma ytorna utformas blir en märklig hållning.

Med det sagt finns det anledning för politikerna att vara återhållsamma. Majoriteterna skiftar och det finns goda skäl att ha en samsyn kring stadens utformning, inklusive dess offentliga utsmyckning. I regel är inte detta ett problem.

Problemet uppstår när den offentlig finansierade konsten vill vara provokativ – vilket i praktiken betyder att reta upp vanliga skattebetalande småborgare, snarare än att utmana något på riktigt. En tröttsam gest med många decennier på nacken.

Alex Bergström (S) menar att det är konstens roll att uppröra och väcka frågor. Men vilka frågor väcker egentligen "Drömmarnas monument"? Vem blir provocerad till tanke? Skulle Bergström ställa sig bakom att islamister, fascister eller någon annan med extremt avvikande samhälls- eller moralsyn fick sätta upp ett konstverk på Götaplatsen några månader? Knappast.

Det är i praktiken ofarlig konst som välsignas av tjänstemannaklassen som provokativ. Därför är den nästan aldrig tankeväckande. Den kläggiga symbiosen mellan konst och kommun är själva problemet. Oförställda politiker som Hampus Magnusson är paradoxalt nog ett mindre hot än de makthavare som förställer sig till konstens vänner.

Billiga lokaler och möjlighet att försörja sig på låga inkomster har historiskt gjort mer för konstens utveckling och frihet än några kommunala projektpengar. Riktig konst hamnar inte på Götaplatsen förrän konstnären är död.

Håkan Boström

Bilaga 6.

Publicerad: 14 augusti, 2023. Hämtad från: <http://www.gp.se/1.107034301>

Astrid von Rosen: Fantasin till makten på Götaplatsen

Kulturdebatt: *Drömmarnas monument på Götaplatsen blåser liv i en gammal strid mellan konst, marknadskrafter och kulturpolitik. Äntligen en kvalificerad intervention i den uttjatade bilden av staden, skriver Astrid von Rosen, professor i konst- och bildvetenskap.*

Det självorganiserade konstverket Drömmarnas monument har framgångsrikt aktualiserat kampen mellan konst, marknadskrafter och kulturpolitik. GP:s konstrecensent Oscar Svanelid skrev "[nu är kulturkriget här](#)" (9 juni) och Hampus Magnusson (M) liknade verket vid "[ett migrantläger](#)" i syfte att få bort det från "[stadens finrum](#)" (GP, 19 juni). Men vad döljer sig bortom krigsmetaforiken och de polariserande värdehierarkierna? Vad gör – i form av en mångförgrenad aktör i det offentliga rummet – konstverket där, i stadens kulturella hjärta?

Drömmarnas monument bygger på något som med scenografiteoretikern Rachel Hanns ord kan beskrivas som snabb arkitektur. I motsats till den långsamma arkitekturens statiska konstruktioner, handlar snabb arkitektur om det som händer när platser ändras genom människors handlingar och oberäkneliga företeelser som väder, fåglar, dans eller spottloskor.

När jag besökte Drömmarnas monument första gången, den 5 juli, kunde jag beskåda de dyngsura bäddarna (ett Göteborgsregnets Love Island), njuta av hur en overallklädd stol fick mänsklig agens, fascineras av den vardagspoetiska kraften hos en torkvinda med tennisboll och strumpor, le lyckligt år en rosa varelse som fick Konsthallens gula tegel att vibrera, och bli rörd över blommorna som placerats i famnen på den vanligtvis så anonyma statyn över Victor Hasselblad.

Fantasin till makten, underbart.

"Vid varje besök finns något nytt och överraskande att upptäcka."

Det fanns en teckning av ett queert Göteborgslejon och en artist gjorde en spontan performance där det manligt kodade lejonet blev en rytande kvinnokropp. Vid varje besök finns något nytt och överraskande att upptäcka.

Drömmarnas monument växer ut i staden genom liveframträdanden där ljudens, musikens och kropparnas närvaro ökar dess räckvidd. Vidare expanderar verket genom den mediala uppmärksamheten, som sedan införlivas i verket. Nu senast i form av en skylt med texten "Götaplatsens migrantläger" ovanför en ansamling fågelholkar i olika färger.

På Facebook (19 juli) postade konstnären och projektledaren Stefan Karlsson en ny skyline över Göteborg, med Drömmarnas monument i centrum. Äntligen en kvalificerad intervention i den uttjatade bilden av staden.

Polemik och polarisering kännetecknar det ohållbara paradigmet vi nu lever i. Vilka hållningar, budskap och uttryck leder till hållbar förändring? Hur går ett skifte in i något annat egentligen till?

Drömmarnas monument, som är ett tillfälligt konstverk, bidrar till dessa gigantiska frågor genom att fysiskt, i själva stadsrummet, visa hur vitt skilda uttryck och mångfald både kan samspela med och avslöja äldre strukturer, utan att nödvändigtvis radera dem.

Verkets kreativa och kritiska (i bemärkelsen vilja bidra till förändring) kraft uppstår i dess mångsinnliga samspel med platsen och de värdehierarkier och samhällssystem den är bärare av.

**Astrid von Rosen, professor i konst- och bildvetenskap på Göteborgs
Universitet**

Bilaga 7.

Publicerad: 20 oktober, 2023. Hämtad från: <http://www.gp.se/1.113034971>

Spara oss pengar och ett nytt Drömmarnas monument

Fria ord: Budgeten för att köpa det nya konstverket ska vara 1,8 miljoner! skriver signaturen Frustrerad medborgare.

Läste i GP att [kommunen planerar att köpa ett nytt "konstverk" till Götaplatsen](#). I somras förstörde man hela Götaplatsen med "Drömmarnas monument" som ju snarare var en mardröm. Att förstöra Göteborgs vackraste plats med ett "skrotupplag" är inget mindre än en skandal. Det är fullt tillräckligt med den så kallade "biltvätten" längst upp på Avenyn. I andra städer kan man i stället glädjas åt vackra blomsteruppsättningar.

Budgeten för att köpa det nya konstverket ska vara 1,8 miljoner! För detta finns pengar! Märkligt! Varför finns inte dessa pengar när skolpersonal skriker högt om att barnen får sitta emellan och lärarna slutar? Var det inte vård, skola och omsorg Göteborgs politiker skulle prioritera?

Frustrerad medborgare